

ona

Quadern de debat

Número 54 - gener 1998 - 500 pta.

► Per Sant Antoni,
l'hora de
la part forana

► La vida és injusta
(crònica dels tribunals)

Aquesta és sa nostra Raó de ser

A **"Sa Nostra"** no tenim accionistes, per això podem dedicar els beneficis a **Obra Social i Cultural**: a preservar el medi ambient, a impulsar l'esport, a recuperar les nostres festes i tradicions, a preparar als més joves i fer costat sempre als nostres majors. A **"Sa Nostra"** la gent de Balears són els principals accionistes.

**"SA
NOS
TRA"**

CAIXA DE BALEARS

*Gent de
confiança*

4-5 hemeroteca i editorial

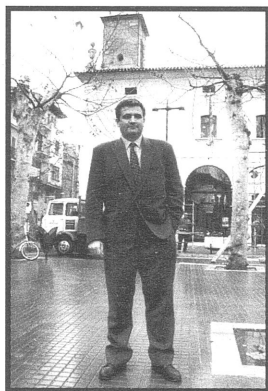
6

a fons

Pa amb oli i poder.
Entrevista a Catalina Cirer, per Joana M. Roque.

12 justícia

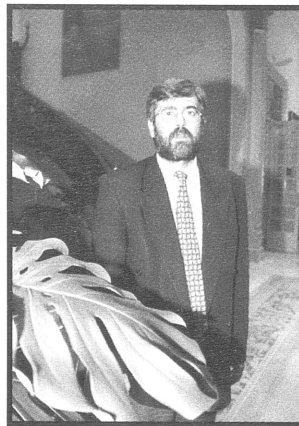
La vida és injusta.
Informe per Gina Garcías.

18

part forana

La pervivència del món pagès.
Entrevista a Jaume Font, per Sebastià Verd.

24

Una aposta per la credibilitat.
Entrevista a Francesc Antich, per Antoni Oliver.

31

Cròniques d'un pobler.
Entrevista a Alexandre Ballester, per Maria Ferrer.

36

taula rodona

Per fer festa.
Amb Rosa Bueno, Antoni Torrens, Manuel Campos i Biel Majoral, per Magdalena F. Mulet

41

la clau d'ONA

ona Quadern de debat

n. 54, gener 1998

Edita: Fundesba, S.L.

Directora gerent: Sinfo García Gómez.

Director: Sebastià Verd.

Consell assessor: Mateu Carrió (arquitecte). Antoni Fleixes (economista).
Jaume Garau (psicòleg). Sinfo García (dir. gerent Fundesba).
Pere Mascaró (economista). Francesc Obrador (tècnic turístic).
Empar Rocabruna (economista).

Secretària de redacció: Magdalena F. Mulet.

Redacció i col·laboradors: Gina Garcías. Maria Ferrer. Miquel Massutí.
Antoni Oliver. Joana M. Roque. Antoni Rosselló.

Disseny: A. Caro. - Impressió: Imp. Homar. Tel. 43 08 61 - Palma de Mallorca

Administració i Publicitat:

Fundesba, S.L. C. Joaquim Botia, 11, 1r. A - Tel. 71 16 61 - Fax 71 91 94.
07012-Palma de Mallorca.

Dipòsit legal: PM-608-1992

Preu: 500 pessetes - Subscripció: 4.500 pta. per any (10 números)

(Miquel Massutí és l'autor de totes les fotografies no signades)

Tarja de subscripció

En

Adreça

Ciutat Tel

C/c. Banc o Caixa d'Estalvis

.....

Signatura:

Per a subscripcions, copieu aquesta tarja i adreçau-la a **Fundesba, S.L.**
Joaquim Botia, 11, 1r. A. 07012-Palma de Mallorca o telefonau al
71 16 61 - Fax 71 91 94 - e mail: fundesba@jet.es

MÓSTOLES, LA DARRERA TRAVESSIA

El passat primer de desembre tots els diaris de Palma es feien ressò de la darrera travessia del Móstoles com a vaixell-aljub. Durant aproximadament mil dies aquest antic petrolier ha transportat aigua de l'Ebre a Mallorca en una operació que es va presentar com a única alternativa davant el prolongat aixut que patia la badia de Palma -Ciutat i Calvià- i l'elevat grau de salinitat de l'aigua que se subministrava a les llars com a, teòricament, aigua dolça.

El Móstoles ha fet un total de 139 travessies entre els ports de Tarragona i Palma, amb seixanta mil metres cúbics d'aigua cada vegada, que eren dipositats en el Cabo Prior, un immens dipòsit permanentment amarrat al moll de Ponent. Per a alguns la seva figura, entrant de matinada al port, era el símbol del fracàs ecològic de Mallorca, la prova fefaent que s'havien trencat tots els equilibris naturals.

En definitiva, un escàndol ecològic que no amagaven les cròniques nostàlgiques de la darrera travessia, com aquesta que a bord del Móstoles signava Cati Cladera de "El Día del Mundo".

«Móstoles 278» o los mil días sin sal. La repulsió en una última fase entre la nostalgia i la descepció per l'empate del Taper

CAP PINAR NO SERÀ RESIDÈNCIA DE PERSONALITATS

Finalment, -com podem llegir a aquest titular del "Diario de Mallorca" -Cap Pinar no serà convertit en zona residencial per a altes personalitats, tal com havien acordat el Govern balear, el Ministeri de Defensa i l'Ajuntament d'Alcúdia. L'oposició dels ecologistes, d'Esquerra Unida i del PSM a modificar la Llei d'espais naturals per permetre la construcció de la residència va obtenir el seus fruits quan el grup municipal del PSOE i el regidor d'Unió Mallorquina d'Alcúdia sumaren el seus vots en contra i desautoritzaren el compromís inicial del batlle. El president Matas, amb molt de sentiment, va decidir retirar la proposta.

D'aquesta manera es repeteix la jugada d'anys enrere quan per iniciativa del PSOE es projectà, per primera vegada, una residència de caps d'Estat i de Govern. Llavors va ser el PP i l'expresident Cañellas en persona els que s'oposaren tot al·legant les mateixes raons que els ecologistes, unes raons que ara s'han tornat en contra dels populars. En aquesta ocasió, i al marge de qualsevol altra consideració, el respecte per l'entorn i per la LEN han guanyat la partida gràcies al canvi d'opinió, cal suposar que conjuntural, dels partits majoritaris.

ES CANONS, UN SÍMBOL QUE S'ENGRONXA

Margalida Fuster, d'«Última Hora», donava compte a mitjans de novembre de l'intent de l'Ajuntament d'Artà de reconduir la protecció d'Es Canons i de signar un conveni amb els promotors d'aquesta urbanització que permeti fer-hi dues mil places. El batlle, Montserrat Santandreu, creu que no hi ha altra alternativa. L'Ajuntament no pot fer front a les possibles indemnitzacions que s'haurien de pagar per modificar el planejament i protegir la zona, ni tampoc no pot aportar la part que teòricament li pertocaria si Govern i Consell de Mallorca decidissin la compra.

La protecció d'Es Canons ha esdevingut una de les més importants batalles ecològiques dels darrers anys, sobretot perquè afecta un terme municipal que fins ara havia mantingut un model de desenvolupament molt respectuós amb l'entorn. Ara, però, des del GOB es reclama un darrer esforç que l'ajuntament no sembla poder complir. El conveni es presenta com un mal menor, però sens dubte significaria el trencament d'un símbol per a tots els ecologistes.

UN REGAL DE REIS

"La Voz" destacava el 7 de desembre que el substitut del iot reial, el "Fortuna", podria ser l'"Illes Balears", un vaixell que un grup dels més coneguts empresaris de les Illes vol regalar al Patrimoni Nacional per a ús del Rei Joan Carles i de la seva família. La proposta sorgí del Foment de Turisme de Mallorca i s'ha dut a terme a través d'una fundació turística i cultural, els integrants de la qual varen ser rebuts a La Zarzuela pel Rei.

El nou iot pot costar més de tres mil milions de pessetes, la qual cosa ha provocat una gran polèmica. La cadena SER li dedicà un programa d'abast estatal. Una part de la societat creu que la família reial no hauria d'acceptar aquest regal que, d'altra banda - i aquesta seria la justificació - s'utilitzaria no només per al lleure del Rei sinó per les seves relacions internacionals com a cap d'Estat. El president Clinton, per exemple, navegà recentment a bord del Fortuna.

L'opinió pública es troba dividida, però això no ha desanimat els promotors que volen agrair a la família reial la promoció que fan de les Illes amb la seva presència a Marivent, una promoció que s'accentuarà si el iot és batiat amb el nom de les Balears.

Pa amb oli i poder

Entrevista a Catalina Cirer

per Joana Maria Roque

Catalina Cirer vestida de pagesa mallorquina és gairebé com sor Tomasseta a les carrosses de Valldemossa. En el futbol -amb les samarretes i les entrades que compra amb els seus doblers- sembla una joveneta universitària i culta que no rebutja afeccions atípiques per a les dones. És una persona intel·ligent, amable i senzilla que sembla sempre disposada a anar a menjar un pa amb oli amb els seus amics. I, si l'avisen que hi ha una vaga o un conflicte, a sortir a posar pau i ordre.

Té fons, ànima, intel·ligència i sentiments. No és una delegada del Govern "decorativa". Va on ha d'anar i pren les decisions que s'han de prendre en el moment just. Té valor. Creu en el que fa: la seva dedicació, la seva feina... i també en l'Església i en Déu. Es considera cristiana i ha estat coordinadora del Moviment Universitari d'Estudiants Cristians de Catalunya i Balears i voluntària social del "Proyecto Hombre".

Es pot posar diferents vestits -més o menys anacrònics, sense sentir-se disfressada. I quan cal, és ben conscient que ella comanda la Guàrdia Civil i la Policia Nacional. Dóna per suposat que, com que és tan evident- gairebé una obvietat- els altres s'ho han de creure.

Quan es veu la llum dels seus ulls a través de les seves ulleres, ningú no pot dubtar que, de veritat, té poder.

-El fet de ser dona i jove, ha suposat dificultats per a la seva feina com a delegada del Govern? Se sent respectada?

-Respectada m'hi sent i també acceptada per col·lectius als quals, segurament els havia de costar una mica més reconèixer-me, com pugui ser la mateixa Guàrdia Civil o el cos nacional de Policia, que mai no havien estat comandats per una dona.

De totes maneres i gràcies a Déu, darrerament les coses han canviat. I cada vegada hi ha més dones a llocs de responsabilitat, encara que, ara per ara, no ens trobam a la mateixa situació que els homes.

Sí que em sent acceptada i respectada i, a la vegada, apreciada per molta de gent amb qui faig feina, la qual cosa consider fonamental per poder treballar. Jo necessit apreciar la gent amb qui faig feina i, a la vegada, sentir-me una mica apreciada per la gent que treballa amb mi. No importa, no he de menester que m'estimin amb cos i ànima, però sí que trobo important sentir-me apreciada per la gent que tenc a prop. Em pot demanar: és difícil?, i li contestaré que costa, com moltes altres coses. Pel fet de ser jove o haver de començar una vida familiar, per ventura és una mica més difícil.

Vaig tenir una nina -que ha fet dos anys- quan jo ja

era un alt càrrec. Però pens que avui en dia, som nosaltres mateixos -homes i dones- qui ens imposam les dificultats i les traves a l'hora de fer coses. I si una persona té voluntat i té el suport tant de la família com dels companys de feina, ho pot superar. Així que, en resum, les dones no han de tenir mai por de res ni les han travar condicionaments familiars i altres coses. Ens trobam a les mateixes condicions que els homes per poder assumir llocs de responsabilitat.

-Feminista?

-Si ésser feminista vol dir defensar a ultrança que som iguals i que tenim dret a les mateixes oportunitats que els homes, sí que ho som. Em consider defensora de potenciar al màxim la figura de la dona, no pel fet de ser dona, sinó perquè és persona igual que els que pertanyen al sexe masculí. I, per tant, té tot el dret del món a fer l'activitat que vulgui fer sense que li hagin de posar impediments pel fet de tenir un sexe o l'altre.

NACIONALISMES

-Com entén el fet dels nacionalismes i, en

Catalina Cirer va a néixer a Palma a 1963. És llicenciada en Ciències Empresarials. Entre 1984 i 1987 va ésser administradora d'EMAYA. Entre 1987 i 1993 va ser interventora del Banc de Sabadell. Després- fins 1996- va ser consellera de Governació del Govern balear. Des de maig de 1996 és delegada del Govern a la comunitat balear. És casada i té una filla de dos anys.

concret a les Illes Balears?, les definiria com a nació, regió...?, com?

-Nosaltres venim configurats per una norma estatal que és la Constitució, que ens defineix com a Comunitat Autònoma. Aquesta és la nostra definició legal: que pertanyem a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears. Ara, moltes vegades a l'hora de parlar-ne, em surt del cor referir-me a les meves illes, a la meva comunitat, com al meu país, el país al qual vaig néixer- així ho sent -sense deixar d'entendre que som una part d'un conjunt més plural i global, distint i diferent (i jo no vull ésser com les altres comunitats autònomes), però formam part d'un tot, un conjunt que és format per la resta de les comunitats autònomes d'Espanya. Però jo vull ser com som nosaltres i no em fa enveja cap altra comunitat autònoma. Vull respectar i també que se'm respectin els meus trets diferencials i les meves característiques pròpies com a comunitat autònoma o com a petit país de la Mediterrània.

-Aquesta entrevista la feim en català?

-Sí.

-O sigui, vostè parla català?

-Jo parl català i moltes vegades em costa molt parlar castellà. Jo sempre dic una frase i és que "m'esbraona" parlar dos dies seguits en castellà, perquè pens i escric en català. I com molta altra gent sovint he de fer un esforç per parlar en castellà, ja que tradueix el meu pensament. I la meva vida ha estat sempre en català. És a dir, a ca nostra..., sempre. La manera d'expressar sentiments o les coses més íntimes, sempre ha estat en la meua llengua.

-I a nivell oficial?, també funciona en català, per exemple, si fa un discurs?

-El darrer discurs que vàrem fer, el Dia de la Constitució va ser en català. I les meves intervencions ho solen ésser, llevat de quan tenc.... La meua feina és una mica especial, ja que som la representant del Govern a les Balears i per tant em dec a un govern que és d'àmbit nacional en el qual la llengua d'ús comú és el castellà. Per tant, quan m'he de dirigir a alts càrrecs, no ho puc fer en català, ho he de fer en castellà, que és la llengua que empram tots, per exemple a reunions de delegats, ja que tots som representants del Govern a les comunitats autònomes.

-A una època passada a la qual devia ésser un infant, en el temps de Franco, el tema del "folklore" s'entenia com una manera d'infravalorar i gairebé ridiculitzar la manera d'ésser dels diferents pobles de l'Estat espanyol: "Coros i Danzas", etcètera.

-Era per distreure.

-Vostè és membre de l'Escola de Música i Dansa de Mallorca, però la deu entendre d'una altra manera. Bé, en concret, com entén això del folklore mallorquí?

-L'entenc com una part més de la meua vida i de la meua persona. Estim la meua terra, les meves coses i una manera d'expressar aquesta estimació és materialitzar-la a través del ball i de les nostres cançons. Una altra gent ho pot fer o materialitzar d'una altra manera. Jo tenc la sort que des que tenia 16 anys he format part de l'Escola de Música i Dansa i he tingut l'oportunitat de poder aprendre a ballar, d'anar de viatge amb un grup, de poder tenir uns amics. Per tant jo l'entenc com una part més de la meua vida. Em condiciona? Possiblement. Els meus amics, la gent que jo estim, són de "L'Escola de Música i Dansa", formen part de la meua vida. Si algú no ho entén, m'és igual. I si em demanen, has de disfressar la nina de pagesa?, contest que no. Jo no la disfrés, la vesteix de pagesa. Però mai no se m'acudiria pel carnaval o per la Rua vestir la meua nina o vestir-me jo de pagesa. L'hi vesteix i segurament ens hi vestirem totes dues dia 31 de desembre -a la festa de l'Estandart, ja que, des que tenc setze anys, aquest dia jo m'hi vesteix i hi vesteix la nina d'ençà que té dos mesos. Però jo ho faig com a mostra de respecte i per perpetuar o continuar uns vestits que duen les meves padrines fa dos-cents anys.

Per tant crec que vestir-se de pagesa no és disfressar-se, sinó una manera d'expressar el sentit d'un poble. Estic molt contenta quan veig que cada vegada van més persones a les ballades. Abans eren una cosa minoritària i ara, sovint, gairebé no et pots moure. Això és important. Ens ajuda a mantenir-nos com a poble i a conservar les nostres arrels.

INTEGRACIÓ

-Respecte de la integració dels immigrants hi ha dues versions o maneres d'entendre el problema: la dels que diuen que ells no es volen integrar i la dels que, al contrari, creuen que els mateixos mallorquins o balears no els deixen o deixam. Com ho entén?

-Crec que és un tema de voluntats: de la gent que rep i de la gent que arriba. Pens que els mallorquins, menorquins o eivissencs som una gent oberta i receptiva, però que no hi hagi cap dubte que també hi ha d'haver una voluntat de la gent que arriba. No arreglam res i feim un "flac favor" a la integració quan parlem de partits separatistes i de separar-nos de la resta de l'Estat. La integració és el que ja he dit abans:

un tema de voluntats, i quan tu tries lliurement un país per viure, el mínim que t'has d'exigir a tu mateix, és la voluntat de formar-ne part.

-També hi ha el tema dels alemanys i de la seva integració o aïllament a la nostra societat.

-És semblant. Crec que no s'ha de renunciar a les pròpies arrels o la pròpia procedència, però sí que s'ha de manifestar la voluntat de formar part del col·lectiu que t'acull i de la seva vida, sinó, ens trobaríem davant una espècie de colonització. I ja hem vist moltes de colonitzacions a la nostra història.

-Com entén el tema de la formació d'un partit polític d'alemanys residents a Mallorca?

-Ho veig com una passa enrere en tot el tema de la integració. Volen formar un grup separat, quan el que haurien de fer -si volen tenir un vida políticament activa- seria integrar-se a les forces polítiques d'un país democràtic com és Espanya. Voler fer un grup polític amb el fet diferencial de la nacionalitat, no em pareix correcte. Un partit polític s'ha de diferenciar per la defensa dels seus interessos, una escala de valors, uns objectius, però que el fet diferencial sigui una nacionalitat, crec que va en contra de tot el que defensàvem d'una Europa amb les portes obertes, on la convivència pacífica de tothom i la pluralitat siguin una riquesa per a la societat a la qual vivim.

ALTRES INTERNACIONALISMES

-S'han de jutjar a Espanya les desaparicions, morts o assassinats d'espanyols a països sud-americans? Em refereix a les declaracions de Fungairiño i a d'altres semblants.

-Jo crec que davant la problemàtica de sud-amèrica d'aquests anys passats, amb unes actuacions que tenen molt poc d'humanitàries i molt a criticar, el que s'ha de fer és escoltar una mica un col·lectiu de gent que reclama una justícia i aclarir una sèrie de fets. Hi ha unes mares que han lluitat molt per aclarir què va passar amb els seus fills. I no són sols aquestes mares, també hi ha els fills d'aquestes persones que tenen tot el dret del món a saber qui va ésser la seva mare o el seu pare i quin mal va fer a un país que els va castigar amb una cosa tan cruel com la mort, moltes vegades injusta.

UNS ALTRES PERILLS

-I vostè, el 23 de febrer encara devia jugar amb pepes.

-No exactament...

-Gairebé...

-Bé. Jo ja tenia setze anys i feia COU a l'Institut Joan Alcover. Record que vàrem passar la classe de literatura, amb una professora jove que nomia Pellicer, escoltant la ràdio per saber què passava.

-Però, quina impressió o sensació li varen produir aquells guàrdies civils que varen entrar al Congrés i que deien aquelles coses?, què va pensar?

-Una sensació semblant a la dels meus companys de curs. Ens va xocar a molts de nosaltres.

Quan teníem dotze anys va morir en Franco i ja havíem superat una etapa anterior, a la qual allò que ens va alegrar va ésser que ens varen donar uns quants dies lliures, sense haver d'anar a escola. Quan ja arribes a l'adolescència, tens catorze o quinze anys i has pogut veure una sèrie de coses, uns partits que surten a la televisió, etcètera, te n'adones que el món polític és una altra cosa. I a mi, ja m'agradava seguir els debats polítics del Congrés de Diputats a la televisió. Els admirava i pensava tant de bo jo pogués ésser diputada. Així que veure aquella situació de la Guàrdia Civil (de la qual sempre me n'havien parlat bé, com els defensors de la honradesa, la justícia), home, no acabava d'entendre el que passava.

Ara que, després, a força de parlar-ne, vàrem analitzar el que passava i el que hauria pogut passar, si això s'hagués dut endavant. I la imatge més impactant per a mi -més que la Guàrdia Civil al Congrés de Diputats- era la dels carros blindats als carrers de València. Ho vivíem amb una certa curiositat, intuïm un cert perill, encara que, potser, no érem molt conscients del que podria haver succeït.

INSULARITAT

-Les Balears van bé? Fa poc, el president del PP, Joan Verger va fer unes declaracions a la SER a les quals deia que sí, que hi van, però que podrien anar millor si es reconegué més la nostra situació insular.

-Sempre podem aspirar a marges o a quotes superiors o que les coses vagin millor del que van.

-Però, en general, el país va bé?

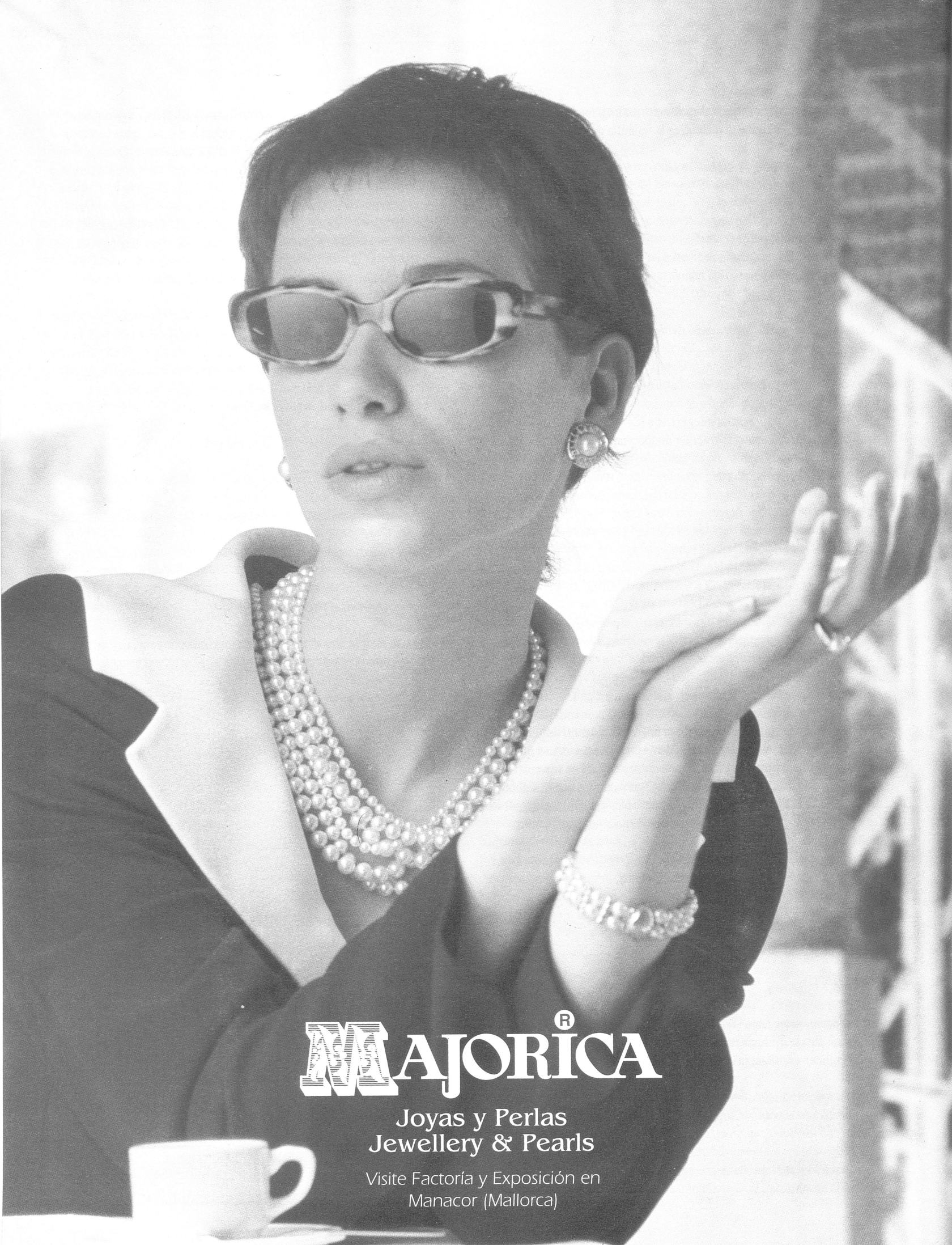
-Pens o m'imagín que sí, que anam en una línia correcta i que va bé, però això no és fruit d'una casualitat, sinó del fet que hi ha molta de gent que fa feina per a aquesta comunitat. Ningú no s'ha de voler penjar més medalles que els altres.

-I la insularitat? Les Illes Canàries tenen majors avantatges fiscals, de transport... com entén el tractament que dona el Govern Central a aquest tema, encara que ja sé que vostè el representa?

-Pens que hem d'ésser exigents. Nosaltres som una comunitat insular i només n'hi ha dues a Espanya. Si l'única comunitat insular fos la balear, no ens podríem comparar amb ningú, però casualment n'hi ha dues. I hem d'exigir d'un govern que és del mateix color polític que nosaltres i amb el qual hi ha confiança i una coincidència d'interessos, objectius i programes electorals que ens doni el mateix que està disposat a donar a les Canàries, amb les matisacions i els terminis que es vulgui. També és evident que -i això ho saben molt bé tant el president del partit com el de la Comunitat- hem de fer el possible per conquerir que se'n reconegui el fet de la insularitat, com un primer pas, encara que no ens hem d'aturar aquí. Hem de continuar concretant, què vol dir que se'ns reconegui el fet insular. I ja ho concretarem. El món no es va fer en un dia i nosaltres tenim temps per anar-ho component. Cap conformisme ni un: una exigència responsable, amb l'amistat que correspon a gent del mateix partit, la confiança que ens hem de tenir, però també amb l'exigència que hem de tenir tots els que feim feina per aquesta comunitat i que hem de mirar una mica per ella.

BENESTAR SOCIAL

-La crítica principal que s'ha fet al PP a nivell estatal ha estat que amb el seu govern, el que s'havia anomenat "Estat de Benestar Social" va

MAJORICA[®]

Joyas y Perlas
Jewellery & Pearls

Visite Factoría y Exposición en
Manacor (Mallorca)

cap enrere en qüestions com ensenyament, sanitat, etcètera. Com interpretaria o matisaria aquestes crítiques?

-Això és el tòpic o la imatge que es va voler vendre des dels partits que són formacions polítiques contràries al Partit Popular. S'intentava demostrar que el PP era un partit de dreta i de rics que no afavoria els més necessitats, quan realment no és així.

El PP és un partit que cada vegada es manifesta més de centre-dreta (tampoc no ens hem d'empeguir de dir que som de dretes) i que aglutina una gent que és més a la dreta o que és més centrada, igual que a un partit socialista o d'esquerra hi pot haver gent més o menys radical.

Però el que no és cert és que el PP sols es pugui identificar amb les classes de doblers de dretes. M'agradaria comparar les fortunes de molts de dirigents d'esquerra amb les d'altres dirigents de dretes o, més en concret, del nostre partit. Potser ens posaria els pèls de punta a més d'un. Això com a consideració inicial.

-Anem a la part de la política social.

-D'acord, la política social no és patrimoni de l'esquerra. Igual que la cultura o el nacionalisme no són patrimoni de ningú. Tots els que tenim un compromís polític hem de fer el possible o hem de lluitar per combatre la injustícia social al redol en el qual feim feina.

Ara em ve una idea al cap: quan parlem de política social pensam en els més desfavorits o en "bosses de pobresa", gent

que passa per malalties, que té problemes de disminucions físiques i psíquiques i és clar que li donam importància. Però, a més a més, hi ha un altre col·lectiu, que jo vaig tenir temps de conèixer quan era a la Comunitat Autònoma, de famílies nombroses (perquè hi ha gent que fa l'opció de tenir una família nombrosa, com altres la fan de no casar-se o de no tenir fills) que estaven molt queixosos de la política social i fiscal del PSOE. I ara, aquesta gent se sent una mica més protegida. Han vist que la fiscalitat va al seu favor, que és més possible que els seus fills tinguin oportunitats per anar a les escoles.

I repetesc que tots -quan tenim un càrrec de responsabilitat- tenim l'obligació d'estar al devora dels que ens necessiten. És una feina que es fa i el Partit Popular ho té clar i assumit.

ALTRES AFICIONS

-Ja hem parlat abans del "ball de bot", però no em perdonarien si acabàs aquesta entrevista sense parlar d'una altra important afició seva: el club esportiu o de futbol del Mallorca.

-Ho entenc. Clar que n'hem de parlar. A mi m'agrada, en general el futbol com a esport i, en concret, som molt aficionada al Mallorca, com a espectadora, és clar, ja que jo, si hagués de jugar al futbol seria un desastre.

Jo som del Mallorca. És el meu equip. I quan és a segona, si em demanen quin és el meu equip de primera contest que cap. Ja m'agradaria tenir altres equips alternatius, però no els tenc. Sols un, el meu Mallorqueta.

A més a més, a ca meva el procés és molt diferent al d'altres famílies. Jo no som aficionada al futbol per mor que li agradi a mon pare. A ell no li agrada gens. L'aficionada era ma mare i era ella la que ens hi portava

tant a mon pare com a mi de petites. Jo som una reivindicadora del futbol-esport en contra del que està tan de moda ara que és el futbol-negoci.

-I Gálvez? Ha tengut èpoques una mica dolentes...

-És un mallorquí. És un jugador que va fer una super campanya a València, que va venir aquí amb moltes de ganes. I, de fet, quan li han donat temps i doblers ha fet molt bones jugades. I, de fet, com a aficionada, crec que es mereix tenir una plaça de titular. No pel fet d'esser mallorquí. Segurament hi ha altres mallorquins que no serveixen, sinó pel fet de ser un bon jugador.

Li puc donar un consell: que no desesperi, que pensi que aquest món del futbol és un món ingrat o injust, però ha de tenir paciència, ha de demostrar a l'entrenador que vol fer feina i ha de jugar i entrenar. La vida és molt llarga i segur que tindrà oportunitats per demostrar que serveix.

Crònica dels tribunals:

1997 va esser un any especialment conflictiu per a la Justícia a l'Estat espanyol, i també a les Balears. Aquesta vol esser una recopilació dels fets més importants d'aquest any que ha acabat.

La vida és injusta

Per Gina Garcías

"Puede que hayas nacido en la cara buena del mundo... Yo nací en la cara mala, llevo la marca del lado oscuro..."

(Jarabe de Palo)

Amb els compassos desgarrats del tango es podria marcar la cadència que precisa el lament d'aquesta pàgina. Perquè la majoria dels ciutadans tenen una opinió tan trista sobre la Justícia com la major part dels encarregats d'administrar-la. El desprestigi del tercer poder de l'Estat és de les mateixes dimensions que la saturació dels expedients als jutjats, que la lentitud dels processos d'el-laboració dels sumaris, que el cinisme d'alguns encausaments o d'altres sobreseïments, que la frivolitat d'algunes sentències.

El Llibre Blanc de la Justícia, que acaba d'aprovar el Consell General del Poder Judicial, recull unes dades del Centre d'Investigacions Científiques segons les quals els ciutadans situen l'Administració de Justícia en el penúltim lloc de les quinze institucions sobre les quals els demanen opinió, molt per davall de polítics i periodistes, que ja és dir. Segons aquesta enquesta el 72% dels ciutadans opina que la Justícia funciona malament i que els Tribunals no són imparcials. Un 45% opina que no són, ni tan sols, coherents.

6.000 casos per jutge i any

Els jutjats d'Instrucció, els que investiguen els delictes penals, treballen ara al ritme dels consultors mèdics de la Seguretat Social en aquells temps anomenats gloriosos. 6.000 casos a l'any és la quota adjudicada amb el temps a cada jutge i confirmada ara pel mateix Llibre Blanc de la Justícia. 6.000 casos per jutge a l'any signifiquen 30 casos per dia laborable.

Baixa la confiança ciutadana en la Justícia però augmenta en major proporció el nombre de denúncies. L'Administració ha duplicat en pocs anys la plantilla de funcionaris de cada jutjat, però no ha augmentat el nombre de jutges. De forma que, tot i sabent que és una infracció administrativa greu, els jutges moltes vegades no compleixen el deure d'"immediació" (ser presents als interrogatoris i diligències) i deleguen als funcionaris la gestió de bona part de les denúncies. Els jutges

d'Instrucció tenen també una clau al seu ordinador que edita automàticament l'ordre d'arxiu del cas de referència. La saturació judicial pot ser la causa que aquesta clau es pulsi per arxivar rutinàriament la major part de les denúncies que els arriben. A vegades les conseqüències són tràgiques.

Rosa Palafoix, una jove ciutadana de Palma, havia denunciat catorze vegades, entre els mesos de febrer i maig, les amenaces que li feia el seu exmarit. Les successives denúncies estaven disseminades a diferents jutjats, i com que no estan connectats entre si, ningú no se n'adonava de la reiteració. Probablement cap magistrat no havia estudiat la possible gravetat del cas quan el mes de maig Rosa va haver de ser traslladada en ambulància a l'hospital, greument ferida a ganivetes per l'exmarit. La darrera víctima de la violència conjugal l'any 97 va ser Ana María Muñoz, repetidament amenaçada, que no va rebre cap protecció policial quan tornà a casa seva a pren-

dre possessió de l'habitatge familiar que una sentència judicial de separació li havia atorgat.

El terrorisme domèstic

La violència conjugal causà l'any 1996 la mort de 68 dones a Espanya, i l'any 1997 es cobrà 61 víctimes. Els crims que són producte de la concepció masclista i possessiva de les relacions amoroses han quintuplicat l'any 97 el nombre d'assassinats per ETA. Les organitzacions feministes han coincidit a demanar la instauració d'una fiscalia especial per a la dona (tal com existeixen fiscalies especials per als menors, per als delictes relacionats amb el terrorisme, per al narcotràfic, per als delictes ecològics, etc.) i han obtingut del Defensor del Pueblo el compromís d'investigar quins són els buits legals, institucionals i administratius que deixen indefenses les dones amenaçades per la violència conjugal.

Des de diferents àmbits s'ha coincidit a demanar

canvis legislatius, major rigor judicial i infraestructura assistencial per fer front al problema de la violència domèstica.

En el discurs de presa de possessió del seu càrrec com a nou president de l'Audiència de les Balears, el passat mes de novembre, el magistrat Antoni Terrasa coincidí amb el president del Tribunal Superior de Justícia, Ángel Reigosa, a demanar més mitjans tècnics, materials i humans, perquè l'Administració de Justícia pogués exercir correctament les seves funcions. Aquesta petició es reitera cada curs a l'acte d'obertura de l'any judicial davant les més altes instàncies de l'Estat, Rei inclòs, i tothom assenteix, lamenta i calla i, a l'any que ve, el mateix prec. A Palma, Terrasa no va dir, probablement per vergonya, que les mancances arriben a l'extrem que s'han d'aprofitat els ràdio-cassets i els reproductors de vídeo confiscats als lladregots per poder escoltar o veure judicialment els enregistraments que ocasionalment acompanyen algun sumari. La visita a Palma el mes d'octubre de la ministra de Justícia, Margarita Mariscal de Gante, per col·locar la primera pedra del futur edifici central dels jutjats, al barri de sa Gerreria, no va ser suficient per canviar l'expressió d'escepticisme resignat amb la qual els responsables judicials fan la seva feina.

El Codi Penal de la democràcia

1997 ha estat l'any en què s'ha començat a aplicar plenament el nou Codi Penal, el Codi Penal anomenat "de la democràcia". El que castiga amb penes de presó els joves que es declaren "insubmissos" perquè considera que el deure constitucional de servir l'Estat té més valor que el dret constitucional a obrar d'acord amb la pròpia consciència. El que contempla també com un delictes "l'okupació" d'habitatges deshabitats, perquè considera que el dret constitucional a la propietat privada és de superior valor que el dret constitucional a un habitatge digne. El que manté el dret a rebre assistència gratuïta d'un advocat en el cas de ser denunciat, però no per fer denúncies, de forma que -tal com explicava un jutge d'instrucció- un violador pot tenir advocat de franc, però una violada no.

Montesquieu fa temps que és mort. Ara el comencem a plorar, i no tenim qui ens consoli. Amb el temps que tarda un somni a desfer-se, els partits polítics se'ns han presentat a vegades com a simples agències de col·locació a les oficines del poder, i el Legislatiu és el primer cel; els governs han consagrat el costum de no dir tot el que fan ni fer tot el que diuen, i allò que fan i callen és moltes vegades inconfessable. Més lentament el poder judicial també demostra la seva vulnerabilitat.

Jutges i missers.

MALLORCA SOLIDARIA

El Consell de Mallorca destina anualment el 0,7% del seu pressupost a projectes de cooperació i desenvolupament social, cultural i econòmic als països més necessitats.

FONS DE SOLIDARITAT PER EL TERCER MÓN

Tots els mallorquins expressam així el nostre compromís de solidaritat.

Consell de Mallorca

Les corrupcions

1997 ha posat a prova a les Balears la independència i la força del poder judicial en relació als poders de sempre. El desenllaç gairebé idèntic dels diferents sumaris per presumpta corrupció instruïts als jutjats de les Balears ha demostrat que aquí hi continua havent cases, casos i coses inexpugnables (o) incommobibles (o) intocables.

Així, el Tribunal Superior de Justícia de les Balears va dictar aquest estiu una sentència increïble: l'absolució de l'expresident del Govern i del PP balear Gabriel Cañellas i dels seus col·laboradors més íntims en el cas del túnel de Sóller, no se l'havia pogut imaginar, ni en els moments de més candidesa, ni el mateix president del PP José María Aznar -que un any enrere havia obligat Cañellas a deixar les presidències del Govern i del Partit per tal que no embrutàs la imatge de l'opció conservadora- ni tampoc els ciutadans de les Balears. Segons aquesta sentència -signada pels magistrats Àngel Reigosa, Josep Zaforteza i Josep Capó, que en va ser el ponent- Gabriel Cañellas no va cometre prevaricació quan atorgà al seu amic Antoni Quart les obres del túnel de Sóller sense cap estudi contrastat i seriós que avalàs la seva oferta. La sentència afegí que el delictes de suborn d'almenys 50 milions de pessetes, que les proves demostraren que va rebre el Partit Popular dels comptes d'Antoni Quart, ja havia prescrit, és a dir, ja l'ha purgat el temps, que tot ho cura. Les investigacions sobre altres presumptes corrupcions han tingut resultats semblants: les presumptes irregularitats del Govern en la compra de la seu de la Conselleria d'Agricultura no s'han arribat a jutjar perquè el magistrat José Zaforteza arxivà el sumari al començament de la investigació per man-

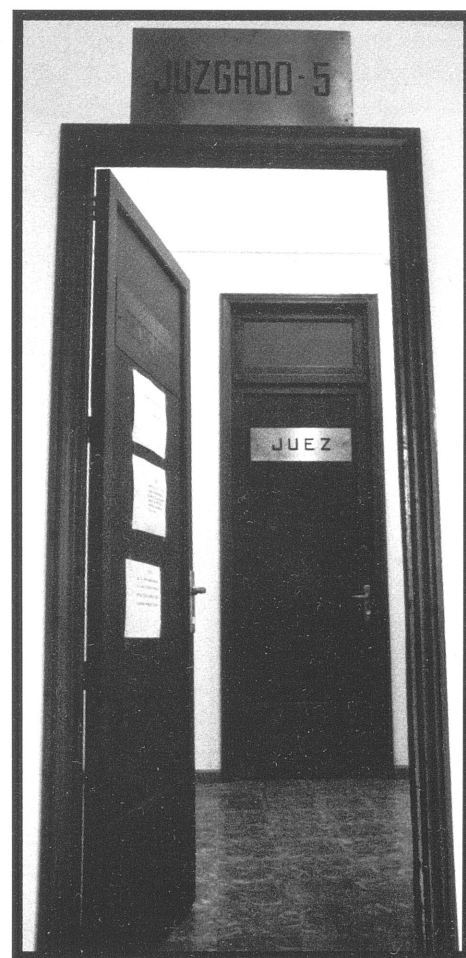
ca de proves. Les protestes dels acusadors -Esquerra Unida i el PSM- que argumentaven que si no s'investigava mai no se'n trobarien les proves, no varen servir de res. Tanmateix, probablement el presumpte delictes també hauria prescrit, tal com considerava la fiscalia, i com insistia a demanar la defensa de Cañellas. Com probablement també haurà prescrit -si s'arriba a jutjar- el delictes de suborn del cas Calvià en el qual s'inculpa ara l'exconseller Francesc Gilet i l'exportaveu del PP de Calvià Eduard Vellibre. Es veu que els legisladors han consagrat a través del Codi Penal un temps de vida molt curt als delictes relacionats amb la corrupció, molts dels quals prescriuen en el termini que es tarda a detectar-los.

El cas Calvià. Un alt i desencisat magistrat deia en privat que hi ha hagut segona part en el sumari del cas Calvià no perquè la Justícia hagi tingut mitjans per arribar al fons de l'assumpte, és evident que no, sinó simplement perquè Francesc Gilet va transgredir els bons costums sicilians i això, allà com aquí, no es consent ni es perdona. El desdeny li ha costat la impunitat. El més trist d'aquest segon sumari és que la Justícia hagi hagut d'estat pendent de la memòria intermitent i mercadera d'un personatge com Andreu Pizà.

Denúncies inconcloes

En altres casos els sumaris s'han de tancar a causa de l'amnèsia selectiva de testimonis, inculpat i fins i tot dels demandants. És el cas del sumari sobre les presumptes irregularitats de l'Administració autonòmica a la compra d'obres d'art. En el cas eren inicialment imputats l'exconseller Alexandre Forcades, l'exdirector general de Cultura Jaume Martorell i l'editor de mitjans de comunicació Pere

Serra. A l'acte d'arxiu de la causa el magistrat José Castro posà en evidència la manca de col·laboració en la instrucció del sumari dels principals testimonis de les presumptes irregularitats.

Ara

la seva targeta 6000...

...és també una targeta de crèdit
6000 Mastercard

APROFITAU ELS SEUS AVANTATGES DINTRE I FORA

d' **Espanya** Aquí

més de 500.000 comerços
disposen del distintiu Mastercard
i hi ha repartits 28.500 caixers
automàtics.

A l' **estranger**

13.000.000 de comerços i
300.000 caixers.

**Sense quota d'alta fins el 30/08/98.*

Sol·licitau-la a la vostra oficina.

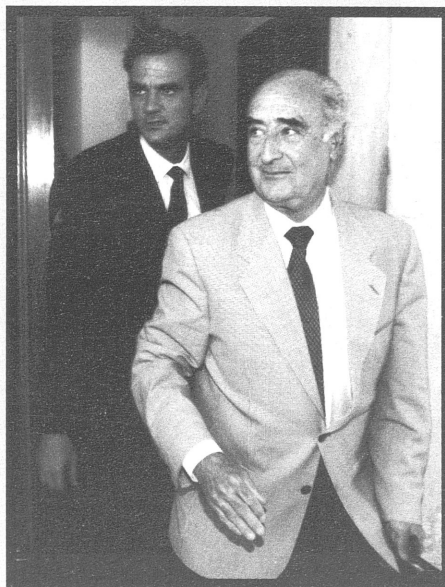
Un advocat del PP al Tribunal Superior

El Ple del Consell General del Poder Judicial va elegir el dia 17 de desembre l'advocat Rafel Perera, de 69 anys, magistrat de la sala Civil i Penal del Tribunal Superior de Justícia, en substitució de Josep Zaforteza, que es va jubilar aquest estiu, pocs dies després d'acabar el judici del cas del túnel de Sóller, en el qual Perera va defensar amb èxit l'expresident regional del PP i del Govern balear Gabriel Cañellas.

Perera s'ha fet localment famós els darrers anys com a advocat defensor del Partit Popular i de Gabriel Cañellas en els casos més importants de corrupció investigats a les Balears des de l'arribada de la democràcia.

El Consell General del Poder Judicial ha resolt així de la forma més discreta -i després de quasi dos mesos de tenir-la aparcada- la difícil papere-ta que li havia endossat el Parlament balear quan el 28 d'octubre li envià una terna sobre la qual diluviaren les crítiques de tots els partits de l'oposició parlamentària, de totes les associacions de juristes i del Col·legi d'Advocats de les Balears.

Només el Partit Popular havia votat en el Parlament en favor de proposar tres coneguts militants seus -Rafael Perera, Antoni Montserrat i Rosa Arregui- com a candidats a la plaça de magistrat. La resta de grups parlamentaris va rebutjar la proposta amb fortes crítiques al PP, al qual acusaren d'intentar patrimonialitzar el representant d'un poder que ha de ser independent i de despreciar l'esperit de consens de la llei, que estableix que el Parlament proposarà juristes de reconegut prestigi per ocupar dues de les cinc places del Tribunal Superior de Justícia de les Balears. Enfront d'aquestes crítiques el Partit Popular argumentà que la plaça de Zaforteza era la del "representant del PP" al Tribunal Superior de Justícia i que, per tant, el seu successor havia de tenir aquest perfil. El PP va mantenir aquesta postura a pesar de les crítiques rotundes de totes les Associacions de Jutges -Jueces

Rafael Perera

para la Democràcia, Asociación Profesional de la Magistratura i Asociación Francisco de Victoria- de la Unió Progressista de Fiscals, del Col·legi d'Advocats i de personalitats tan rellevants com el president del Tribunal Superior de Justícia i el de l'Audiència.

Així, les tres associacions de jutges qualificaren d'"aberració" la manera en què es va designar la terna i afegiren que fets com aquest "podrien fer un mal irreparable a la credibilitat dels tribunals de Justícia, que han de basar-se en el pilar bàsic de la ferma convicció ciutadana en la imparcialitat i la independència plena dels seus membres." Al seu costat, el president de l'Audiència, Antonio Terrasa deia: "És inadmissible que les tensions jurídiques es traslladin a la judicatura" i pràcticament tots els editorials de premsa qualificaven els fets d'inacceptables.

I és que s'havien perdut les formes. El Partit

Popular, ferit per les investigacions judicials sobre alguns dels fets obscurs en els quals s'ha implicat dels darrers anys, havia pegat un cop de puny sobre la taula del Parlament per acomodar la normativa als seus interessos i, a pesar del trasbals que provocà, dos mesos després el Consell General del Poder Judicial va mirar cap a una altra banda mentre nomenava, només amb onze vots dels vint-i-un dels quals diposa, Rafel Perera com a substitut de Zaforteza. Si l'actitud del PP va fer trossos la imatge formal de respecte a la independència entre els poders de l'Estat, la decisió del Consell General del Poder Judicial ha estat la de qui vol esquivar un debat incòmode i opta per tapar la qüestió amb un emplastre. Així va nomenar Perera amb el mínim estricte de vots i va elegir el candidat del PP que més poc temps pot ocupar el càrrec -poc més d'un any, quan complirà l'edat de jubilació forçosa-. Els membres del CGPJ només han expressat implícitament que la terna que els havia presentat el PP balear els va caure com una insidiosa bufetada a la dignitat de la institució. I tot i que en sortir de l'ensenyament obligatori tothom sap que el poder judicial només és legítim si és independent dels altres poders, el CGPJ va defugir un debat que ja era al carrer.

Potser el cansanci hagi estat la causa que -amb l'excepció d'Esquerra Unida- tots els partits polítics, les associacions de juristes i les institucions de les Balears han acatat amb resignada docilitat la designació feta pel Consell General, o potser la causa hagi estat el vassallatge formal que encara provoquen en els discursos públics les decisions d'una institució cada dia més desacreditada per als ciutadans que van a peu, escèptics pacients i descreguts espectadors de les bregues que els nostres principals lliuren amb preciosistes florets de saló.

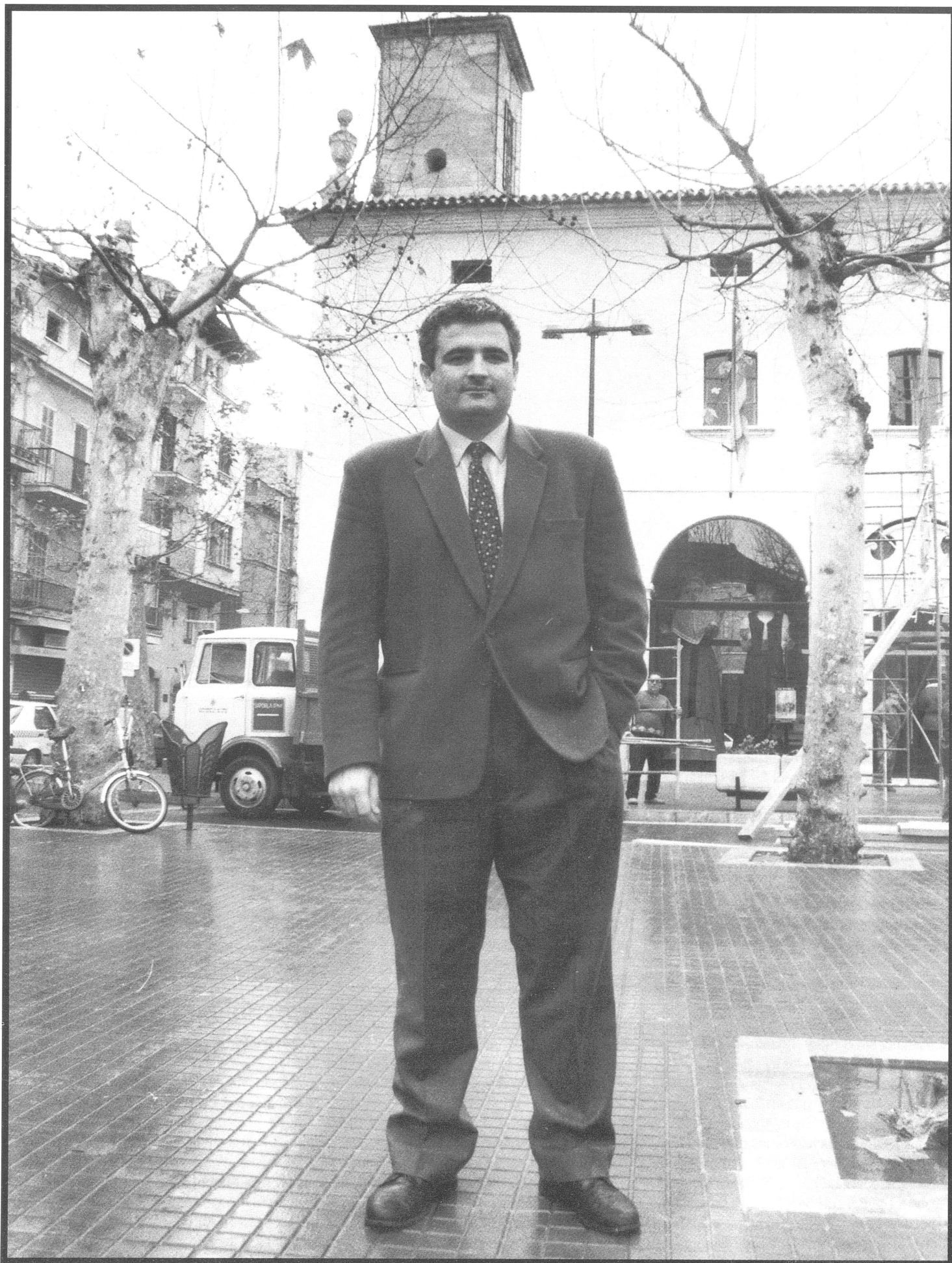
Però no totes les investigacions han acabat així. El 22 d'octubre passat, Andreu Manresa signava una crònica a "El País" en la qual recordava que els tribunals de les Balears han condemnat cinc batles, tots del Partit Popular, per delictes relacionats amb la corrupció. Gabriel Allés, batle de Ciutadella entre 1995 i 1996, va ser el darrer condemnat, per haver ofert "quantioses gratificacions" a un regidor del PP dos mesos després de ser elegit batle per tal que el regidor donàs suport a una gran urbanització que un familiar del batle volia fer al terme municipal. Abans que l'exbatle de Ciutadella, els tribunals condemnaren els aleshores primers regidors de Sant Joan d'Eivissa, de sa Pobla, de Marratxí i de ses Salines a Mallorca. Vicenç Roig, Batle de Sant Joan, va ser inhabilitat per haver contractat la seva pròpia empresa -a nom de la seva dona- per fer obres i subministaments. El batle de ses Salines, Jordi Galmés, va

ser condemnat per espionar l'oposició municipal. El batle de sa Pobla va complir condemna per manipular les eleccions municipals.

Una justícia democràtica

A pesar de tot, a pesar d'enquestes, mancances, resultats o contradiccions, els ciutadans no han posat en crisi la seva decisió de delegar de per vida a un poder de l'Estat el seu dret a no estar indefensos davant la injustícia. Els ciutadans deleguen aquest poder seu a l'Estat, i l'Estat transfereix de per vida a una persona, que és el jutge, aquest poder dels ciutadans. El president del Tribunal Superior, Ángel Reigosa, deia a un discurs als jutges: "No us deixeu temptar per la supèrbia, però tampoc per la deixadesa dels buròcrates". I és que el jutge no és només un funcionari, és també la personificació d'un poder que decideix sobre la

vida de ciutadans, condiona les relacions socials, posa en marxa les forces policials, i fa tot això sense passar per més vigilància ni autoritat que la de les pròpies estructures corporatives. Els jutges reclamen serenitat, sossec i mitjans per fer la seva feina, però ara l'opinió pública els comença a demanar també que se sotmetin al control i a la vigilància que dins una societat democràtica tots els poders han d'acceptar. Com a dipositaris d'uns drets fonamentals dels ciutadans, els jutges no tenen més que obligacions, i retre comptes és la millor manera d'evitar les temptacions del poder. A les Balears ni jutges ni fiscals no han estat protagonistes de fets escandalosos, com ha pogut succeir a Madrid, però aquí i allà la judicatura necessita -com a altres èpoques li hauríem agraït al clergat, a l'exèrcit, a la classe política o a la periodística- practicar l'exercici discret i humil del sotmetiment quotidià a la democràcia i a la raó.

La pervivència del món pagès

Entrevista a Jaume Font

per Sebastià Verd

Durant els dies d'hivern que van de Sant Antoni a Sant Sebastià és bo deixar enrere Ciutat i borinejar per les fora viles d'una Mallorca que, malgrat tot, s'enyora d'aquell temps que molts creuen perdut: el temps en què el calendari de les activitats agrícoles marcava el ritme de la vida. Arribar a sa Pobla entre caparrots de dimonis i foguerons a punt d'encendre és una fita que es repeteix any rere any seguint un ritu ancestral d'adoració a la terra i al foc, és a dir, a l'esperit. Però avui la festa només sembla un exercici lúdic, un simple divertiment per a propis i per a turistes, que un dia -en els llunyans dies de l'esclat del boom- va ser declarada "d'interès turístic nacional".

Quan el batle de sa Pobla em rep a la Sala falten encara unes quantes setmanes per encetar la festa, però perdura la ressaca de la fira de tardor, una fira en la qual hom es pogué engatar amb un enfilall d'innovacions tècniques per a la feina del camp: el món pagès sobreviu i no només això, sinó que es modernitza. Ah!, Sant Antoni gloriós!

La pregunta que em feia quan m'acostava a sa Pobla era fins quan continuarem veient els pagesos poblers tacant de blau, amb el color de les seves camises de feina, el paisatge d'una illa que en el fons menysprea l'agricultura però que vol mantenir-ne l'estètica. Jaume Font ha nascut a sa Pobla, ha viscut la pagesia, però també ha fet de cambrer a la vorera de mar abans de ser polític, un polític, endemés, del partit conservador que per a alguns, i segurament per a la història, és el que sempre ha dominat sobre aquesta societat. L'entrevista és, per tant, el testimoni d'un món absolutament real: amb les seves amargures i contradiccions, però també amb les seves esperances.

-Vostè és president del Partit Popular a Mallorca, senador i endemés batle de sa Pobla, un municipi que segurament podem qualificar de paradigma de la part forana sempre i quan encara tenguí qualque sentit identificar part forana amb agricultura, és a dir, amb el món rural. Realment creu que l'agricultura té sentit a aquesta illa?

-Sí que en té, almenys a sa Pobla i pens que a la resta de Mallorca. L'agricultura forma part de la vida dels nostres pobles i, per tant, és bo veure com encara hi ha pagesos amb il·lusió per fer-la retre. Per exemple: ara mateix es procedeix a una exportació de patata al mercat britànic, aprofitant la segona collita que es fa en aquesta època. És una exportació reduïda, que ja s'havia fet abans, però sense massa èxit, de manera que em sembla extraordinari que s'insisteixi, perquè això demostra que hi ha confiança que les coses poden anar bé. Els pagesos de sa Pobla han entès que s'ha de fer feina contra estació i que s'han d'avançar les collites per ser als mercats consumidors abans que no qualsevol altre. Ara, el desembre, és un bon moment perquè tant a Gran Bretanya com al nord d'Europa hi ha mal temps i no s'hi poden treure patates... Doncs és ara quan hi hem d'enviar les nostres, avançant-nos a Xipre, a Grècia o al Marroc. Fa quinze anys qualsevol pagès pobler s'hagués posat amb els pèls de punta si li haguessin dit que les exportacions havien de començar no ja ara, el mes de desembre, sinó el març en lloc de l'abril. Abans això

no era possible, però ara sí... perquè entre altres coses ha arribat l'hora dels enginyers. Els enginyers agrònoms han començat a planificar i els pagesos a fer la feina tal com els diuen els enginyers, perquè els pagesos són molt més disciplinats del que la gent es creu... I això és així perquè, com li deia, hi ha il·lusió.

-Però sempre sentim a dir que la fora vila es mor ...

Jaume Font Barceló va néixer a sa Pobla fa trenta-sis anys. És casat i té tres filles. Va estudiar fins a segon de BUP. Després va fer feina al restaurant de la seva família i a una casa d'assegurances. El 1983 s'inicià a la política a través de Convergència Poblara, un partit local que després s'integrà al Partit Popular. Aquell any fou elegit regidor i s'encarregà de les festes i dels esports. Quatre anys després anà segon a la llista i ja el 1991, després de la unificació amb el PP, fou el primer de la llista. Batle de sa Pobla des de llavors, el 1993 va ser elegit senador per Mallorca. És, també, el president de la junta insular del partit.

-Sí, es diu i, dissortadament, és ben cert que ha desaparegut a molts de redols, però no a sa Pobla, ni a altres pobles. Aquí hem tengut la sort de disposar d'uns recursos naturals apropiats i de gent emprenedora, que no s'ha rendit. També d'un comerç tradicional especialitzat en l'exportació, que té molts d'anys d'antiguitat i que coneix perfectament els mercats europeus, com són s'Agrícola, UCO, la viuda de Serra, els germans Cladera, Mascaró... que s'han sabut posar al dia. De la mateixa manera que, més recentment, comptam amb una "sat", una societat agrària de transformació que es diu Esplet i que està formada per 53 pagesos. L'Esplet rep ajudes europees, perquè Europa, ja se sap, ajuda la planificació, ajuda si tu mateix t'ajudes, és a dir, si t'agrupes per fer front als problemes. Aquesta gent avui ha aconseguit no només saber quina llavor s'ha de sembrar per garantir una collita puntual a la cita dels mercats sinó, ja des del primer moment, a quant podrà cobrar les patates, encara que per a això ha de garantir tant la qualitat del producte com la data de lliurament.

L'HORA DELS ENGINYERS

-Esplet? Fa temps que no sentia aquesta paraula.

-Perquè vostè viu a Ciutat. És una paraula ben viva, la utilitzam quan deim que enguany hi ha un bon esplet de patates o un bon esplet de mongetes, que hi ha una bona collita, vaja.... Doncs bé, els de l'Esplet han aconseguit això: un bon esplet, sense menysprear cap altre comerç... tot el contrari, ja que la "sat" només té una cinquantena de socis i a sa Pobla hi ha més de quatre-cents pagesos actius. Però s'ha de dir que la seva principal contribució ha estat la introducció de noves llavors que permeten exportar patatí tal com el demana el mercat britànic, perquè ja se sap que els anglesos són molt triats i volen un patatí fresc, per menjar amb mantega i una fulla de menta. I és que aquí, a sa Pobla, no importa canviar de conreu per diversificar la producció sinó ampliar-ne les varietats per adaptar-les al gust de cada lloc. Hi ha països que volen patata petita, d'altres que se l'estimen més grossa, o per fregir, per rostir, per bullir... D'aquesta manera s'aconsegueix desembossar aquells grans estocs, aquells caramells de tones de patates que enfonsaven el mercat, ja que tot d'una que arribaven els vaixells a port els preus baixaven a causa de l'excés d'oferta. Ara, la producció es diversifica cap aquell empaqueta-

dor ics o cap aquella cadena de supermercats zeta, a base d'un conreu més segmentat, la qual cosa fa que finalment els comptes surtin i que la gent torni a confiar en l'agricultura. Per això li dic que estic esperançat.

-Creu, per tant, que és possible que la Mallorca rural torni a tenir un pes important a la societat o que, com haurà sentit a dir molt sovint, el camp només s'ha de cuidar per servir la bona imatge turística?

-Jo crec que aquesta Mallorca és encara ben viva. La prova la tenim a la darrera fira de tardor, on es va presentar un sistema informàtic projectat per tres persones sorgides del Centre de Formació Professional de sa Pobla. És un projecte en el qual hi han participat diverses empreses de la vila i que compta amb el suport de l'Ajuntament i de la Conselleria. Es tracta de poder detectar automàticament les humitats, les necessitats d'abonar o les gelades. D'aquesta

manera els pagesos poden atendre diferents horts des de ca seva, perquè a sa Pobla hi ha almenys tres zones amb diferents temperatures, potser només hi hagi un grau de diferència, però aquest és suficient perquè una gelada faci mal... La qüestió és que el pagès gaudeixi d'una millor qualitat de vida i que, a més a més, pugui conrear més terra, perquè abans una família pagesa en tenia prou amb quinze quartons per viure, però avui en necessita seixanta com a mínim. La informatització dels horts permetrà obtenir millors rendiments amb menys riscos i, endemés, que els quatre-cents pagesos poblers puguin tornar a conrear les terres que s'havien abandonat.

AGRICULTURA SENSE COVERBOS

-Li confés que em sorprèn. Estic convençut que si hagués fet aquestes preguntes a deu polítics, almanco nou m'haguessin contestat amb missatges molt voluntaristes per salvar la fora vila, acceptant com a mal menor l'agroturisme i solucions semblants... En canvi vostè aposta per la tecnificació.

-Sí, així és. Això mateix és el que vaig dir al president de la Comunitat Autònoma quan visità la fira de tardor i va veure com funcionava aquest sistema informàtic del qual parlàvem. En el tema de l'agricultura no podem anar amb coverbos, sinó amb projectes ben concrets, s'ha d'haver acabat fer discursos fàcils per dir que hem de salvar el camp, perquè la societat necessita dels pagesos... És clar que els necessita, però fent feina com toca fer-ne avui, amb els sistemes adequats i no només pensant que s'ha de cuidar la fora vila per mostrar-la als turistes... I no és que jo estigui en contra dels agroturismes o de la venda de finques als estrangers, tot depèn sempre del lloc i de les circumstàncies, però, de veritat, em rebel quan veig que hi ha horts abandonats als marjals de sa Pobla, de Muro, de Búger o de Campanet. En rebel perquè estic convençut que l'agricultura pot donar doblers si es planifica bé.

CAP AL PACTE INTERSECTORIAL

-Però l'agricultura s'abandona no perquè no doni doblers sinó perquè altres sectors en donen més. A aquest número d'ONA hem volgut confrontar d'alguna manera la part forana amb Ciutat o, en un sentit

més ampli, la perifèria turística de Mallorca. No creu vostè que ha arribat l'hora de fer realitat un gran pacte entre les dues mallorques per tal de revitalitzar la fora vila?

-Hi estic totalment d'acord. Jo ho he dit moltes vegades, hem de fer un pacte com els de Toledo amb els quals es vol garantir el sistema públic de pensions. Un pacte intersectorial, per poder deixar de fer discursos més o manco guapos sobre agricultura i passar a l'acció, perquè o ho feim així o d'aquí a deu anys els polítics no en podrem fer cap de discurs. No hi haurà ni pagesos ni agricultura. Hi ha polítics a d'altres partits, i també al meu, als quals els agrada glossar la Mallorca pagesa, els ametllers florits... etcètera i s'omplen la boca amb promeses d'ajuda per a la fora vila, però no són gens conscients que no n'hi ha prou amb subvencions per mantenir aquesta imatge. A sa Pobla es conserva aquesta Mallorca rural, encara s'usen les camises blaves, els manegüins o els capells, encara hi ha els sentiments pagesos, però la tecnologia ha canviat, les velles arades han donat pas als nous tractors, tractors que fins i tot, alguns, tenen aire condicionat. Vull dir amb això que prest o tard les subvencions s'acabaran o minvaran. Europa mira cada vegada més cap a l'Est i menys cap al Sud. Hem d'aprofitar, doncs, aquests moments per posar-nos al dia tecnològicament, per fer avançar l'agricultura i que sigui competitiva.

PAGAMENTS COMPENSATORIS

-Es diu, en efecte, que la fora vila sobreviu gràcies a les subvencions.

-Hi ha molta raó en aquesta afirmació. Per això dic que hem d'anar alerta, perquè això no durarà sempre. I no és que no cregui que el camp no s'ha de subvencionar o, més ben dit, els pagesos que treballen la terra... però pens que hi ha moltes inversions a fer en la millora de la producció. L'agricultura no és només per a països subdesenvolupats, sinó que també es pot fer una agricultura competitiva des del desenvolupament. Així s'ha començat a fer aquí. A sa Pobla s'ha passat del conreu intensiu a una planificació que fila molt prim. Això pot servir d'exemple, però també podríem dir el mateix de l'ametller. Avui per avui les ametlles mallorquines no poden competir en preu amb les californianes, però sí en gust, i segurament també podrien competir en presentació. Hem de saber vendre els nostres productes i obtenir-ne el major valor afegit possible. Cap aquí han d'anar les ajudes... i d'altra banda també s'hauran d'establir per part dels poders públics uns pagaments compensatoris. Crec més apropiat parlar de compensació i no de subvenció, per mantenir actiu i ben cuidat un paisatge que és essencial per al model productiu de l'illa. A Mallorca hi ha un mercat consumidor molt important: rebem vuit o nou milions de turistes... cal pensar, per tant, que qualche tipus de col·laboració s'ha d'establir entre el sector turístic i l'agrari. D'entrada el Govern balear o els consells insulars, si la competència es transfereix, haurien de facilitar mitjans per fer recerca, aportar tècnics i coneixements, per poder produir allò que el mercat ens demana a cada moment. Estic convençut que molts dels productes que els turistes consumeixen aquí i que els hotelers duen de fora podrien fer-se als nostres horts... Doncs per què no es fa? Hi ha problemes d'escala, tant per una part com per l'altra, però hi ha d'haver sistemes per vèncer aquestes dificultats.

MALLORCA CONSERVADORA

-Vostè m'ha dit que els polítics han de superar els discursos fàcils, però hi ha un fet que particularment em preocupa. Pens que el món pagès sol ser tradicionalment conservador i que un partit com el seu, conservador, tal volta s'estima més potenciar altres sectors i no remoure una situació que segurament els afavoreix... El Partit Popular segurament

s'ha preocupat més d'afavorir els hotelers o els urbanitzadors que no la pagesia, que sempre s'ha sotmès més a la dreta mallorquina.

-No hi estic d'acord. És cert que determinades zones s'han vist més afavorides pel turisme que altres, però en això poc hi té a veure un partit polític determinat, sinó que hi juguen molts de factors. S'ha de dir, per exemple, que l'urbanisme és, sobretot, una competència municipal, tot i que les directrius territorials les hagi de fer el Govern. Per tant la responsabilitat de la disciplina és dels ajuntaments, i a Mallorca s'han fet molts de desbarats, sí, però de tots els colors, és a dir, per majories municipals que omplen tot el ventall polític. És cert que les directrius s'han torbat molt, però el mateix ha passat a quasi totes les comunitats autònomes peninsulars, la major part de les quals eren governades per l'esquerra fins fa poc. Amb això no vull llevar cap responsabilitat al PP. Accept que s'haurien d'haver protegit més els espais naturals, però els temps canvien i les actituds també. D'altra banda som una de les comunitats que més inverteixen en medi ambient. En aquest sentit estic convençut que d'aquí cinc o sis anys es podrà dir que aquesta comunitat autònoma ha sabut salvar la imatge de la Mallorca rural, o la de Menorca i la d'Eivissa, evidentment.

-En qualsevol cas el grau de responsabilitat del Partit Popular és major que el dels altres partits perquè ha tengut una quota de poder més grossa...

-Sí, però per això també surt més afavorit el Partit Popular a l'hora de fer el balanç. I per això pens que l'electorat ens continuarà votant, perquè sap que sabem adaptar-nos, com sempre hem fet, a la realitat i a les necessitats de cada moment.

-En qualsevol cas, la imatge política d'aquesta Mallorca que d'una manera provocadora podem qualificar de "Mallorca profunda" s'acompanya no només d'actituds conservadores, sinó també de pràctiques caciquils per mantenir-se al poder i exercir-lo.

-És cert que sovint se'ns fa aquesta acusació, però avui no té cap sentit parlar de caciquisme, com segurament sí que en va tenir a èpoques passades de la nostra història. La societat espanyola i, per tant la balear, du ja vint anys de democràcia, hi ha votants que ja han nascut en democràcia, i en conseqüència és una societat madura que vota sense por. Si vota conservador és perquè la gestió que ha fet el Partit Popular ha estat bona, no ho creu vostè així? Sobretot als pobles. El cas de sa Pobla és significatiu. Si a una vila de deu mil habitants els seixanta per cent vota conservador, tant si era a Convergència Poblada fa uns anys com al PP ara, és perquè s'ha fet una bona feina, al marge fins i tot de les ideologies. A altres pobles passa el mateix i no hi ha majoria del PP, com a Lloseta, on sempre han governat els socialistes...per què?, segurament perquè ho fan bé.

EL SENTIT DE LA Lògica

-En qualsevol cas les circumstàncies canvien. El Partit Popular ha governat les Illes durant un llarg període. El creu capaç d'adaptar-se a les noves situacions, a les noves exigències culturals o urbanístiques, per exemple.

-I és clar que sí, sinó jo no hi seria. Un partit no pot ser monolític i molt menys si aquest partit fa bandera de la llibertat i de la participació democràtica a tots els nivells. Això és, precisament, el que feim des de la junta insular, o des de l'Ajuntament, procuram atreure no només la gent

DESCOBREIX CATALUNYA

A L P A L A U R O B E R T

Vols saber-ho tot sobre
el menjar a Catalunya?
Vine al Palau Robert.

Vine a fer un viatge pel passat, el present i el futur del menjar a Catalunya. La nostra és una cuina fortament arrelada a la terra, una cuina de contrastos que ha rebut i ha donat moltes influències. Per això, al Palau Robert, hem preparat l'exposició "Menjar a Catalunya, l'estil d'un poble", on hi trobaràs, explicat d'una manera sorprenent i didàctica, l'evolució de la cuina del nostre país, del seu estil actual i de com s'hi ha arribat, des de quatre interessants punts de vista: l'història, el mediambiental, el tecnològic i el del gust. Vine! Quan tornis a seure a taula tot serà molt diferent.

Des del 18/11/97 fins al 30/5/98

Centre d'Informació Turística de Catalunya

Generalitat de Catalunya

Amb el suport de:

Nestlé

que pensa com nosaltres sinó la que pensa diferent, però amb la qual ens podem avenir per a determinades coses, per a projectes culturals per exemple, o fins i tot per a qüestions urbanístiques. En el fons hi ha molts de temes amb els quals la ideologia compta poc, perquè el marge de maniobra és mínim. Jo sempre he pensat que tot ha de tenir una lògica i que si la té, la pots defensar davant qualsevol. És el cas del golf que volem que es faci a Gaieta, a sa Pobla, estam convençuts que seria bo per al poble i per això, perquè pensam que és un projecte que no perjudica l'agricultura ni el medi ambient, perquè utilitza aigües depurades i no fa malbé el paisatge, el defensam davant qui sigui, començant pel GOB. Hem volgut entrevistar-nos amb els ecologistes per debatre prèviament aquest projecte, perquè ens agrada el diàleg. Potser no els convenci, però almenys veuran que al darrere no hi ha més interès que fer una cosa que es creu convenient per al poble. Jo n'estic ben convençut, la qual cosa no vol dir que estigui a favor de fer camps de golf onsevulla... Ja li dic: tot ha de tenir una lògica. Aquest és el meu lema i també l'actitud que adopta el Partit Popular, que no està casat amb ningú en concret, sinó amb la societat per a la qual treballa. És a dir, i contest la seva pregunta: el PP és perfectament capaç de donar una resposta a les necessitats actuals, sap reconèixer els errors i sap, també, corregir-los, tal com demostra dia a dia.

EL NACIONALISME CULTURAL

-Vostè ha fet en qualche ocasió comentaris que freguen el nacionalisme, si més no ha manifestat una preocupació per la cultura i per la llengua del país; encara que sigui lluny del nacionalisme polític.

-I això el sorprèn? Estimar la nostra cultura, voler ser qui som, no pot ser indiferent per a ningú ni tampoc per a qui milita al Partit Popular. Hi ha molta de gent al nostre partit que comparteix aquesta visió. Hi ha batles, com Joan Bibiloni, de Consell, que ho han demostrat amb la seva inquietud pel teatre, per exemple. És el que li deia abans: hi ha moltes qüestions que poden ser compartides des de posicions ideològiques diverses, i la cultura en pot ser una. És possible arribar a consensuar moltes actuacions, sobretot a la part forana, als pobles on la convivència sol ser més intensa. En aquest sentit mai no s'ha de tenir por de cercar la col·laboració fins i tot dels adversaris polítics, perquè per damunt de tot sempre hem de pensar que allò que volem, tots, és fer feina per a la nostra gent, per al nostre poble i defensar tot allò que és nostre i tot allò que som.

-Però no tothom pensa el mateix. El seu partit, a Madrid...

-El meu partit a Madrid de vegades m'emprenya, però això és normal... la meva obligació és impedir que certes actituds que no compartesc frenin allò que crec convenient per a la nostra societat. Em refereix sobretot a temes culturals, però també, a qüestions més polítiques o econòmiques com les taxes aeroportuàries. He de confessar que no estic d'acord amb la votació que ha fet el meu grup de retirar la reducció dels increments de taxes que s'havia aprovat al Congrés i, per tant, he demanat explicacions.

-El PP és un partit centralista, estatalista...vostè ho deu saber.

-Sí, però això no ha de ser dolent. El que compta és el balanç general i aquest és positiu. De vegades m'empip, però qui no? Un cotxe pot tenir qualche problema tècnic però el que no pot ser és pegar bandades cap a la dreta o cap a l'esquerra perquè li va la vida. El PP segueix una línia coherent de respecte a les comunitats autònomes i a la seva idiosincràsia, però qualche pic... passa com a totes les bones famílies. Particularment m'ha empipat que no es reconegui que el transport aeri entre les Illes i la

Península ha d'esser un servei públic. Qui no ho pensi així és que du les sabates girades de peu, encara que sigui del meu partit. I també m'ha empipat que s'hagi volgut prescindir del pacte a què s'havia arribat al Congrés amb Coalición Canaria, gràcies, per cert, a la mediació del president Matas. Però pens que aquesta és una pana tècnica que serà reparada tan aviat com sigui possible i que de cap manera no justificaria un canvi de cotxe. Segurament quan aquesta entrevista es publiqui el problema ja s'haurà solucionat com toca.

-Anam, doncs, en un bon cotxe?

-No en tencui cap dubte. Miri, el PP du al govern de la Comunitat Autònoma prop de quinze anys i durant aquest temps les Balears s'han situat en el primer lloc de molts indicatius econòmics i socials no només d'Espanya sinó també d'Europa. S'han fet coses malament, segur... Però d'altres han donat un bon rendiment, fins i tot en qüestions urbanístiques que vistes des d'avui podrien semblar equivocades. En definitiva el balanç és favorable i això és obra de tots, de tota la societat sense excepcions... i també, per tant, del Partit Popular. Pens que el meu partit ha tengut molt a veure en tot allò que ha passat a la nostra societat aquests anys i que, en conseqüència, ningú no pot negar que ha contribuït a crear un sentiment de país per a les quatre illes, que abans potser no existia i que avui ens permet enfrontar reptes molt importants per a aquest país, tant pel que fa al sector turístic, via millora de la qualitat i la desestacionalització, com per a la indústria i l'agricultura, sectors als qual s'ha d'ajudar no amb subvencions sinó, tal com li he dit abans, amb pagaments compensatoris, perquè Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera puguin continuar essent les illes que han estat sempre. Perquè o feim això que li dic o aquest món tan competitiu que ens ve al damunt ens menjarà.

Una aposta per la credibilitat

Entrevista a Francesc Antich

per Antoni Oliver

Francesc Antich, secretari general del PSIB a Mallorca, ha estat fins el passat 29 de novembre batle d'Algaida, localitat que aquest mes celebra les festes de Sant Honorat. Antich, que ha impulsat la participació popular a les festes del seu poble, considera que els polítics han de recuperar el seu crèdit, perdut amb els casos de corrupció. Aposta per la transparència i perquè hi hagi uns acords, entre totes les forces polítiques per facilitar allò que els ciutadans demanen: un major control i acabar amb el descrèdit que han suposat els escàndols polítics, quasi generalitzats. Antich, d'altra banda, és partidari que el PSIB com més aviat millor elegeixi el candidat a les eleccions de 1999 i creu que seran els comicis del canvi a Balears.

-Quines són les principals festes que celebra Algaida?

-Les festes més importants d'Algaida són la d'hivern, Sant Honorat, i la d'estiu, Sant Jaume. La festa de Sant Honorat, per la seva proximitat a Sant Antoni, es basa en els foguerons. El dia de Sant Honorat hi ha una missa i un refresc, que és tradició fer-lo davant l'Ajuntament i que s'ofereix a tot el poble. A la missa hi ha el ball de l'oferta i després el ball dels cossiers, que una vegada acabada la missa ballen a la placeta de davant l'església. Aquesta és una de les tres vegades en tot l'any que els cossiers surten a ballar. La festa dels foguerons és el vespre abans, la revetlla, i quan nosaltres arribàrem a l'Ajuntament no hi havia molta de participació. A vegades les festes es converteixen en un simple programa fet per l'Ajuntament on la gent és un simple observador. Les administracions han de tenir per objectiu que ja a la programació hi participin el màxim d'entitats. Per Sant Honorat es fan una sèrie d'actes, exposicions, organitzats per les entitats del poble. Ens preocupava aquesta qüestió i a poc a poc ha anat augmentant la participació. Abans l'Ajuntament organitzava un gran dinar, al qual anaven totes les autoritats, i nosaltres llevàrem aquest dinar i, amb menys pressupost, vàrem establir que el vespre abans l'Ajuntament donàs sobressada i xulla a tot el poble perquè fessin una torrada i foguerons a la plaça del poble. De llavors ençà la festa dels foguerons s'ha convertit en un acte important. No és que sigui com a sa Pobla on hi va molta gent de fora, però es pot dir que hi participa tot el poble. Això ho feim el 15, dia de Sant Honorat. A Randa i a Pina ho fan el dia de Sant Antoni, el vespre del dia del patró també fan els foguerons.

-Quin caire té la festa d'estiu?

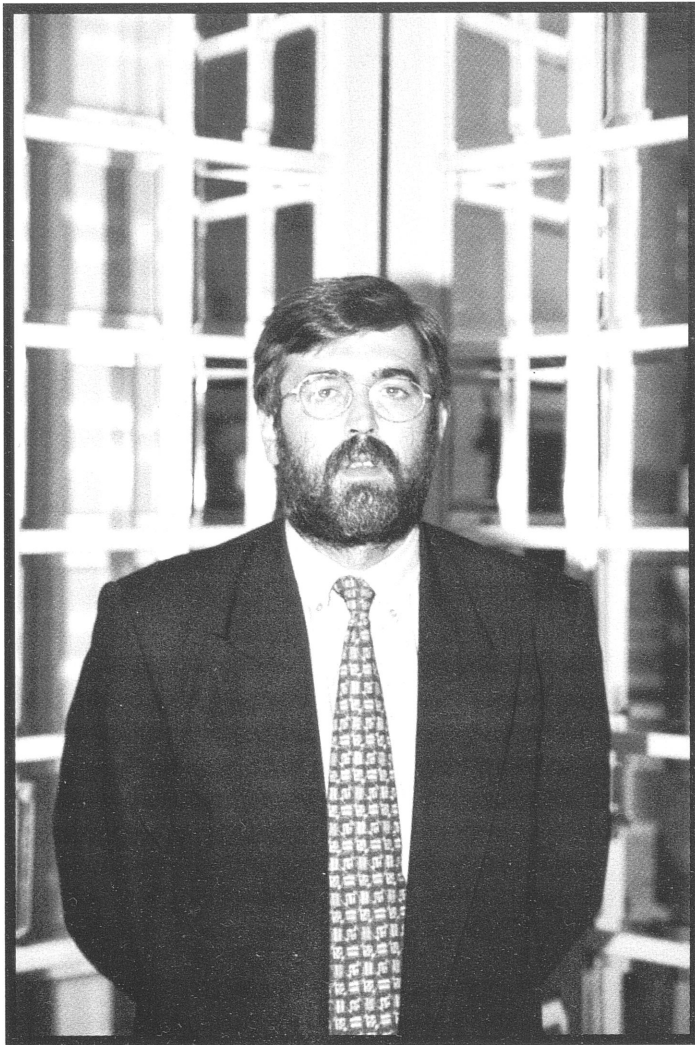
-La festa d'estiu té un altre aire, totalment diferent. Es tracta d'una festa de revetlla, també surten els cossiers, el dia de la revetlla i fan "es quadrat" i el dia de Sant Jaume, ballen l'oferta i ballen a la sortida de missa. A aquesta festa també s'ha intentat introduir tota una sèrie d'actes que facin que la gent hi participi molt més. Hi ha gincames, concurs de fotografia, automobilisme, basam les activitats en temes que ens interessava que la gent conegués, tot cercant llocs que tinguin importància patrimonial i històrica. Normalment l'Ajuntament prepara aquests actes, amb l'ajuda de moltes entitats que hi col·laboren: club de futbol, club ciclista, clubs de tercera edat, Obra Cultural, clubs d'esplai..., la idea és que de cada vegada més tot el que es pugui organitzar amb gent del poble no es tregui a l'exterior, perquè així tothom, directament o indirecta se sent molt més implicat en el que són les festes del poble. Bàsicament, el que s'ha intentat fer al llarg d'aquests anys és mantenir les tradicions i els actes que era costum fer. S'ha intentat combinar la tradició i aquesta participació. Per exemple abans "alborada" es feia a les nou del matí el dia de Sant Jaume, els xeremiers i fabiolers recorrien el poble i hi anava poca gent, i ara es fa a les sis i hi va el jovent quan acaba la festa, hi ha més participació i hi van cent persones darrera que desperten tot el poble, però així hi participa tot el jovent. Això ha estat el canvi que han experimentat les festes al llarg d'aquests anys. La idea seria més participació popular i menys actes institucionals.

-S'ha aconseguit augmentar aquesta participació?

-A la festa dels foguerons hi ha hagut un augment de participació espectacular i a les festes de Sant Jaume, la veritat és que en aquests darrers sis anys no només s'ha conservat la participació, sinó que ha augmentat. Això ha comptat amb el suport de tots els grups polítics, això es liderava per part de l'Ajuntament que hi havia, però els grups d'oposició també estaven d'acord a donar-li aquest caire més participatiu.

-Hi ha molta tensió política a Algaida, té una vida municipal agitada?

Francesc Antich, Algaida 1958, és diputat pel PSIB i secretari general del Partit Socialista a Mallorca. Ha estat gerent d'urbanisme de l'Ajuntament de Palma, batle d'Algaida, i president de la Comissió de Medi Ambient del Consell Insular de Mallorca. Un dels valors que pugen dins el Partit Socialista compartirà tiquet electoral, probablement, amb l'actual secretari general del PSIB, Andreu Crespi, a les eleccions de 1999.

-La veritat és que no. El meu successor pot tenir la tranquil·litat de governar amb majoria absoluta i també que l'Ajuntament sempre s'ha caracteritzat perquè les relacions entre governants i oposició han estat bones. Cada un ha defensat les seves idees, però des del diàleg i fent un debat seriós sobre els temes, no hi ha hagut massa demagògia. No hi ha hagut grans conflictes. Això respon a una actitud per part de qui té la majoria d'escoltar les minories i també, a una actitud important de les minories de voler participar en els debats i de voler fer polítiques constructives. Tot junt fa que no hi hagi grans problemes.

UNA ASSIGNATURA PENDENT

-Com està la redacció de les Normes Subsidiàries?

-Aquesta és l'assignatura pendent que he deixat al meu successor, Jaume Jaume. Ara tenim en tramitació les Normes Subsidiàries. Els primers quatre anys la veritat és que ens dedicàrem a fer les xarxes d'aigües brutes d'Algaida i de Pina, que va ser una obra molt important. Es va fer l'avanç de planejament, però les Normes varen quedar un poc retardades. Quan era el moment de donar-los l'impuls definitiu, es varen aprovar inicialment, va ser quan es va començar a debatre el Pla Territorial del Pla de Mallorca, i parlant amb el Govern, arribàrem a l'acord, amb el president Soler, d'esperar a veure com es definia el Pla Territorial, per anar conjuntament amb aquest pla. La veritat és que tot aquest procés s'ha allargat moltíssim i ara hi ha una aprovació inicial, un procés d'informació pública fet, unes al·legacions i la feina del nou batle

és, en aquest any i mig que resta de mandat, acabar les Normes. Aquesta és l'assignatura pendent. S'han fet les xarxes d'Algaida, Pina i Randa, la depuradora d'Algaida, dins enguany es farà la xarxa per du les aigües residuals de Pina cap a la depuradora d'Algaida. Estam pendents que es faci la depuradora de Randa. S'ha condicionat el camp de futbol, s'han fet vestidors nous, un bar nou, una unitat sanitària a Pina, un edifici que denominan Pere Capellà on hi va la gent major i també hi ha una biblioteca. Aquest edifici també l'empra la banda de música. S'està rehabilitant l'Ajuntament, es remodela l'arxiu, l'escorxador també s'ha reformat. S'ha fet feina a tots els edificis municipals, però tots sabem que a un poble sempre hi ha coses per fer. Dins tot el tema d'obres i serveis, l'assignatura pendent, efectivament, són les Normes Subsidiàries i jo confio que el batle nou les durà endavant.

-Si passam a altres temes, vostè és el portaveu del PSIB al Consell de Mallorca i fins ara encarregat de l'Àrea de Medi Ambient. Quin balanç fa d'aquests dos anys de Pacte de Progrés al Consell Insular de Mallorca?

-Jo crec que la valoració del pacte al Consell Insular de Mallorca és positiva. D'alguna forma s'ha intentat donar una altra dimensió al que era el Consell Insular. El Consell, anteriorment, havia estat un apèndix, un departament més del Govern balear i passava bastant inadvertit, no era, en realitat, una institució amb un impuls polític clar, amb una personalitat política clara. El Pacte de Progrés ha aconseguit que ara es pugui començar a parlar del CIM com de la primera institució de l'illa i es pot començar a considerar com el Govern de Mallorca. Això no és res més que el que preveu l'Estatut d'Autonomia en el seu article 39 on es preveu la transferència de tota una sèrie de competències als consells insulars perquè, realment, siguin alguna cosa més que una administració local o un ajuntament d'ajuntaments, això per una banda. D'altra banda el fet de tenir la voluntat que el Consell sigui el govern de Mallorca, ha fet que des de totes les comissions s'hagin ampliat els objectius i les tasques. Aquesta és l'única forma de donar al Consell la dimensió que li pertoca. Des del meu punt de vista també s'ha pogut veure una manera de fer política molt diferent a la que ens tenia acostumats el Partit Popular que, bàsicament, es plantejava fer una feina d'administració local i repartir una sèrie de subvencions als ajuntaments. Encara que s'ha de dir que les coses que feren bé estan bé, i es començaren a fer, per exemple, feines en matèria de reciclatge ja a l'anterior Consell. També es va dur a terme una tasca molt important, quan començaren les dotacions als ajuntaments de xarxes d'aigua potable i de clavegueram. La principal tasca ha estat donar-li aquesta nova dimensió de govern de l'illa.

-Ha estat possible sempre nivellar les tensions polítiques al si de la coalició al CIM?

-És normal que a una institució on hi ha un govern de tres partits amb el suport d'un quart es produeixin moments on hi hagi d'haver molt més debat i esperit de consens que quan emprems una feina en solitari. Aquesta ha estat una escola molt bona per a tots els partits que som al Pacte, en el sentit que s'ha hagut de demostrar una capacitat importantíssima d'arribar a acords i consensuar polítiques. Jo crec que aquesta possibilitat és una eina que hem de tenir tots els polítics. Per treure endavant les coses que consideram positives per als ciutadans no hi ha d'haver cap tipus de problema per asseure'ns a una taula i parlar-ne. Hem tengut temes més conflictius que altres i sense cap dubte el de la incineració va ser, al seu moment, conflictiu, encara que jo crec que n'hem sortit bé per la capacitat de diàleg. Uns altres temes importants són els urbanístics, i tota una sèrie de temes, on, ja que hi ha en el Pacte des d'Unió Mallorquina a Esquerra Unida, se n'ha hagut de parlar.

Malgrat a uns moments hi ha hagut més enrenou que a altres, la veritat és que sempre hi ha hagut una actitud dialogant i això ha fet que el pacte aguantàs molt més temps del que algú pensava.

-Vostè creu que el pacte del Consell és extrapolable a la Comunitat Autònoma, en el futur?

-Jo no sé si es podria produir exactament el mateix pacte i si a un moment determinat, seria possible a nivell de Comunitat Autònoma. Jo pens que es pot donar el cas que per governar la Comunitat s'hagin d'ajuntar una sèrie de partits per obtenir una majoria i crec que no hi hauria d'haver cap tipus de problema per poder dur la gestió i l'administració de la Comunitat. Si ha estat possible en el Consell Insular ho ha de ser al Govern balear. En aquesta qüestió el PSIB farà tota la feina necessària, per poder liderar aquestes forces progressistes. El PSIB és el partit alternativa al Partit Popular que ara governa i nosaltres tenim la responsabilitat de liderar totes aquestes forces en cas que tenguem l'ocasió de poder governar.

ELS FUTURS PACTES

-El PSIB cediria, per aconseguir un pacte a una institució important, com la presidència de la Comunitat Autònoma o una altra?

-Pens que no es pot donar el mateix cas que s'ha donat en el Consell. En relació a la Comunitat Autònoma, el partit que té estructura a totes les illes ha de presidir la Comunitat Autònoma. El proper president de la Comunitat serà del Partit Popular o del PSIB, no pot ser d'altra manera, mentre es mantinguin, a nivell polític, les mateixes proporcions. El mateix pacte no és extrapolable, el pacte en relació als partits sí que és possible, ara que si es mantenen les mateixes proporcions que la presidència de la Comunitat Autònoma la tenguim un dels partits més petits no crec que sigui extrapolable de cap de les maneres. El proper president o ha de ser del PP o del PSIB i jo esper que sigui del PSIB.

-I si és socialista qui serà?

-Aquesta és la pregunta del milió. Encara no s'ha debatut aquest tema en el si del partit. Els congressos del partit varen marcar que per elegir les persones que han d'encapçalar les llistes a les màximes institucions hi hagués unes primàries. En principi, està previst que dins el primer semestre del 98 s'han de dur a terme aquestes eleccions internes i, de moment, no hi ha candidats. Aquesta qüestió es veurà a principi de l'any. És un tema que no està resolt.

-S'ha parlat ja d'un tiquet electoral, a l'americana entre Andreu Crespi com a cap de llista i vostè com a segon.

-És lògic que en aquests moments es facin aquestes suposicions, entre altres coses perquè Andreu Crespi és el secretari general del partit i jo som el secretari general de Mallorca. Tant un com l'altre tenim les màximes responsabilitats en el que és el partit a nivell de Balears, ell, i a Mallorca jo. També s'han donat tota una sèrie de passes perquè els resultats dels congressos també es veiessin a les institucions on en aquest moment feim feina els socialistes. És normal que en parlar d'això es facin aquestes suposicions. De totes formes s'ha de dir que si el Congrés ha decidit que hi hagi unes primàries, qualsevol militant es pot presentar a aquestes eleccions internes i pot fer campanya. Per tant, no hi ha res tancat de moment en aquesta qüestió.

-No convendria avançar aquest procés per tenir aviat un candidat?

-Sense cap dubte, jo pens que aquest procés s'ha de fer de la manera més ràpida possible perquè s'ha d'aclarir aviat dins la nostra militància, al partit i de cara a la gent qui serà la persona que liderarà el projecte de cara al 99. No ens podem torbar massa, encara que ho hem de fer seguint les normes que mana l'organització del partit.

-Pensa que els resultats electorals seran semblants als d'ara, i que es podrà mantenir una coalició de centre esquerra o es pot "descompen-sar" la correlació de forces.

-Crec que els partits que hem estat al Pacte de Progrés, i ho confirmen les darreres enquestes, experimentam algun tipus de pujada. Pens que Unió Mallorquina té possibilitats de pujar, perquè es produirà una baixada del PP i UM està acostada al centre. Però jo crec que els qui estam obligats a experimentar una pujada important som els socialistes, perquè, de fet, el vot útil ha de tenir la seva importància. El PSM crec que també és un partit amb vocació de créixer. IU és la gran incògnita. La part que ha treballat més IU és la de Palma i no té tanta implantació a la part forana. Tal vegada sigui el partit més mal de valorar en aquests moments, encara que jo crec que els seus representants han fet, en aquesta legislatura, molta de feina, malgrat tenir poca representació. Han fet un esforç i s'ha sentit la veu d'IU. Quant al PP crec que, per tot el que ha passat aquesta legislatura, ha arribat el moment del canvi, sense cap dubte. Per una banda hi ha hagut una manca total de lideratge, hem tengut tres presidents, això ha fet que les polítiques no hagin estat ni clares ni efectives, i d'altra banda, s'ha pogut veure un contrapunt en el Consell Insular amb el Pacte de Progrés i la gent ha vist que hi ha la possibilitat que uns altres govenin i no passi res massa perillós, s'ha pogut veure una altra manera de fer les coses. La gent està cansada de grans promeses que no arriben a complir-se i dins la societat hi ha una altra sensibilitat i aquesta sensibilitat du que a la Comunitat Autònoma hi entri un govern molt més progressista i amb unes idees distintes a les dels governs conservadors que hi ha hagut fins ara.

-Canviant de tema i passant a la política general, com valora el document de les Directrius d'Ordenació Territorial que ha presentat el Govern?

-En primer lloc s'ha de dir que la Llei d'ordenació del territori de l'any 1987 preveia que les directrius es fessin en vuit o nou mesos a partir que entràs en vigor la llei. És a dir, que, en primer lloc, les directrius arriben tard. Malgrat que arribin tard, i ja ens hem queixat d'això moltes vegades, el que importa és que arribin i se'n pugui parlar. La por que tenim és que es converteixin en una gran posada en escena i el contingut siguin molt abstractes i generals i no donin solucions a les problemàtiques que pateix l'illa. Hi ha tota una sèrie de qüestions que afecten Mallorca en relació als creixements que ja estan aprovats a tota una sèrie de planejaments i seria necessari, per tal de tenir una política responsable quant als nostres recursos naturals i territori, estudiar el tema i ser un poc més valents a l'hora de desclassificar molts d'aquests creixements. No sé si les directrius abordaran, seriosament, aquestes problemàtiques. D'altra banda, hi ha una altra qüestió que preocupa, que és la divisió que sembla que preveuen aquestes directrius quant es desenvolupin per ics plans territorials parcials. Com ha passat a Eivissa i a Menorca, el que seria correcte és que això es fes des d'un sol pla territorial, el Pla Territorial Parcial de Mallorca, tampoc Mallorca no és tant grossa. La problemàtica s'hauria d'abordar en conjunt i d'una forma integral. Les directrius són una eina imprescindible per planificar l'ordenació del

territori de tota l'illa, totes les infraestructures i equipaments supramunicipals. El que hem trobat que manca, malgrat s'hagin demanat informacions als ajuntaments, és un debat molt més intens entre totes les administracions i els col·lectius en relació amb aquestes directrius. A la gent del carrer no li ha arribat aquest debat que és molt important. El Govern hauria d'haver fet un esforç per arribar a tothom, no només mostrar grans fotografies, sinó que s'hauria d'haver recollit el que, realment, pensen els diferents col·lectius en aquestes qüestions. Ara és en fase d'exposició pública l'Avanç i nosaltres analitzam aquests aspectes. Una de les coses que s'haurà de fer és ampliar el termini de temps de les al·legacions. Es tracta d'un document massa important per aprovar-lo en poc temps i supòs que des de tots els ajuntaments s'analitzarà el document en allò que els afecta, és el moment de fer aquesta labor.

Hi ha una sèrie de decisions polítiques, s'ha de veure si volem que Palma continuï creixent moltíssim i que els pobles veïnats de Palma es converteixin en pobles dormitori de Palma o si han de tenir vida per ells mateixos. Hi ha tota una sèrie de temes que s'han d'analitzar molt bé com aquest i el tema de les grans infraestructures com puguin ser les grans vies o autopistes com la de Llevant o si, en realitat, volem prendre seriosament el tema del territori i millorar la xarxa actual. També s'ha de parlar de transport públic amb més seriositat, jo crec que no se n'ha parlat, si s'han de fer inversions en el tren... És a dir, tota una sèrie de qüestions que s'han d'analitzar de forma integral i encara que les directrius no poden entrar en determinats aspectes concrets s'hi haurien de marcar les grans línies en aquests aspectes.

LA POLÍTICA DEL GOVERN

-Com valoraria la gestió de Jaume Matas?

-Jo crec que en aquesta legislatura el Govern ha patit les crisis que ha tengut el Partit Popular i això s'ha reflectit en els canvis de l'executiu i dels presidents. És difícil que aquests assumptes no afectin la tasca de govern. Durant l'etapa de Soler sembla que hi havia la intenció de donar suport, cosa a la qual no hi estàvem massa avesats, a tota una sèrie d'actuacions en matèria social. Dins les línies de govern que va explicar s'havia donat una certa força al que eren habitatges públics, acció social. Això torna a perdre molt de valor quan Matas arriba al Govern i, d'alguna manera, està relacionat amb una qüestió a què nosaltres donam molta importància, i és que vivim a una comunitat que és una de les primeres d'Europa quant a riquesa, però després en sous, pensions, redistribució de riquesa, la cosa no funciona tan bé. El Govern de la Comunitat Autònoma té tota una sèrie de possibilitats per distribuir la riquesa a les Illes i aquestes possibilitats tenen camins importants que no se segueixen. A aquestes qüestions no se li dóna la importància que pertoca. No podem fer una valoració positiva en això. Malgrat s'hagi intentat llançar un missatge mediambiental modern i ecologista, veim que en les actuacions concretes continuem exactament igual que sempre. Parlem que des de 1993 hi ha un Pla de Carreteres que es tramita i no s'arriba a acabar mai, veim que hi ha previstes actuacions com l'autopista de Llevant. També el cas de cap Pinar on a través d'una llei d'acompanyament del pressupost es volgué derogar singularment una llei molt important, tal vegada la més important que ha fet el Parlament, com és la Llei d'espais naturals, encara que finalment no ha estat així. En principi jo la valoració que faria és que hi ha hagut una gran posada en escena de moltíssims de temes, però quan es va a cercar el gra del que queda, resta molt poca cosa. És una política artificial i superficial que no té un contingut específic, no és això el que necessita aquesta comunitat autònoma.

-Quin seria el major error de Matas, el pitjor que ha fet?

-Tots aquests temes, el social, l'urbanístic, formen part d'una mateixa filosofia. Des del Consell Insular hi va haver un esforç molt important per tractar el tema del sòl rústic i a l'acte una trepitjada institucional en relació al tema de la Llei de sòl rústic, molt més permissiva del que es preveia en un principi per part del Consell Insular. Hi ha hagut des del CIM una tasca de gestionar el Pla d'Obres i Serveis i, tot d'una des del Govern treuen una fórmula per trepitjar aquest pla que es diu Pla Mirall, que no vull dir que no sigui una bona idea, perquè crec que és bo que rentem la cara i adobem i millorem uns espais, però el que era normal era fer-ho a través del CIM, del Pla d'Obres i Serveis i no com una mesura per trepitjar la institució. Hi ha hagut una manca de coordinació amb les altres institucions per part del Govern Matas.

-Com valora la política turística, el desenvolupament del POOT?

-El tema respon a aquestes polítiques de crear tota una sèrie de planificacions que s'allarguen molt en la seva tramitació i es comencen plans territorials o sectorials. En segon lloc quan aquests plans estan acabats no es veu un impuls polític perquè realment s'acompleixin. D'altra banda, el POOT significava fer modificacions de planejament i hauria estat bé que s'haguessin posat els mitjans econòmics necessaris perquè els ajuntaments haguessin pogut fer aquestes modificacions. Jo crec que en aquests temes, com en altres, es veu clarament una manca d'impuls polític per fer complir aquestes normatives. S'omplen la boca dient que volen qualitat, però en grans infraestructures, en consum de territori, en temes d'aigua, es va per altres camins o no s'enfronten les problemàtiques que tenim a l'illa, es veu que hi ha molt de missatge superficial, però no les mesures per complir els objectius que es fixen i cap on s'ha de caminar.

-Tampoc no es fixa un criteri de límit de creixement.

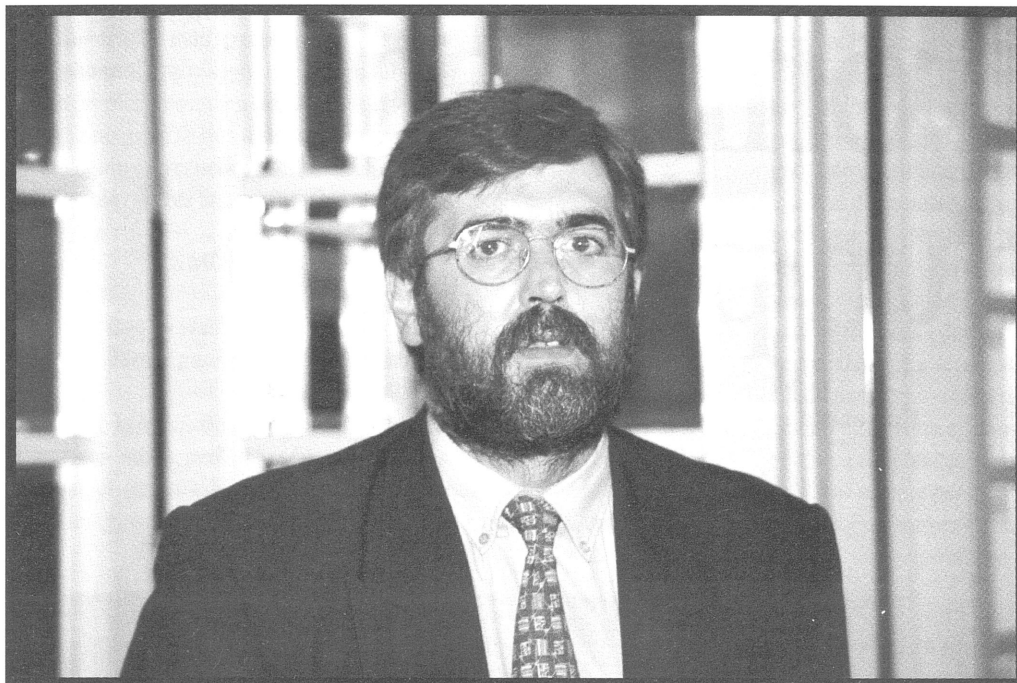
-Això no es fa, ni s'enfronta la realitat que ja tenim. Hi ha uns planejaments que preveuen un munt de places més. En matèria d'aigua, energia, consum de territori, tenim uns greus problemes i aquest problema de limitar el creixement s'hauria d'abordar amb valentia. En aquest pas tornarà a ser una assignatura pendent. El que passarà serà que tendrem unes directrius molt guapes que podrem embolicar, però no s'abordaran els problemes més greus.

-Com creu que aborda el Govern la política educativa?

-Fins ara en matèria de política educativa hi ha hagut una gran crítica per part del Partit Popular a tot el que ha fet el Partit Socialista. Pens que a aquesta comunitat autònoma el fet que hi hagués un Govern socialista a Madrid s'ha donat a conèixer, en matèria educativa, en equipaments, etc. Es veu ara que hi ha rebaixes de professorats, d'escoles, d'obres i d'activitats, la qual cosa té unes conseqüències, és a dir, que l'escola pública només tenguí el mínim i es concertin més centres privats. Aquest és un dels temes en el qual els socialistes no podem badar. No queda més remei que, des del partit, tenir relacions directes amb els professors, les APAS, per intentar lluitar perquè en matèria educativa no es faci una sola passa enrere.

LA POLÍTICA DEL PP

-Com es va perfilant, des del seu punt de vista, el model sanitari de la comunitat autònoma?

-Aquest tema i el de l'educació van paral·lels. Ja ho discutíem a les anteriors eleccions, les generals: la idea del Partit Popular és anar amollant moltes de qüestions i desviar-les cap a la part privada i aquesta política, a la gent més modesta, no li pot ser mai favorable. Això va absolutament en contra de la política que nosaltres pensam que s'ha de fer en aquests temes. D'altra banda, basta mirar, que a temes com el Pla Mirall, el president Matas ha anunciat que tindrà tots els doblers necessaris, i hi ha centres sanitaris que queden per fer i s'han de fer a través del Pla 10, que són unes ajudes de la Comunitat Autònoma, però que suposen un endeutament dels ajuntaments, perquè la Comunitat paga només un tant. Sembla que es vol donar una prioritat a determinades qüestions i no a unes altres i amb això no vull dir que no siguin totes necessàries. És clar que les prioritats del PP no coincideixen amb les nostres. Per exemple el Pla d'Obres i Serveis del Consell Insular té una ajuda per part del Govern de dos-cents milions de pessetes per a xarxes d'aigua potable i clavegueram, quan sabem que fan falta 18.000 milions de pessetes en obra, en aquest aspecte. No sembla natural que s'emprin tots els doblers del món per empedrar i adobar façanes quan, realment, la part d'infraestructures més necessàries no està acabada. S'ha de tenir aigua corrent abans que una façana restaurada. Les diferents formes de veure les prioritats de les polítiques és clara.

-Resumint, quina seria la crítica més grossa que al seu judici es pot fer al govern del PP?

-D'una banda seria el tema de les polítiques socials. S'hauria de fer un esforç per redistribuir la riquesa i les polítiques dirigides als més dèbils no han funcionat així com tocava. Els temes d'ordenació del territori tampoc no s'han resolt. Hem passat quatre anys discutint plans i veient avanços i estudis, però no n'hem tret un resultat clar de tot plegat. A una illa on la principal matèria primera està basada en paisatges i recursos naturals, no s'han resolt aquests temes. L'acció de govern es fonamenta en la posada en escena i no en solucions efectives.

-Creu vostè que l'època Cañellas està definitivament superada?

-Pel que es veu, no. Jo no som molt partidari d'entrar dins les problemàtiques dels altres partits, però pel que es transmet, no sé si l'època

Cañellas ha acabat o no, però no vol acabar. Tota la gent lligada al canyellisme vol continuar tenint el poder. Hi ha un postcanyellisme amb Cañellas. Però aquesta és una qüestió que ha de resoldre el PP i bé estarà el que faci.

-Com definiria l'etapa de Gabriel Cañellas a la presidència de la Comunitat Autònoma?

-Jo crec que s'ha de reconèixer que Cañellas ha estat un polític populista i ha tengut un suport per part de la gent molt important, ha estat un bon comunicador, les coses així com són. Ara bé, les polítiques que s'han dut a terme durant el canyellisme són totalment contràries al que nosaltres pensam. No hi ha hagut respecte pel territori i tampoc no s'ha fet una política en aspectes socials. Hi ha hagut uns creixements extraordinaris que

no han ajudat a preparar el futur d'aquestes illes. Nosaltres faríem un balanç molt negatiu de l'etapa Cañellas, dissortadament també s'han donat casos de corrupció, la qual cosa tampoc no contribueix a una exemplaritat de la vida política.

-Vostè seria partidari, si en un futur el PSIB arriba al Govern de crear una comissió parlamentària que fiscalitzàs la concessió d'obres públiques i grans contractes de l'Administració?

-S'han fet moltes propostes al Parlament que van en aquest sentit. Encara no s'ha nomenat el Síndic de Comptes, s'ha parlat moltes vegades de facilitar comissions d'investigació que duguin, tota una sèrie de registres en temes de contractes i més transparència a totes aquestes qüestions. Jo pens que la maduresa política farà que tots els partits arribem a la conclusió que s'ha de donar suport a aquest tipus d'iniciatives. A l'època anterior no ha estat fàcil arribar a aquests consensos, però jo vull pensar que en un futur hi arribarem tots. Nosaltres també hem tengut problemes d'aquest tipus al Govern de l'Estat i la millor manera de fugir-ne és crear els sistemes per evitar que això passi, és a dir, que hi hagi el màxim control i la màxima transparència. Bàsicament això passa per donar facilitats per crear les comissions que controlin els actes que es facin a la Comunitat Autònoma. Ben aviat hi haurà d'haver un seguiment d'aquests temes, per part de tots. Això, per una banda, donarà tranquil·litat a la vida política i d'altra evitarà el descrèdit de la política.

-Hi ha possibilitat que els polítics recuperin el seu crèdit?

-Sí, realment hi ha la voluntat de caminar per aquí i hi ha un acord entre tots els partits per posar en marxa sistemes de control com els que deia abans, que són una de les millors formes per donar-li crèdit a la política. També en altres temes com per exemple tenir la consciència que quan ets a una institució hi ets per governar la institució no per anar en contra d'altres institucions pel fet que siguin d'un altre color polític. Hi ha unes actituds que fan que la gent cregui en tu o no. L'època Cañellas s'ha caracteritzat pel clientelisme polític, és un poc el que deia abans, s'han utilitzats les institucions per fer política de partit d'una manera evident. Hem de fugir d'aquestes situacions i si hi ha un acord per fugir-ne serà quan guanyarem credibilitat davant la gent.

Cròniques d'un pobler

Entrevista a Alexandre Ballester

per Maria Ferrer

Quan a Alexandre Ballester li digueren que el nou director del diari en el que treballava com a corresponsal a sa Pobla era un franquista d'aquells de bon de ver, entrà sense pensar-ho dues vegades al seu despatx i li digué amb coratge desmesurat i amb el braç a l'aire: Arriba España! Tranquil, li digué el director. De llavors ençà, Ballester va fer la seva feina sense la més mínima molèstia. Així és aquest català de naixement i pobler d'adopció, cor i conviccions. Un home que com a opció de vida ha triat gaudir de la vida i superar els obstacles que, com aquest director o la censura, se li posaven per davant. Gaudir escrivint i duent als escenaris uns personatges que volien alenar llibertat a un moment en què no n'hi havia. Gaudir estimant les arrels culturals del seu poble i defensant-les de la uniformitat que ens han produït de vegades els nous temps.

-Quina crònica em faria d'un diumenge de desembre a sa Pobla?

-Un diumenge de desembre a sa Pobla... matí, els diumenges matí a sa Pobla hi ha mercat. La placa és plena de parades de roba, de ceràmica, de tota mena d'estris; els carrers col·laterals són tots plens. Restaurants, cellers, bars i cafès. Hi ha costum d'anar a berenar. Un costum sà, diuen, i congregador. Per tant, hi ha un ambient molt popular. Clar, aquest diumenge de desembre també passa un cosa. Diumenge passat va ser la fira, i havent sortit de fires sempre sembla que després de la batalla, el matí ha estat molt animat, però el capvespre és molt més calmat. Encara que ara a partir de les set començarà a sortir gent. Hi ha un xivarri de gent jove, que vénen a passar el cap de setmana a sa Pobla, i això es nota. La crònica seria aquesta. A més del futbol, la gent que va al futbol. Jo ara no hi vaig tant; abans sí que hi anava, perquè en aquest poble, com a molts de

pobles de Mallorca, per ser ben vist has de fer tres coses fonamentals: t'has d'aixecar de matí, perquè després ja pots tenir un comerç i ser un poc deshonest. Però és igual, diran, en fulano, s'aixeca ben prest. La segona premissa és anar a missa. En fulano ha fet aquest negoci estrany... no, però és bon al·lot, va a missa. I la tercera és la del Poblense, o la del equip corresponent del poble. Per tant, de les tres només en complia una que era anar al futbol; ara no en compleix cap.

EL MÓN REAL I EL MÓN INTERIOR

-A vostè el lloc on viu li serveix com a inspiració per a les seves cròniques. També per la seva obra literària?

-Sí, sempre hi ha, no dos mons perquè n'hi ha molts (com aquella frase "hi ha altres mons, però si hi són, són en aquest"), però sempre hi ha el món real, el quotidià de cada dia, i el món que puguis dur tu, el món de la teva imaginació, de la teva cultura, el teu món interior. I, si em serveix

per inspirar? Tal vegada sí, tot poble pot inspirar. Als pobles, les referències sempre són molt més immediates que a la ciutat. A la ciutat a un mateix edifici viuen una sèrie de famílies que quasi ni se saluden. És així, és un preu que es paga dins una societat. En els pobles, encara, sortosament, jo surt de ca meva, venc caminant cap aquí, i em trobo a la gent que em saluda i em demana com va. Clar, que també viure a una ciutat et dóna una distància i un cert anonimat i pots fer unes coses que potser en el poble, si fas aquelles coses, tot d'una ja són massa conegudes. Però sobre si m'inspira..., clar, perquè coneixes uns problemes, unes vivències humanes. I encara que després aquella persona, el més amic, tu el reflecteixis com a personatge d'un conte, d'una novel·la, i no té res a veure, sí que té a veure tal vegada el motor generador que t'ha col·locat aquell passatge. Viure a un poble és tan agradable, tal vegada perquè mai no vas a viure a contrarellotge. Hem quedat a les cinc, bé, les cinc i deu... La coneixença és trobar-te, i sempre et trobes, no sé, envoltat de gent. I et serveix per inspirar... sí i no, no sé què dir-te, perquè també moltes obres meves no tenen res a veure amb viure a sa Pobla, o haver viscut a Barcelona o a Andratx, o a Santanyí.

-Vostè va néixer a Catalunya, va venir a Mallorca quan tenia un any. Té molts de premis i és un autor literari reconegut. Però s'ha plantejat que si hagués viscut a Barcelona, o potser a Palma, la seva obra encara hagués tengut més repercussió?

-Sens dubte. Jo vaig esser temptat en els anys setanta d'anar a viure a Barcelona. Tenia unes propostes,

Nascut l'any 1934 al Baix Llobregat, a Catalunya, Alexandre Ballester es traslladà amb la seva família, quan només tenia un any, a sa Pobla, on encara viu i ha compaginat la seva feina d'escriptor i col·laborador de premsa amb la de funcionari a l'Ajuntament, on és cronista oficial del poble. Considerat com un dels autors teatrals en llengua catalana més importants de la postguerra, una de les seves primeres obres, Jo l'absent (1966) obtengué el Premi Ciutat de Palma. Un any després guanyà el Carles Lemos 1967 amb Foc Colgat. La seva crítica, aconseguida amb efectes còmics, amb un to escèptic, topà amb problemes amb la censura, com ho demostra el fet que Dins un gruix de vellut (Premi Sagarra 1967) fos estrenada amb un altre títol. Altres títols teatrals són: Siau Benvinguts (1968), Massa temps sense piano (Premi Mallorca 1968), Fins el darrer mot (Premi Joan Santamaria 1968) i Al caire de les campanes (Premi Teatre Principal 1987), entre d'altres. Les llàgrimes del vienès li suposà, l'any 1996, el Premi Crítica Serra d'Or de Barcelona, com a millor text teatral de l'any. Ha escrit també novel·la (obtingué el Ciutat de Palma amb Les nostres amagades servituds) i poesia, i col·labora en premsa, amb articles relacionats amb el costumari mallorquí i les festes populars.

honestament deshonestes, per anar a fer-hi feina. La meua dona és poblera, i hi havia aquesta cosa de... perquè jo també m'hi sent molt, i no em vaig decidir. Passa una cosa, que un dia estava amb Benet i Jornet a un bar de la plaça de Catalunya, fa molts d'anys. I em deia: "clar, no és que tu, si vius a Barcelona, davallis a cercar ocasions o això. Veus aquella taula d'allà, allà on hi ha fulano, fulano, fulano". N'hi havia tres, que llavors eren a televisió... "Ara potser parlen de fer un serial nou o qualque cosa". Això et parl de fa vint anys i mira ara, Benet i Jornet els serials aquests que ara fa. "Parlen i diuen, qui el podria fer?, fulano? No, no m'aniria bé el seu estil. I és clar, et veuen entrar a tu aquí, i diuen, i per què no el fa ell? I tu no ho vas a cercar". Clar, és aquella cosa de viure allà on es fa el bullit. Allò bull, és on fermenta tot l'entramat cultural, teatral sobretot, tens les relacions que aquí no hi són, si vius a un poble. A Palma hi són, i a Barcelona molt més. Clar, m'hagués ficat més a escriure teatre, hagués fet tal vegada moltes més coses, segur que també m'hagués ficat a televisió però és clar... quin és el número que no t'agrada?

-Com veu vostè el fenomen que molta gent de Palma hagi descobert i vulgui anar a viure a la part forana, tal vegada per la propaganda que li han fet els alemanys?

-Una cosa són les persones que viuen a Ciutat, de naixement, i una altra és que com a tota ciutat hi hagi aquesta gent jove, que viu a Palma i que ha nascut a un altre poble, o aquesta gent que són fills de famílies que varen anar a Palma a viure fa una generació o dues. És distint, perquè de Palma, la gent surt a pobles una mica per anar a veure, però sempre se sent ciutadana. Mentre que aquesta altra gent que pugui ser nascuda als pobles de Mallorca, és clar, aquell al·lot, aquella al·lota, aquella persona de cinquanta o seixanta anys encara van als pobles perquè hi tenen els pares, hi tenen una família i unes arrels. Aquestes arrels familiars jo crec que són el teixit que sempre ha mantengut aquest retorn, almenys cada setmana, perquè llavors no parlem de les festes majors, festes populars, festes molt concretes, que són unes celebracions que pareix que altra vegada tota la família torna a reunir-se.

-Veig que dona a la família un paper molt important...

-És important la família com a cohesió d'un sentiment de terra. Hi ha famílies desarrelades, que havent nascut a un indret se n'han anat a viure a una altra ciutat sense acabar d'identificar-se amb aquella ciutat. És com si jo me'n vaig a viure a Palma i no acab de tenir el món. No sols un món professional, o dins un món vocacional. No, és aquest món de sentiments, que jo crec que és el que més uneix. Clar, són les amistats. Jo crec que no és només el fet que els alemanys hagin descobert Mallorca... hem de pensar que el fet de no haver-hi distàncies geogràfiques tan grans aquí com pot ser a altres indrets de la Península,

fa que anar-se'n d'un poble a viure a la ciutat sigui quasi un tall molt definitiu amb les relacions amb el poble, amb les costums del poble. Jo trob gent a Palma i parlant, a vegades, deman si varen néixer a Palma, i em diuen "no, jo som de tal, jo som d'Artà, o jo som de Pollença"... i em pareix molt bé. Jo sempre he dit que als mallorquins ens falta xovinisme. El xovinisme pot ser pejoratiu o pot ser que no ho sigui, però un quan més estimi el seu poble, més bon mallorquí serà.

PERDRE LA IDENTITAT

-A Mallorca pareix que es van escurçant les distàncies i ara molta gent cerca casa a fora vila...

-Exacte. S'escurcen distàncies en funció d'unes carreteres que són millors que no fa cent anys i d'uns vehicles que avui són més còmodes i corren més bé i són més segurs.

-El quatre

-Qui et diu que el dia quatre de març de 1975 un autobús no m'hagués agafat i m'hagués mort? És a dir, qui sap sempre? És una opció que havia de fer, quedar a viure aquí o anar-me'n a viure a Barcelona. A Palma també hi hagués pogut anar, però he triat viure a sa Pobla, per aquesta comoditat. Tal vegada he estat una mica egoista amb mi mateix, però no ho sent molt.

VIURE A LA PART FORANA

-No se n'ha penedit mai, o un no se'n pot penedir d'aquestes coses?

-No, gens ni mica. Tal vegada hagués tengut molt més ressò, més nom, però aquí tal vegada he tengut més riquesa de vida, no ho sé, en l'aspecte humà, que és el que més m'interessa.

-Això no pot provocar una mica de por pel fet que es pugui perdre la identitat del poble com a tal?

-No. No es perdrà... no et vull dir que a certs pobles d'aquí a un temps no pugui passar, tenim l'exemple claríssim de la costa que ha perdut el seu caràcter, quan s'ha massificat per l'ocupació estacional. Ara, als pobles, que hi vagin els caps de setmana, que hagin redescobert el camp, per exemple ara aquí a sa Pobla hi ha uns matrimonis catalans que s'han fet una casa, tot d'una que hi ha un pont vénen quatre o cinc dies, però... se senten bé amb la gent, s'integren amb la gent. Jo crec que el que pot fer malbé és que vengui gent a fora vila i vulgui imposar els seus costums, la seva forma de vida... Però no, jo crec que al poble hi ha una certa osmosi que crec que el que ve de fora, una de dues: o se sent rebutjat i es tanca dins ca seva, o s'integra. Els pobles de Mallorca jo crec que tenen capacitat suficient, sobretot aquesta cosa de ciutat cap a pobles, no em referesc a una possible entrada massiva d'alemanys o d'altres nacionalitats.

-A vostè el preocupa que els alemanys hagin posat els ulls a Mallorca?

-Em preocupa el fet que una altra nacionalitat com pugui ser l'alemanya, sense perjudicar la bona voluntat dels germànics, comencin per exemple per voler tancar les seves finques... La història ens ensenya que hi ha unes cultures que se senten prepotents, no sé per què; bé, és clar que ho sé, pels doblers... només pensa en tota la colonització anglesa de finals del segle passat, principis d'aquest, se n'anaven a Gibraltar, se n'anaven a Xerès o a l'Índia i els anglesos es feien el seu món, no es feien amb el poble. Rudyard Kipling, per molt bon novel·lista i molt agradable que fos, però per ell, a l'Índia, el poble era el poble. Si aquí passa, no per a colonització econòmica, sinó per simple benestar, que també és una colonització econòmica, en certa manera, que uns alemanys que vénen aquí i agafen finques i les tanquen i comencen a fer com a Alemanya, això sí que ho discutiria.

LA MALLORCA DE PALMA I DELS POBLES

-Existeix una Mallorca tradicional, i si és així, només existeix als pobles?

-Existeix una Mallorca tradicional, existeix una Mallorca a Palma i una Mallorca a fora vila. El fet ciutadà és molt distint del fet de part forana. Però són unes raons històriques, fins i tot gremials. El sentit de gremis es va desenvolupar molt més a Ciutat, com a totes les ciutats, que no al camp. Això ja et dóna un tipus de gent distinta i un tipus de tradicions distintes. Passa que a Palma per l'afluència de principis de segle fins ara, d'onades d'immigrants peninsulars, catalans, valencians, estrangers, que va rebent, s'arriba a fondre dins la massa el sentiment tradicional, els costums i tot això. Als pobles queda més viu. Queda més viu per una raó. Jo crec que sempre es conserven més les tradicions en aquelles zones d'un major accent agrari que no allà on hi pugui haver fàbriques, indústries o tallers. A sa Pobla, com a poble eminentment agrícola, tens cançons típiques de llaurar, de sembrar,... cada feina del camp s'acompanyava d'una tonada especial. I encara es mantenen.

-I els seus fills o els seus néts, les coneixen?

-Les coneixen, però es van perdent, sens dubte es perden. Per això aquí hem fet aquest concurs de Crestatx, que cada any es fa; aquí hi ha dues escoles que ensenyen a cantar i les cançons. Els costums es perden, es perden als pobles, es perden a Palma, Barcelona perd els seus costums.

Estam influenciats pel grup de Walt Disney, per la televisió, arribarem a l'aldea global si tant vols... però anirem perdent. D'aquí ve la importància d'aquests moviments reivindicatius, no de recuperació, a mi la paraula recuperació m'horroritza una mica, sinó aquests motius revitalitzants, mantenir, no deixar perdre les arrels de les tradicions. En cants, en llegendes, en tots els aspectes. Es perd tota la feina artesanal, s'està perdent. A Búger hi havia una tradició de gent que feia picarols, de gent que feia culleres de fusta... clar, qui fa picarols avui?, qui fa culleres de fusta? Ja no els necessiten.

-Els avanços també ens fan la vida més còmoda.

-Jo hi ha una cosa que sempre m'agradaria que fos possible, una utopia, el que vulguis dir-li: trob que no s'ha de renunciar a cap avanç, cap progrés que em pugui donar la tecnologia. Només tocant un botó poguérem veure com l'home arribava a la lluna. Era impensable això, és admirable. Ara, el que no has de ser és esclau dels avanços tecnològics com és la gent que se'n va amb un mòbil fins i tot als restaurants. Hauríem de saber emprar tots els progressos que la tecnologia ens dóna, sense tallar, sense renunciar, sense oblidar res del passat natural que tenim. Que aquest passat natural crec que ens diferencia com a persones, ens enriqueix. És el fet cultural el que et diferenciarà d'un senyor que també envii un fax des de Nova York. Sinó, seríem autòmats, seríem una raça grisa, tots iguals. Jo crec que s'han d'aguantar molt aquells lligams que es puguin mantenir. Almenys per ser recordats, perquè és impossible tornar a les vivències del passat. Ja ens podem fer una casa molt guapa, amb arquitectura tradicional, a una finca on es permeti; jo la vull aquesta casa, però amb electricitat, amb les comoditats actuals, i amb el respecte més sagrat a l'arquitectura tradicional mallorquina, però als avanços que ens pugui donar el progrés no hi renunciarem.

SER BALEARS, SER MALLORQUINS

-Sempre hi ha hagut la polèmica del sentiment de ser balears, quan pel març se celebrà el Dia de Balears, ens trobarem amb una discussió pareguda, almenys quant als símbols, amb la primera celebració de la Diada de Mallorca. Existeix la mallorquinitat?

-Aquí amb tots els avantatges i tots els inconvenients som un arxipèlag, i és difícil entendre que unes illes han viscut unides d'esquena unes a les altres, a més que durant uns anys va interessar que hi vivíssim. A més, hi ha un fet històric, la pertinença temporal de Menorca a Anglaterra i després a França. Eivissa sempre s'ha sentit més a una altra banda i més tancada. Mallorca s'ha sentit també, molts de moments administrativament, i parl del segle XVIII, molt més lligada a una península amb capitalitat a Madrid que no a les altres illes. Menorca tirava per un cantó, Eivissa per un altre i Mallorca per l'altre. Aquest és el fet d'aïllament de les illes majors, és mal de fer ara oblidar tot aquest temps. Quants de mallorquins havien pensat anar d'excursions a Menorca?, quants de menorquins anirien d'excursió a Mallorca? Ara, que va interessar que no hi fos, la germanor aquesta. Per tant, el sentiment de balearitat crec que és una cosa una mica artificial, però també hem de dir que l'hem acceptat a certs moments.

-I quant al sentit de mallorquinitat?

-Clar que existeix. Encara que hi ha hagut tota una sèrie de prohibicions; als de la meua edat, al batxillerat no t'ensenyaven res, no sabies res de res ni de literatura, ni de cultura, ni de geografia de Mallorca. És difícil

tenir un sentiment de terra pàtria sense tenir coneixements una mica clars del què és la terra, del què és la pàtria. Mallorca a més, basta voltar una mica les rondalles i el que et contava gent major, que per anar d'Alcúdia a vendre el que tenien a les hortes, amb carro, cap al mercat de Palma, quasi era una aventura. Parlàvem que és molt bo de fer anar de Palma a la part forana, però llavors, i per això hi havia tots els hostals que hi havia, sortien l'horabaixa i arribaven la matinada del dia següent. Per tant, aquesta sensació, i mira que és microscòpica Mallorca, en certa manera, aquesta sensació d'anar a Manacor, de sa Pobra a Andratx, pareixien mons tan distints. Els pobles es varen mantenir també per una oligarquia de l'antiga noblesa, que no va ser tal, sinó una mezzonoblesa, però eren els propietaris de les possessions, i clar, hi havia gent que quasi naixia i moria als pobles sense haver anat quasi a l'altre poble a seixanta quilòmetres. Aquest sentit de mallorquinitat, com havia de sorgir? Ha sorgit quan començam a mirar i ens sentim, no "paisajes lindos tiene Mallorca", però sí que entenem que aquell senyor d'Artà i jo, el senyor d'Andratx i el de Santanyí i el de Pollença som el mateix. Som al mateix àmbit, al mateix cercle, i pots començar a tenir un sentit de mallorquinitat que hauria de ser molt més arrelat. Jo he conegut, amb ma mare catalana, un sentit de catalanitat que sempre he dit que voldria que el tenguessin els mallorquins. Ara, les escoles, les famílies, es

preocupen? Avui què s'estimen més? Comprar unes rondalles als seus fills o dibuixos animats de Walt Disney? Estan molt bé els de Walt Disney, però que també els en donin dels altres. El sentit del berenar: una pizza. Veus moltes pizzes, i no arreglaré res jo a aquest món, però mai no m'he menjat una pizza, Déu me n'alliberi! Mentre hi hagi coques i coques i coques de les que tenim a Mallorca. Quan me'n vagi a Itàlia de viatge ja menjaré pizzes. Aquí, no hi ha per què. Encara ens queda aquest sentit que tot el de fora és bo. Aquí, estimam els nostres costums, la gastronomia de cada poble?

-Vostè creu que acabarem perdent el que és nostre per aquesta manera de ser?

-Jo som optimista per naturalesa, més que optimista, vitalista, i pens que tot es pot arreglar i tot s'arreglarà, però ha de ser per una qüestió de consciència, una qüestió cultural, no una qüestió política, si s'arregla, que jo ho voldria.

FOGUERONS I DIMONIS

-Parlem ara de les festes populars. Sant Antoni és molt més que els foguerons i els dimonis?

-Sense dubte. Té unes arrels, no és perquè sigui Sant Antoni, perquè abans de ser Sant Antoni ja se celebrava. És a dir, l'Església a un moment donat cristianitzà totes les festes paganes, i aquí encara queden els foguerons, que no tenen res a veure amb Sant Antoni. Tenen a veure amb el solstici d'hivern. Ara, clar, l'espectador, si va a Pamplona, potser només vegi "el encierro", però, és clar, hi ha molt més. Aquí la gent ve, i veu els foguerons, la gran bulla, les espinagades i el vi. Però és que hi ha molt més. La gent de la part forana, la gent que ha viscut anys i anys a possessions i a pobles on Sant Antoni per una sèrie de raons, com el foc de Sant Antoni, per aquelles epidèmies que de tant en tant hi havia, tot això li dona un component especial a un sant, però no té res a veure amb ell. Hi ha un component religiós i un component pagà. Per això hi ha com unes vibracions, una receptivitat a la gent de sa Pobla, que dius: què passa? I potser et mou un subconscient sensible, i remot, però comú.

-Pot passar que la festa perdi el seu sentit per la seva massificació?

-Clar, jo per exemple he anat molt a Pollença i la patrona era la patrona, i la gent no es tirava licor damunt com es fa ara. Això és de fa cinc o sis anys. I la gent de Pollença ja no hi va a això. Tota massificació fa perdre una festa, la cerimònia, tota la seva genuïtat. Mentre es mantengui la familiaritat del poble, la festa és més autèntica. Aquí, a sa Pobla, hi va haver el perill fa uns anys, quan, no per voluntat, sinó per una deixadesa, anava entrant un altre tipus de folklore dut de fora, i no, no i no. Intentem conservar, per això tornen a ser important aquí a sa Pobla aquestes dues escoles, sobretot per a gent jove. Ensenyen a tocar la ximbomba, cançons. Hi ha una altra cosa, i és que mentre la dona poblera sigui com és, hi haurà festa. A sa Pobla no hi ha casa que no tenguí aquests vint, trenta, seixanta convidats, el vespre de Sant Antoni. I la gran creadora és la dona que fa coques..., que ho fa tot. Per tant, mentre li doni aquesta autenticitat de casa de convidada, convidats que

després surten als carrers als foguerons, aquesta festa mantindrà les seves arrels.

-De quan vostè era petit a ara, les festes de Sant Antoni han canviat molt?

-Sí, no són exactament les mateixes; i no importa tant. No poden ser les mateixes festes de quan jo tenia vint anys, perquè la població ha canviat, biològicament i per cronologia. Ha mort una gent a sa Pobla, i fa quaranta anys, quin tant per cent de gent anava als camps? Un seixanta per cent. I tots sabien cantar i tots sabien les cançons. I tu entraves a un bar, a un celler, i hi trobaves un ambient de gent que espontàniament cantava, i els al·lots igual. Perquè tots sabien les cançons. Però és clar, la població agrícola ha baixat, i ha pujat la població que treballa als bancs, a la indústria, al turisme. I els fills saben cançons, però ni s'atreveixen a cantar-les. L'acció espontània que es donava fa quaranta anys avui no hi és tant. I per això intentem evitar que es perdi.

CRÍTICA AMB IMAGINACIÓ

-Parlem de la seva obra. Ha escrit poesia, novel·la i teatre, sobretot aquest darrer gènere. És en el que se sent més còmode?

-Sí, m'agrada més el teatre. La primera cosa seriosa que vaig escriure va ser una obra de teatre que va guanyar el Ciutat de Palma i l'any següent vaig escriure una altra cosa i vaig guanyar el Ciutat de Palma de novel·la.

-L'estrena comercial de Dins un gruix de vellut es va fer amb un altre títol, però es va estrenar. Com ho feia per dur als escenaris la crítica social amb la censura?

-Vaig tenir un parell d'obres prohibides per la censura. La crítica es feia amb molta imaginació, i fent veure l'acció a un país imaginari. Dir i no dir. Tot moment de censura és creador per a l'escriptor, per a l'artista. Ara puc sortir i dir el que sigui. Fins i tot l'escrit protesta era més imaginatiu que el d'ara.

-I el missatge que vostè volia donar, arribava?

-Poc, poc perquè no deixaven fer molt, però a la gent que arribava, li arribava. A cercles poc conscienciats, clar, no arribava. Si parlem de teatre, no arribava a la gent que hi anava a fer una rialla i adéu. Però la idea meva era, no fer un teatre de revolució. És a dir, fins ara hem vist teatre regional, això vulgarot, el que li vulguis dir, amb bones. I jo vaig pensar que en lloc de fer un teatre de revolució, de dir, això fins ara s'ha acabat i començar a donar el teatre que en aquell moment s'oferia a Europa, el teatre de l'absurd, on la gent es quedava així... Jo vaig pensar, encertat o no encertat, que havia de fer un teatre d'evolució. A *Siau Benvinguts*, per exemple, i les dues anterior, *Foc Colgat* i *Jo i l'absent*, agafava alguns elements del teatre que podia situar l'espectador de Palma. Parlem de Palma dels anys seixanta. Aquell espectador podia veure, podia entendre, podia assimilar, i d'aquells elements estètics que ell havia vist, anar, per evolució temàtica, per evolució de diàlegs, de cura, del mateix vocabulari, d'estratègia escènica, el que vulguin dir-li, anar-lo duent a un altre tipus de teatre.

-Dins un gruix de vellut ha estat estrenada recentment al Teatre Principal de Palma, com ha estat rebuda per part de l'espectador?

-Sembla que bé. La gent deia, pareix mentida que això, que fa trenta anys que està escrit, encara tenguí vigència. Ara Antoni Artigues munta

Fins el darrer mot, que és una obra que jo vaig escriure fa trenta anys, i diu que els estudiants s'ho passen bomba. Que ho entenen tot. Jo a vegades dic que és una tragèdia... tu t'imagines que en temps de Julio César un va allà a vendre "Neumáticos Michelin". No en vendrà ni un. Tal volta jo vaig començar a vendre rodes abans d'hora.

-Comparteix la idea que vostè va ser un escriptor avançat al seus temps?

-No ho sé, no ho sé. La crítica pot dir el que vulgui. No me'n puc queixar.

LA VIDA, LA DONA

-Una vintena d'obres. Més de deu premis. Què té en comú la seva trajectòria?

-Un sentit de llibertat, un cant a la llibertat sempre, sempre, sobre uns personatges i, curiosament, sempre sol ser un personatge femení el que hi ha com a centre, perquè crec que la pròxima revolució no la faran els homes, la faran les dones. No per feminisme, sinó perquè la dona cada dia torna a agafar un paper a la societat i crec que per comoditat de l'home, per inèrcia, és la dona la força nova, la força biològica i la d'esperit. A *Massa temps sense piano* és n'Anna, a *Dins un gruix de vellut* es na Sibil·la, profèticament na Sibil·la, a *Dins el darrer mot*, és na Mònica... sempre sol ser un personatge femení. I els altres personatges, és com el que em deia l'altre dia un: "els teus personatges no són de blanc i negre, de bons i dolents". Els bons qualche vegada no són tan bons i els dolents moltes vegades són més dolents o no són tan dolents. És a dir, que és aquest teixit, aquest cúmul humà que et pot donar qualsevol situació dins la vida. Clar que hi ha bons, clar que hi ha dolents, clar que hi ha fills de puta, malauradament, i a vegades n'hem hagut d'aguantar massa. Però que sempre pugui quedar aquesta esperança, aquesta esperança en la vida, que es mereix molt. És tan bella, és tan bella, tan rica en matisos, coses, amors, sentiments. És una llàstima que... s'ha cremat massa, per això si agafes qualsevol llibre d'història sempre et queda aquest regust de sang i pólvora a la boca que no m'agrada, no m'agrada, no voldria que es repetís mai més.

-Ha rebut dues vegades el Ciutat de Palma. Ha rebut molts de premis, però pot ser els majors reconeixements li han arribat des de Catalunya. Se sent més profeta fora de la seva terra?

-Profeta enlloc. Ara si em demana si em sent més reconegut a Catalunya que aquí... però també hi ha una cosa, vaig guanyar el Ciutat de Palma, però també un premi a Ciutadella, altres premis a Palma. Dos Ciutat de Palma, un Teatre Mallorca de l'Última Hora, quan encara hi havia Tous, i un Teatre Principal, ara fa devers set anys. M'he presentat més a Catalunya perquè hi havia més camps de futbol, hi havia més teatres, més possibilitats de guanyar premis, i de fet s'han representat més, perquè també hi ha més teatres. Però també hi ha una altra cosa: a Catalunya hi havia una consciència política, ciutadana, el concepte de catalanitat que aquí encara no hi era. Déu faci que hi sigui ja. Jo als anys seixanta quan era a Catalunya a ambients universitaris, teatrals, i després venia aquí, tenia la sensació de venir d'una ciutat europea i anar a Àfrica. Una Àfrica preciosa, com era Mallorca, però estèril, àrida, etcètera, etcètera. He tenguut moltes vegades aquesta sensació. Per tant no em sent molt més reconegut a Catalunya que aquí. És que allà hi ha més teatres, hi ha hagut més premis, la gent m'ha fet molt de cas..., però aquí també. Som amic de tothom, em trob bé. Qualcú passa pel carrer i em coneix, d'altres no, i no hem d'esperar molt més.

Hem volgut fer una taula rodona per parlar de les festes populars des de diferents punt de vista. **Rosa Bueno** des del punt de vista de moviment ciutadà, **Antoni Torrens**, com a artífex de la divulgació de les festes de sa Pobla, que ara fins i tot s'exporten fora de la comunitat, **Manel Campos** com a regidor d'un municipi, Calvià, on, de necessitat el significat de la festa popular ha d'esser un altre, i **Biel Majoral** com un dels principals defensors dels costums, música i expressió del nostre país.

Per fer festa

Fer festa no és reunir molta gent, ni beure molt, ni colgar-se tard. Fer festa és expressar allò que duim més endins i vibrar d'emoció davant una expressió genuïna del nostre sentir més profund. Fer festa a molts d'indrets de la nostra malmenada Mallorca, avui, és difícil.

ONA: *Presentats els convidats, quina creuen que és la vigència, quin significat pot tenir reivindicar les festes populars a la societat actual?*

Majoral: Depèn de quines festes, perquè el fet de reivindicar festes populars pot tenir dos motius principals: perquè són un dels espais on la gent encara pot emocionar-se i d'altra banda perquè són un tòpic cultural, i la gent les considera un fet d'unió. La gent s'hi uneix, no se sap molt bé què hi cerca, però quan hi ha una festa popular a un lloc, i ara no em refereix a festes multitudinàries, la gent s'hi coneix, i quan la gent es coneix és quan realment es pot fer festa. I llavors sí que és un lloc de trobada i de retrobada. Si són les festes d'un poble la gent compareix, perquè és la tradició i és el marc d'intercanviar informació dels particulars i del poble, és un lloc d'ironia i de reflexió.

Aquests podrien esser els sentits de les festes. Altres temes que podem treure són l'estètica i per què unes han perdurat i altres no, i també hi ha un aspecte important que és debatre si és o no idònia la revitalització de certes festes i tradicions.

Bueno: M'han cridat l'atenció els dos qualificatius que ha emprat Majoral: "populars" i "tradicionals", perquè no és exactament el mateix. Les festes han d'esser tradicionals, però hi ha casos dels quals jo puc parlar, que no tenen cap tradició. Es tracta de barriades de nova creació, de nous assentaments d'immigrants. I aquesta gent, que no té tradició, també sent el desig innat de "fer festa", perquè és innat a l'home aquesta necessitat d'esbarjo, de riure i de trobar-se.

La festa, al moviment veïnal de Palma, ha estat molt important i moltes barriades la instauraren a partir de reivindicacions, com un element de

creació de consciència participativa i de sentit de poble. Als barris significà crear un element de senya d'identitat. I avui després d'una vintena d'any són festes realment populars i arrelades a molts de barris, sobretot de Palma, que és l'àmbit en el qual em moc.

Majoral: Crear o instaurar?

Bueno: Bé, jo crec que la paraula seria instaurar.

Majoral: Vàreu posar unes festes a un lloc on no n'hi havia...

Bueno: Vàrem fer uns actes que en lloc de reivindicatius varen ésser lúdics.

Majoral: Però amb quins elements?

ONA: *A alguns barris es varen ressuscitar antigues festes, a altres casos els barris eren nous i per tant no n'hi havia...*

Bueno: Exacte, al Secar de la Real, per exemple, es recuperà la festa tradicional, però hi havia nous assentament que com a tals no tenien festes.

Agafar unes dates: l'estiu, un lloc: la plaça, i elements per fer una festa en la qual la gent es pogués divertir. Agafarem elements que formen part de la cultura festiva: passacarreres, etc... elements que ja existien i per tant segurament "instaurarem". I a partir que els veïns les identificaren com a "les festes de la seva barriada", ja els donaren entitat. I la gent les sent com a "seves" i hi participa.

Torrens: És interessant el que heu dit, per diferenciar entre el que és "tradicional" i el que és "popular". En general, allò tradicional és popular, però no sempre les coses populars són tradicionals, i aquesta distinció fa referència a allò de les festes importades de fora d'aquí, que poden ésser molt populars, però que no tenen res a veure amb les coses d'aquí.

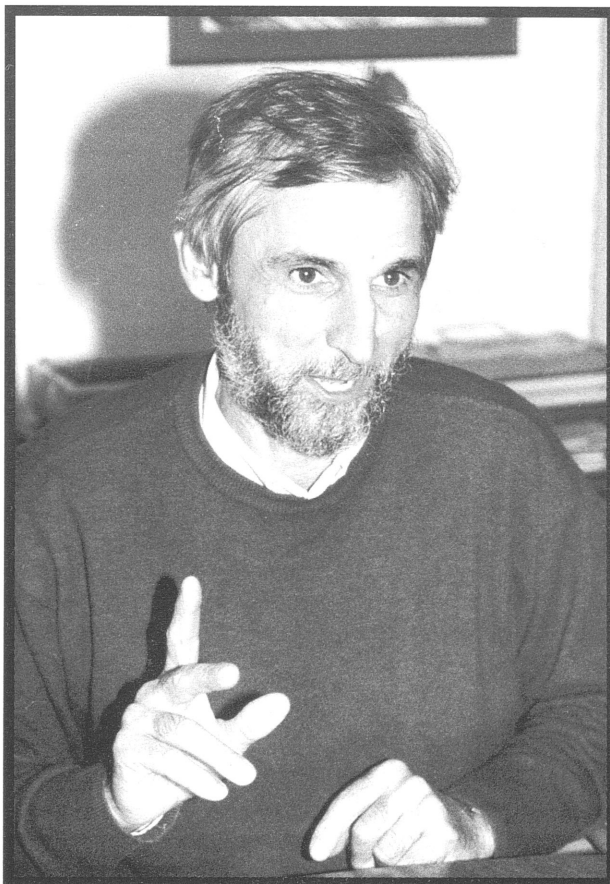
ONA: *Per exemple?*

Torrens: Felanitx, i en general festes de les cases regionals... o el Rocío.

Majoral: A Felanitx hi ha un cas ben curiós, perquè Orellana no s'integra mai, en canvi Múrcia sí, els murcians de Felanitx són felanitxers com qualsevol altre, però els d'Orellana no. I si seguim el fil de Torrens, jo també vull dir que hi ha també tradicions que no són populars i que algunes sortosament han desaparegut. Les tradicions també estan marcades per pautes socials i culturals que fan que una cosa sigui tradicional, però que després, i en alguns casos sortosament, desapareguin o en pervinguin només certs elements... Si a les Verges en lloc de bunyols hi hagués gresca, avui ningú no faria aquesta festa.

Bueno: Sobretot per celebrar la virginitat de les dones.

Majoral: A aquest debat hem de distingir allò que ve condicionat per l'apreciació social i pels aspectes educacionals. Aquí nosaltres ens hem enfrontat amb una tradició popular que ha vingut via materna, que és la

Biel Majoral

que hem heretat, i la que ha vingut via Església i capellenesca, i aquesta darrera, Déu n'hi do! I també eren tradicions..., moltes de les quals han desaparegut, i jo n'estic ben content, i en tradició.

ONA: *Pot citar-ne algunes?*

Majoral: Els encapironats, les caparutxes de Setmana Santa.

Torrens: Que ara retornen.

Majoral: Sí, però per què? Per un acte de xovinisme. Per uns tòpics que creen un espectacle amb el qual no hi creu ningú, perquè a mi no em faran creure que les caparutxes que van a lluir-se hi creguin gaire. En canvi sí que vull entendre que quan van a un fogueró ho senten. I quan es claven un glop de vi els rasca fins al ventre.

Bueno: En aquesta línia una gran festa tradicional era la festa del Corpus, amb les processons, i els nins i nines vestits de comunió...

Majoral: Aqueixa festa no ha desaparegut, s'ha substituït. El Corpus era una desfilada de models, sense transparències... això sí! Una mostra de la prepotència,

de la riquesa, de l'estufera. Però hi ha una sèrie d'elements que en els entremesos propis han perviscut, les Àguiles, cavallets, cossiers..., perquè a un moment determinat el poble va saber dir, "un moment, això és nostre...", la resta és de bufes", i han sabut destriar. El poble és molt savi i al llarg dels anys encara que li fotin garrotades, sap distingir.

Torrens: Les processons religioses no han estat mai populars, han estat concorregudes, hi anava molta de gent, i això és una altra cosa.

SA POBLA

ONA: *Si parlem de sa Pobla, Torrens ens podria explicar per què aquesta idea de dur els foguerons primer a Gràcia i després a Colònia?*

Torrens: Els foguerons ja tenen segles, a l'any 1360 ja n'hi havia referències, i a l'any 1500 ja figura que es donaven doblers per replegar per Sant Antoni, i mai no s'han aturat, són populars i tradicionals. Sempre ha estat festa per al poble, i n'és una prova el fet que les glossades que s'han fet no es varen aturar, ni en temps de Primo de Rivera, ni de Franco. Era un dia que es podia dir de tot perquè era una explosió del poble. Aquests 164 foguerons que es feren l'any passat és el sentir d'un poble, no està intervengut per cap autoritat, només ens duen arena, i quan no hi havia asfalt, ni això.

ONA: *El fogueró pot ésser considerat una de les característiques de les festes populars?*

EL FOC SILENCIÓS

Majoral: El foc sempre, a la cultura mediterrània, ha estat considerat un

element cohesionador, de la cultura popular. Jo vull discrepar una mica de Torrens perquè tot i que n'hi havia, a sa Pobla ni la magnitud ni el sentit de la festa no eren el mateix que ara, va esser un trist favor el que li feren al poble quan el declararen "Fiesta de interés turístico-nacional". Perquè llavors canvià la pretensió de la festa, la intenció de la qual passà a esser, "hem de demostrar que tot el poble està encès, som el poble que més foc fa" i clar, aquest no era el sentit primer de la festa de Sant Antoni, quan hi havia els picats, i s'esperava tot l'any per poder escapar el contrari. Ara hi ha una certa pretensió..., per exemple, els dimonis no són de sa Pobla, o els caparrots, i no obstant això, és el que més surt a la premsa i allò que crida més l'atenció.

En tot cas, els dimonis fan la festa participativa... i renouera. Avui el que més atreu és la part més vistosa i més renouera. El foc és silenciós, no així els coets, que fan renou, però que són ben moderns.

El foc i l'alfebegueria són elements de la nostra festa, però molta gent no n'entén el significat, i de tot això no fa tants d'anys... Torrens i jo ho hem viscut plegats.

Torrens: Un any en Biel i jo vàrem estar devers tres hores glossant junts a una taverna, ell encara era estudiant...

Majoral: Jo no en sabia de glossar, però vaig quedar copsat. M'agradà l'ambient, no hi havia turistes, i em refereix a turistes de Ciutat. Avui les coes per la carretera fan por! Els poblers, que són un poble intel·ligent, han transpassat la seva festa més íntima a Sant Sebastià.

L'ART DE GLOSSAR

Torrens: Sí, però també el dia de Sant Antoni devers la una del vespre, quan ja ha passat la bulla, els poblers surten al carrer i fan rotllada i canten les cançons, el que passa és que avui els joves amb les màquines de calcular, han perdut l'espontaneïtat. No sumen ni multipliquen de cap, no estudien llatí, no fan oracions... i els seus circuits funcionen d'una altra manera i no tenen tanta capacitat per improvisar..., per això les duen escrites... però surten al carrer a dir les seves glosses i es diuen el mateix que abans, un poc d'una altra manera perquè no hi ha l'espontaneïtat d'altre temps.

Jo no crec, però, que fer més foguerons sigui per demostrar que feim més foc, perquè darrere de cada fogueró hi ha una família poblera que té entre quinze i vint convidats...

Bueno: Jo voldria aprofundir en allò que hem parlat de la diferència entre crear i instaurar unes festes, perquè clar a certes barriades, si volem festes, i de fet la gent les reclama una vegada que la zona s'ha consolidat amb nous habitatges, de gent venguda sovint d'altres parts de la Península, hem d'agafar els elements que tenim i a partir d'un moment donat començar les festes. Algunes barriades de Palma han recuperat festes, però d'altres les han hagut de crear, ho valorau negativament? Aquestes festes, són també populars?, o pensau vosaltres que no tenen aquest sentit?

Perquè clar, els temps canvien... per què va més gent a les festes?: perquè hi ha cotxes, i facilitat de desplaçaments.

Rosa Bueno

Les festes no poden esser immobilitistes, incorporen elements i per això, pensau que si són noves deixen d'esser festes populars?

Les coses canvien i depèn de l'actitud de la gent, jo crec que innovar a les festes, si no s'allunyen de la cultura pròpia és natural, perquè les festes són vives i cada generació aporta nous elements i maneres de veure-ho. I vull saber si ho trobau enriquidor o adulteració.

ONA: Quina pot esser la visió d'un poble com Calvià que precisament es deu haver plantejat aquestes qüestions perquè és un poble atípic?

CALVIÀ UN CAS ATÍPIC

Campos: A Calvià tenim la particularitat de la composició de la població com a conseqüència de l'impacte que ha tengut el desenvolupament turístic. I clar, això fa que el sentit de les festes s'hagi de plantejar des d'una altra perspectiva, hi ha nuclis en els quals no existia la festa, i és que ni tan sols existia el nucli. Això no obstant la gent demana fer festes i s'han hagut d'inventar.

Contínuament arriba gent a Calvià de fora de Mallorca, i endemés tenim molts de nuclis, i la dispersió geogràfica dels nuclis és una dificultat afegida. Només Calvià i es Capdellà tenen tradició, la resta són nuclis de població nous i alguns només de temporada o de segona residència. Això no obstant, durant tot l'any celebren les festes més populars: Sant Antoni, Sant Sebastià, Carnaval, Setmana Santa. Una cosa que no és nostra: les falles, que han sorgit per l'impuls d'una gent de València que a un moment determinat demanen celebrar les falles. I clar, des de l'Ajuntament no se'ls pot negar el dret a celebrar-les, què pot fer l'Administració si des d'una associació et demanen fer una falla? També celebren el Primer de Maig, i festes que s'han introduït per aglutinar la població, amb l'objectiu d'aglutinar tots els nuclis com a pertanyents a Calvià, això són les Festes dels Desembarcament. Hi ha molts de barris que tenen festes, però que no tenen cap motivació històrica, ni tradició. Són instaurades. En definitiva, vull dir que el que es pretén des de l'Ajuntament, amb aquesta situació, és que la festa sigui el més propi possible, i l'Ajuntament potencia les festes populars, però... també és popular a Calvià el Rocío. I quina resposta hem de donar a això?

La Festa del Desembarcament, d'altra banda, és una reflexió una mica més elaborada. Es fan una sèrie d'actes culturals, perquè serveixin de cohesió entre tots els nuclis de Calvià, perquè sigui la festa real del municipi.

Torrens: La Festa Nacional de Calvià.

MASSIFICACIÓ

ONA: Ara ja es planteja una doble visió de la festa, d'una banda la festa com a expressió d'allò íntim, del sentir d'un poble i en aquest sentit si la festa popular és una cosa viva, i els sentiments ho són, la festa haurà de tenir una evolució, com deia Bueno. D'altra banda la festa pot esser "utilitzada" per crear aquest sentiment, la "cohesió" de la qual parla Campos, hi pot haver també una instrumentalització de la "festa"?

Majoral: Ara vivim un moment molt delicat, perquè la gent que fins ara es plantejava que una festa com més nombrosa millor, ara ja es demana si aquella festa és la seva.

Fins ara la gent deia, quina festada! La festa es mesurava pel nombre de visitants. Però ara ja no és així, la gent diu: què passa: comença a haver-hi agressions als cavalls de Ciutadella..., hi comença a haver moros massa gats, perquè no entenen el sentit de beure per fer festa...

I ara podem parlar de coreografies i de moltes coses i pensar que també són festa, però no és aquest el sentit de festa vertadera de la qual parlàvem, són una altra cosa... que també s'ha de fer, però que no és el mateix. Perquè mai no pot esser el mateix olorar un brot d'alfabeguera i comprendre el seu significat quan surten els cossiers que vestir-se de moro... sense saber ni tan sols qui era el Rei en Jaume. Si el Desembarcament deixava d'esser potenciat per l'Administració, probablement no perviuria. En canvi els cossiers no s'han perdut ni en els seus pitjors moments. Amb això no estic dient que una cosa sigui bona i

l'altra dolenta. Però en tot cas no és el mateix el sentit de la festa..., en això consisteix crear una festa sobre uns o altres fonaments.

El fet d'instaurar una festa vol dir agafar elements i col·locar-los a un altre lloc perquè creus que poden funcionar i cohesionar, i això és correcte, perquè ningú no té el patrimoni del foc, però el que sí té la gent és la interpretació del foc... i no hem de confondre interpretació amb imitació. La cultura mai no ha d'esser imitativa, perquè la cultura crea. Els moros i cristians també degueren començar un dia, i les danses a través de l'Església, o com sigui, també començaren i han evolucionat. Els elements seran els mateixos però no la seva interpretació... els balls de Montuiri i d'Algaïda són els mateixos, la música és la mateixa... però no els moviments, perquè els pobles són molt diferents: un és de terra magra i l'altre de terra grassa, i això es reflecteix a la dansa, perquè no és el mateix caminar per roques que per terra de "goret", de terra grassa que diuen per allà.

La gent va a festa perquè cerca qualche cosa més, ara van per l'Índia per aglapir l'espiritualitat que no han trobat per aquí... i aquí hi ha tradició espiritual!

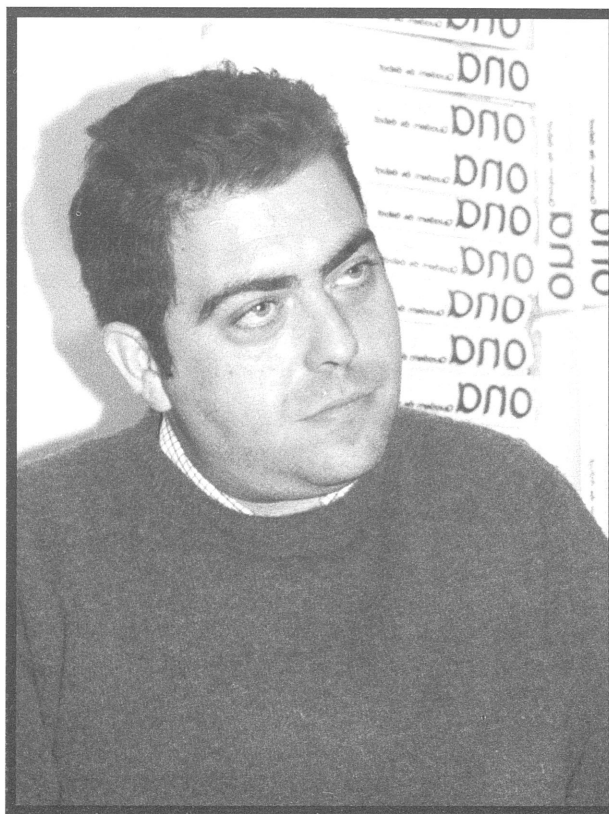
Bueno: Però les festes quan surten d'una necessitat d'uns veïns, necessitat de trobar-se perquè l'home té una necessitat de festa... és legítima.

Majoral: Però hi ha un perill molt gros, perquè, abans ha sortit el tema..., els valencians, han de fer falles a Mallorca?

Bueno: La nostra experiència és que s'han de cercar elements d'aquí, no s'han de dur elements d'altres llocs, no hem potenciat des del moviment veïnal una missa rociera...

D'altra banda ha sorgit la massificació. La massificació és en funció de qui fa les festes, quan es massifica una festa, com passa amb Sant Sebastià a Palma?, doncs quan hi ha tot un pressupost i política al darrere, i això no manté el sentit profund de la festa.

D'altra banda abans les festes eren més esporàdiques, avui un jove no pot entendre la festa com abans quan eren el final d'una feina. Tot això ha canviat, perquè l'oferta és diferent.

Manel Campos

FESTES COMERCIALS

ONA: I quina opinió tenen vostès de les festes populars que s'han importat de les quals parlàvem i que ara se celebren: Rocío, falles, etc...

Campos: A Calvià endemés tenim festes d'alemanys, d'anglesos, de nòrdics... I la situació és complicada, perquè si bé hem de fer un esforç d'integració d'aquesta gent, no podem com a Administració negar-los el dret a celebrar allò que vulguin.

A Calvià feim feina per integrar tota aquesta població, a les escoles, per exemple en temes de llengua i cultura. Però si sorgeix un grup, molt nombrós, de gent que vol fer el Rocío, què fas?, si ho fan i endemés és rendible i s'hi apunta molta més gent i en deu anys resulta que és una de les més importants, i ara des de l'Ajuntament li donam suport, encara que no hi posam tots els doblers, només un deu per cent, més o manco. Són festes molt participatives i no es poden prohibir.

Bueno: Però això és un desastre, dir "què fas" és la postura fàcil de l'Administració.

Campos: Però això és una cosa més, també donam suport a tot allò que és nostre. No podem negar una realitat determinada. També tenim a Son Ferrer molts de nins que van a ball de bot, on no hi ha mallorquins. També hem de dir que hi ha gent que ha arribat fa molt poc temps que s'integra molt bé.

Majoral: Integraria més que Margalida Nájera fes un mitin en mallorquí que tota una escola d'immersió.

POPULARS O CONCORREGUDES

Torrens: Però parlem de dues coses diferents, perquè una cosa són festes, en un sentit general, i l'altra són festes populars, i "popular" vol dir que ve de la nostra cultura. Per tant a Mallorca el Rocío, mai no podrà ésser una festa popular..., serà una festa més o manco multitudinària o nombrosa, però no popular, perquè no pertany a la nostra cultura. I com a cultura popular, que algú ha definit com aquella que el poble no entén, aquella que és, El Rocío no pot integrar-se, serà com quan nosaltres hem anat a Gràcia o a Colònia, a fer els foguerons, hem anat a "mostrar" una festa d'un altre lloc, però mai no serà una festa popular a Barcelona o a Alemanya, on necessitarà d'una explicació. Les festes populars no es poden traslladar.

I a una festa hi pot haver molts d'espectadors, però no és el mateix que participants, si no hi ha sentiment no hi ha festa popular. Un concert de rock no és una festa popular... i hi va molta de gent.

Bueno: Jo som reàcia a la proliferació de rocíos, falles, etc... En tot cas no poden ésser patrocinades per un ajuntament o per una administració. Perquè d'altra banda, endemés, és estereotipar la festa, i què és això d'una "festa d'Andalusia"...?, els andalusos o són de Sevilla o de Cadis o d'on sigui. Això d'andalusos no ho senten ni ells mateixos... només es traslladen els tòpics. I em preocupa veure que des de les institucions s'impulsa això, i té un transfons polític i hi ha una instrumentalització de la festa.

I tot això no integra, i la festa hauria d'esser un element integrador. Sant Sebastià avui no és popular a Palma, perquè omplir les places de gent amb uns espectacles no és popular, és una festa concorreguda.

La festa popular neix de la pròpia manera d'esser i de l'entitat d'un poble, tal volta les nostres festes no són tan vistoses com les d'altres cultures, però són les nostres i les que expressen el nostre sentir com a poble, no hem de fer rocios.

Majoral: Una gran festa popular a Calvià, per exemple, seria que la batlessa parlàs en català, això sí que seria un element integrador de bon de ver.

A mi que hi hagi una festa rociera no em sap gens de greu, igual que els mallorquins que anaren a l'Argentina fan panades per a Pasqua, però sempre que no trenquin el principi de territorialitat i el principi de privacitat, i de correcció... I aquí hi ha els elements polítics...i és inacceptable que des d'una institució potenciïn la gatera d'un col·lectiu, això és inacceptable, perquè tenen necessitat de sortir al mig..., i a mi em sembla molt bé que facin xoris en lloc de sobrassada si els ve de gust..., però que no emprin els meus mitjans, que no facin la matança amb el meu porc, que no interfereixin a la meua sobrassada.

Avui la integració requereix la interculturalitat i les grans aportacions que podem fer a la cultura del futur són aportacions que vénen de fora: a partir d'elements de fora que hem d'adaptar a la nostra manera d'entendre les coses, i això és fonamental, hem assimilat elements diversos. Nosaltres no hem sabut, no hem pogut o no ens han deixat fer respostes adequades a aquests elements, que al cap i a la fi s'han convertit en transgressors. Si el batle de Palma vol tenir el vot dels andalusos i els fa creure que fent una Feria de Abril els tindrà, això és un frau. Un frau, i hauria d'estar castigat. No ho poden fer perquè és jugar amb la cultura i hauria d'esser punible.

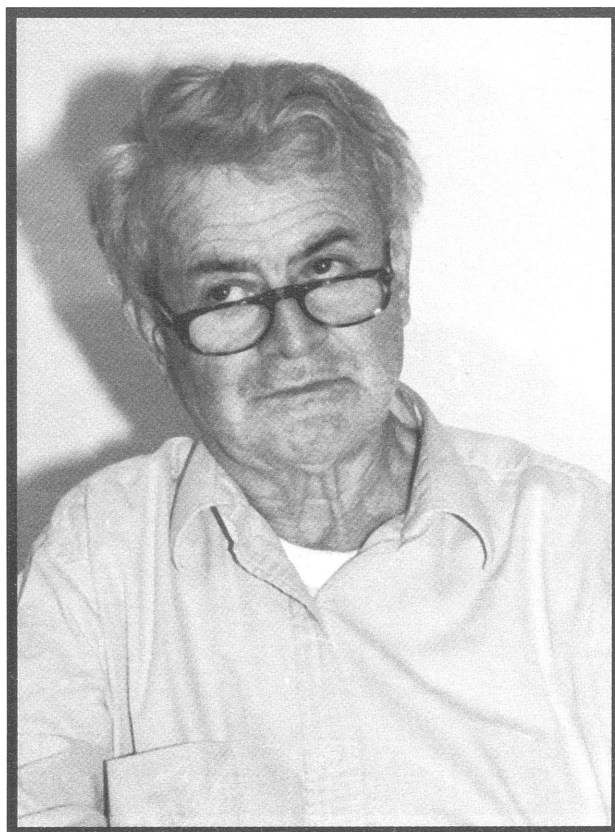
Ens volen fer creure que no tenim identitat, que no tenim elements de cohesió cultural, per importar-ne d'altres. El primer és la integració i clar anam pel principi de territorialitat. Hem parlat de Magaluf, però ..., és Mallorca Magaluf?, ens hem de demanar, és Mallorca?, i hem de donar respostes sinceres, perquè sinó no som sincers.

Ballar ball de bot és un element de mallorquinitat o és un tòpic més encara que ens pugui emocionar? El que passa és que hem perdut el sentit i hem agafat només la disfressa. I això a mi em preocupa. Ara..., que ballin sevillanes! però ells..., sense suport institucional!

INTEGRACIÓ A LES ESCOLES

Campos: La composició de la població a Calvià fa necessari que la tasca d'integració es faci a les escoles perquè el poble ha crescut molt ràpidament, endemés ara també s'han d'integrar els fill d'estrangers. I jo som optimista. Hi ha una tendència positiva... Sobretot entre els més joves, perquè els grans ja vénen amb uns costums, una cultura, i és més difícil incidir a aquesta població.

Torrens: Un president d'una casa regional a un debat de Telenova, va dir que si tots s'unien aquí hi podria haver un altre cantet... fins al punt que la mateixa moderadora li digué que allò sonava a "amença".

Antoni Torrens

DIMONIS

ONA: I ara els alemanys també han parlat de fer un partit polític. Però tornant als dimonis... què passa, no són nostres...?

Majoral: A sa Pobla no són tradició, no són patrimoni pobler. Són duts, perquè els dimonis de Mallorca són de Llevant. Podeu quedar tranquils, perquè a Mallorca n'hi ha de dimonis!, i dimonieus, i dimonions... Els d'Artà són els més famosos, però els més interessants per a mi, són els de Manacor, són dimonis que van de lloc en lloc cercant la gresca. Els dimonis que participen de les danses són dimonis recuperats. Foren incorporats per l'Església... com a visualització del mal...i clar el dimoni sempre fa festa, esdevingueren populars. Jo he sentit molta gent dir, "anem a veure el dimoni", quan anaven a veure ballar els cossiers, ara no, ara diuen anem a veure els cossiers, perquè la gent ha entès que tenen un valor..., també antropològic, i que expliquen moltes coses de la nostra cultura, de la nostra conducta. A Mallorca també hi havia diables, que no duien la cara tapada.

Però dimonis, també n'hi ha a la Península i quan vénen aquí en lloc de participar a les nostres festes reivindiquen les sevillanes. Per què? Perquè hi ha hagut uns poders que han tengut interès que això fos així, han confós....

En tot cas a mi no em preocupa que la gent que ve en una primera generació vulgui mantenir les seves tradicions etc... a mi em preocupa la generació que ve en blanc, la generació Luzil, els pares que són incapaços de transmetre cap cultura, perquè si tu véns d'una cultura ics... i em veus que m'emocion amb determinades coses i elements, ens contagiarem... més que d'uns elements o d'altres és una qüestió d'esser capaços de vibrar. Ara, les generacions en blanc són les més perilloses.

Campos: A aquest camp l'escola té un paper important.

Torrens: No basten les escoles...

Campos: Però no ens podem tancar a aquestes altres manifestacions.

Bueno: Aquesta ha estat la postura fàcil de les institucions, és més fàcil donar canxa a tot això que realment potenciar les nostres coses.

Torrens: Hem de tornar a l'emoció, al sentiment i a l'autoestima... L'escola que ara hi ha a sa Pobla és fruit d'una revalorització; quan els poblers es temeren que el seu cantar era valorat fora, s'il·lusionaren i la il·lusió generà una dinàmica.

ONA: Som els principals culpables?

Majoral: No, no ho crec, quan et foten garrotades, acotes les ales. I d'altra banda a mi m'interessa més el tema de la integració que el d'autocomplaença cultural.

La Clau d'ONA

PER ENTENDRE EL PRESENT, PER OBRIR EL FUTUR

**La World Travel Market
avisa sobre un nou allau
de turistes per a 1998** (pàg. II)

**Les Balears han
superat tots els
rècords** (pàg. III)

**Calvià: Premi
Europa 1997
de ciutats
sostenibles** (pàg. V)

La World Travel Market avisa sobre un nou allau de turistes per a 1998

Els hotelers que viatjaren a Londres per assistir a la fira internacional de turisme estaven eufòrics: les reserves s'han disparat i tot fa pensar que enguany es produirà un nou increment de turistes. L'interrogant és saber si aquest augment es registrarà durant la temporada baixa, com desitja el Govern, o durant la temporada alta.

S.V.

La World Travel Market alenava eufòrica per tots els costats. Els hotelers de les Balears reberen un missatge prou clar dels majoristes de viatges: les reserves per a l'any que ve s'han disparat, la qual cosa fa pensar que el nombre de turistes britànics tornarà a incrementar-se. L'any passat no només es varen recuperar les xifres perdudes durant el 1996 (amb un -7'7 per cent) sinó que superaren la marca històrica gràcies a un augment superior al deu per cent i una xifra global de dos milions vuit-cents mil visitants d'aquesta procedència. Thomson, que amb una tercera part de tot el mercat britànic n'és el líder indiscutible, va informar que en el primer mes de venda les reserves ja eren un trenta per cent per damunt de l'exercici anterior.

La World Travel, Londres.

Tan bones perspectives, a les quals s'han de sumar les del mercat alemany, feren pensar que enguany es produirà un autèntic allau turístic sobre les Balears. Tal volta per això el president Matas va reiterar a Londres el mateix missatge de moderació que havia tramès a la Tecnoturística. Els motius són fàcils d'entendre: si durant els mesos centrals de la temporada alta de 1997 es registraren ocupacions superiors al cent per cent, la qual cosa fa evident que hi va haver una sobreocupació encoberta, ningú no entén com hi pot haver una previsió d'incrementar el nombre de visitants. L'any passat el sector turístic va ser prou àgil com per resoldre els problemes de sobrecontractació sense fer malbé la imatge de les Illes, però enguany ja serà més difícil.

PERILL DE SOBREOCUPACIÓ

Tothom ho sap. Enguany vendran més britànics els quals, endemés, gaudiran d'una moneda, la lliura esterlina, la cotització de la qual la fa molt competitiva respecte de la pesseta. En aquestes circumstàncies al 1998 hi pot haver noves xifres histò-

riques, tal com reconegué el secretari d'Estat de Comerç i Turisme, Fernández Norriella. "Si les dades que coneixem es mantenen -va dir- hi ha el perill que torni a haver-hi sobreocupació, la qual cosa ens obliga a extremar les mesures de control". "Els majoristes britànics -insistí- han felicitat les autoritats de les Balears i els empresaris per haver sabut resoldre la situació amb gran eficàcia, però això no lleva que si es repeteix el cas no hi pugui haver problemes greus.

PROMOCIONAR L'HIVERN

D'altra banda el conseller de Turisme, José María González Ortea, va informar sobre un pla de xoc per promocionar el turisme durant la temporada baixa que es farà amb la col·laboració dels mateixos majoristes britànics. El turisme de temporada baixa ha crescut quasi un cinquanta per cent en els tres darrers anys, que ha fet que el 1997 a Mallorca hi hagi més d'un milió i mig de turistes, però els majoristes recorden que encara hi ha molt a fer en matèria d'infraestructures. Per a enguany s'ha calculat que l'increment de turisme britànic a l'hivern serà d'un 13 per cent, una xifra que convida a l'optimisme, però que no resol el problema de la concentració estiuenca.

Les Balears han superat tots els rècords

1997 s'ha tancat amb unes dades històriques. Per primera vegada s'ha sobrepassat la barrera dels nou milions de turistes, la qual cosa ha significat uns ingressos de 750.000 milions de pessetes.

ONA

Nou milions de visitants, dels quals cinc milions eren alemanys, i una despesa turística de set-cents cinquanta mil milions de pessetes és el resum que ha presentat el conseller de Turisme, José María González Ortea, com a balanç de l'any que s'acaba de tancar. Aquestes xifres varen ser qualificades d'excel·lents, el mateix qualificatiu que en el món del vi es reserva per a les grans anyades, tot i que hi ha un emperò: González Ortea ha recordat que la temporada alta ha crescut més que no la mitjana o baixa, tot i que l'índex de desestacionalització aconseguit l'any passat és esperançador.

Davant els mitjans de comunicació que acudiren a la Conselleria per celebrar les festes de Nadal, el conseller va sentenciar que "s'ha tocat sostre durant la temporada alta, perquè les Illes ja no poden suportar una xifra major de visitants". Afegí també que s'havia tocat sostre en disponibilitat de recursos i que des de la Conselleria no es podia fer altra cosa que promocionar el turisme de temporada mitjana i baixa per poder continuar creixent.

Això no obstant, tal com es constata a la World Travel Market, el nombre de reserves acumulat fins a final de desembre fa pensar que enguany tornarà a produir-se un augment del nombre de turistes, de manera que els nous milions s'apropiarien ja als nou i mig. De fet, va dir el conseller, ja hi ha majoristes britànics que contracten llits per a l'any dos mil.

Calvià: Premi Europa 1997 de ciutats sostenibles

La batlessa de Calvià va rebre a Brussel·les de mans de la directora general de Medi Ambient de la Comissió Europea un premi que reconeix l'esforç del municipi per reconvertir el seu model de desenvolupament urbà. És la primera vegada que aquest premi s'atorga a una localitat del sud d'Europa i que, a més a més, és turística.

S.V.

El passat 24 de novembre va ser el gran vespre europeu per a la batlessa de Calvià, Margarita Nájera, quan va recollir de mans de la directora general de Medi Ambient de la Comissió Europea el premi Europa per a ciutats sostenibles. Era a l'Ajuntament de Brussel·les, en plena Gran Place de la capital de la Unió. Calvià va obtenir aquest guardó juntament amb altres

Ajuntament de Brussel·les.

dues ciutats: Estocolm i Heidelberg (Alemanya) després de superar altres vint candidates. Una ocasió que la batlessa no va voler desaproveitar per reiterar els esforços del consistori per reconvertir un model urbanístic desenvolupista en un "exemple de sostenibilitat".

La delegació de Calvià que va ser present a Brussel·les era integrada per la batlessa i tres regidors, així com per una representació de les diferents organitzacions patronals i sindicals del terme i diferents mitjans de comunicació. No hi volgueren assistir ni el regidor d'Esquerra Unida, ni el GOB, que havien estat convidats, per no involucrar-se, digueren, "en una operació d'imatge que no resol els problemes urbanístics". No obstant això, sí que hi assistí un representant de Greenpeace

qui va mostrar-se esperançat davant el canvi d'actitud que representa el municipi mallorquí com a model a seguir per a les noves destinacions turístiques que són en desenvolupament per tot el món.

CALVIÀ, AGENDA LOCAL 21

Per primera vegada aquest guardó s'ha atorgat a una localitat del sud d'Europa que, endemés, és una zona turística. En el llistat de mèrits exposats a Brussel·les per optar al premi destaca l'es-

forç municipal per aturar un model de creixement que era absolutament desmesurat, és a dir, insostenible, perquè consumia recursos naturals que no poden ser reposats, seguint la filosofia que emana el programa "Calvià, Agenda Local 21". Igualment es va tenir en compte el fet d'haver desqualificat més de mil quatre-cents hectàrees de sòl urbanitzable o d'haver esbucacat diversos hotels en l'operació d'esponjament més important que mai no s'ha dut a terme a Mallorca.

UN PROCÉS DE BALEARITZACIÓ

En definitiva, el premi Europa no ha distingit cap paradís urbanístic, que no existeix, sinó la voluntat de refer tot allò que en el passat es va fer malament. És a dir, per dir-ho d'una manera aclaridora, allò que la Direcció General del Medi Ambient d'Europa i el Comitè de les Regions han vist a Calvià no és, afortunadament, la balearització de les seves costes sinó, precisament, els plantejaments desbalearitzadors. Segons va dir la mateixa batlessa, ha arribat l'hora de frenar la dinàmica de creixement que les Illes han seguit quasi ininterrompudament durant els darrers trenta anys per adoptar un model de desenvolupament que de veritat sigui sostenible.

Durant la seva intervenció a l'Ajuntament de Brussel·les, Margarita Nájera recordà els compromisos acordats al Congrés Internacional sobre Turisme i Desenvolupament Sostenible celebrat l'any passat a Calvià i presentà davant l'auditori dos joves calvianencs que en representació de tota la joventut, formaven part de la delegació del municipi. La batlessa destaca a través d'ells un treball destinat a les futures generacions, ja que, va dir, "ells són el futur d'aquesta Europa que volem construir entre tots".

Margarita Nájera
a Brussel·les.

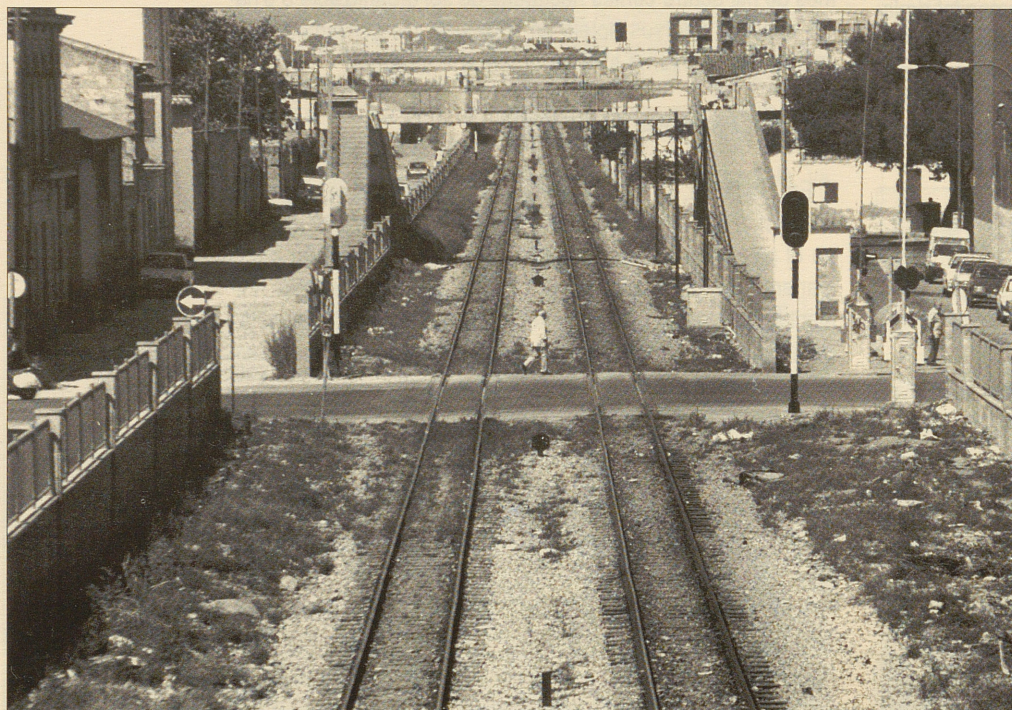

Un pla de transports tenyit de verd

El Govern balear ha presentat un pla de transports públics que pretén potenciar el tren i l'ús dels autobusos com a alternativa als vehicles privats. Segons el conseller de Foment, Joan Verger, es pretén evitar que les noves infraestructures viàries programades es col·lapsin abans de ser estrenades.

ONA

Deu dies abans de Nadal el conseller de Foment, Joan Verger, es vestí de Santa Claus per avançar-se als Reis i fer un regal tenyit de verd a la societat mallorquina. Es tracta del pla

Més vies de tren.

integral de transport públic de les Illes Balears, un pla que potencia decididament l'ús dels ferrocarrils i dels autobusos com a alternativa als vehicles privats. Al darrere hi ha la visió descoberta el passat estiu quan les carreteres de tot l'arxipèlag quedaren col·lapsades, la qual cosa obligà a accelerar els projectes de noves vies entre les quals la polèmica continuació de l'autopista de Llevant cap a Lluçmajor, Campos, Felanitx i Manacor. En el pla no només es ratifica el projecte de perllongar la via del tren d'Inca fins a Alcúdia sinó que es planteja la construcció d'un tramvia entre s'Arenal i Andratx i la possibilitat de reobrir la línia ferroviària de Manacor i Artà.

No és un miratge. Almenys una part d'aquest pla integral compta ja amb pressupost i data d'execució. La línia entre Inca i sa Pobla costarà mil cinc-cents milions de pessetes i pot entrar en funcionament el maig de 1999. La continuació fins a Alcúdia haurà d'esperar una mica més, però hom creu possible que funcioni el 2002, amb una inversió de 3.300 milions més. A més a més, ja s'ha constituït el consorci que ha de fer possible el parc de les Estacions de Palma que millorarà substancialment el servei i que, endemés, inclourà una moderna estació d'autobusos. Tot plegat, 7.500 milions, ja pro-

gramats, que capgiraran la política de transports que havia mantingut el PP des del primer govern autonòmic fins ara.

DESCONFIANÇA ECOLÒGICA

És, sens dubte, un canvi d'actitud que ha estat ben rebut des dels sectors ecologistes que, no obstant això, desconfien i pensen que aquests projectes amaguen una política que mai no ha deixat de ser desenvolupista. En aquest sentit es recorda el projecte d'autopista de Llevant, fins a Manacor a través de Lluçmajor, Campos i Felanitx, i tot un pla de carreteres, el cost del qual sobrepassa els 50.000 milions. Joan Verger no va fer cap esment directe a aquest pla, però sí va deixar ben clar que l'interès de potenciar el transport públic era per evitar "que les noves infraestructures viàries quedassin col·lapsades abans de ser estrenades".

En aquest sentit va informar que al pla integral del transport col·lectiu es proposava també un tramvia que en una primera fase uniria s'Arenal amb Palma i, posteriorment, amb Andratx a través de totes les zones turístiques de Calvià. És un projecte que pot significar una inversió superior als deu mil milions de pessetes i que serà ofertat a la iniciativa privada tant per al seu finançament com per a la gestió. Les perspectives semblen bones si els estudis privats confirmen les previsions d'usuaris potencials que ha fet el Govern i que se situen en els set milions de passatgers anuals. I, igualment, des de la Conselleria s'han començat a analitzar les diferents alternatives possibles per fer que el tren torni a Manacor i a Artà. Segons el conseller, que fa uns anys es declarava escèptic davant la reimplantació dels ferrocarrils, els càlculs que s'han fet surten, si més no fins al nivell de fer rendibles socialment les inversions. L'estudi de mercat fet sobre la nova línia Inca-sa Pobla incrementarà el nombre d'usuaris del tren en cinc-cents mil, mentre que la continuació fins a Alcúdia pot doblar fins i tot el nombre actual.

MILLORAR EL SERVEI D'AUTOBUSOS

D'altra banda el pla integral del transport públic inclou tot un seguit de mesures per reestructurar els serveis per carretera. La millora de l'estació de Palma serà un bon punt de partida, però s'han de fer altres millores. A Manacor, per exemple, s'ha de completar la xarxa de transport públic a causa de la seva recent estrenada capitalitat comarcal hospitalària i qualche cosa semblant caldria dir d'Inca. El Govern s'ha proposat estudiar totes les concessions i pactar amb les empreses una coordinació entre tots els serveis. Com a exemple s'ha posat Eivissa, on el sector del transport de viatgers va assolir una bona organització fruit de la qual és un important increment del seu ús. De fet, el sis per cent de la població eivissenca utilitza habitualment el transport públic per als seus desplaçaments per l'illa, un percentatge que s'ha qualificat de molt satisfactori, sobretot si el comparam amb el 2'4 per cent de Menorca o el molt més esquifit 1'4 per cent de Mallorca. Un bon objectiu seria, segons el conseller, situar-se entre el quatre i el cinc per cent.

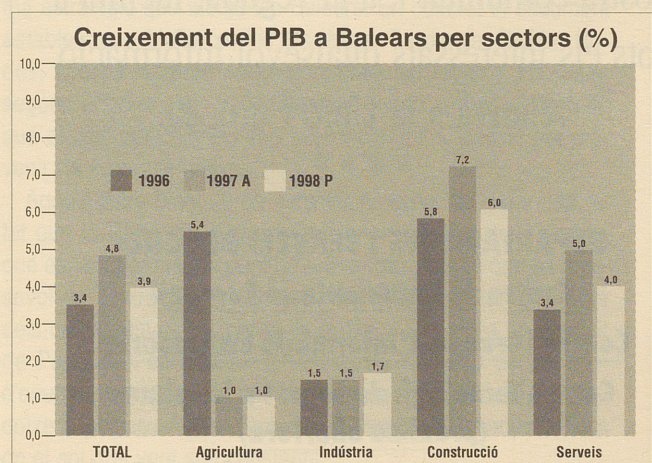
- CONJUNTURA -

El creixement de la construcció a les Balears quadruplica al de la resta d'Espanya

Les Balears han estat una de les comunitats autònomes que més activitat constructora han registrat al llarg de 1997. Aquest fet, juntament amb l'expansió turística, explica el creixement econòmic de les Illes per sobre de la mitjana estatal.

ONA

El sector de la construcció a les Balears va tenir l'any passat un comportament molt més dinàmic que a la resta de l'Estat, un fet que s'explica no només pel bon funcionament del turisme, que actua de motor de tota l'economia, sinó també per un major volum d'obra

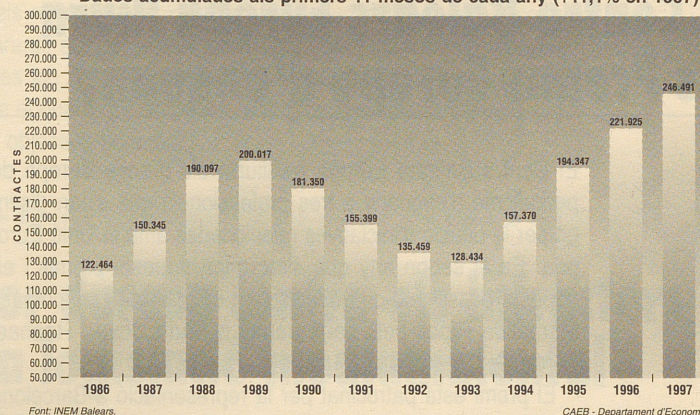
pública que en anys anteriors. Així el volum de negoci ha crescut a una taxa situada entre el 7 i el 8 per cent, molt per sobre de la mitjana estatal que ha estat entre un 2'5 i un 3'5. La facturació global del sector a les Illes és de cent vint-i-vuit mil milions de pessetes, dels quals vint-i-cinc mil són d'obres públiques. D'altra banda aquest increment de l'activitat en el sector s'ha reflectit, segons la patronal, en un augment de l'ocupació que han xifrat en aproximadament un cinc per cent.

Segons el president de l'Associació de Constructors, Manuel Gómez, la construcció d'habitatges ha estat la causa principal de la bona evolució del sector, així com -ja ho hem dit abans- les obres públiques executades, entre les quals l'inici dels nous jutjats, la presó, el segon hospital de Palma i la finalització de la primera fase de la nova terminal de Son Sant Joan, unes inversions públiques que el sector espera que tinguin continuïtat a través del Pla Mirall i el Pla de carreteres. Per contra les inversions públiques a la resta de l'Estat han disminuït en relació a altres exercicis. Fa uns anys l'Estat executava el cinquanta per cent de les obres públiques, mentre que actualment només n'executa el vint-i-nou. La resta es distribueix en un trenta-tres per cent per part dels ajuntaments i un trenta-vuit per cent per les autonomies.

Com dèiem, les Balears varen ser una de les comunitats autònomes que experimentaren un major increment de l'activitat constructora, juntament amb les illes Canàries, la Comunitat Valenciana i el Principat d'Astúries. Per contra les que varen registrar els majors descensos varen ser Extremadura i el País Basc, segons dades de l'Associació estatal d'Empreses Constructoras (SEOPAN).

CONTRACTES DE TREBALL ENREGISTRATS A BALEARS

Dades acumulades als primers 11 mesos de cada any (+11,1% en 1997)

Important increment de l'economia i dels llocs de feina, segons la CAEB

La patronal CAEB ha fet conèixer els seus informes de conjuntura de final d'any, segons els quals el Producte Interior Brut de les Illes hauria crescut en un 4'8 per cent, quasi un punt i mig més que l'any passat i per damunt també de les previsions que es fan per a enguany. Una vegada més, tal com es pot comprovar en els gràfics, la construcció i els serveis, entre els quals s'inclou el turisme, varen protagonitzar els augments. Construcció amb un 7'2 i els serveis amb un 5 per cent, per sobre, en ambdós casos, d'allò que s'espera que passi el 1998.

Per contra l'agricultura, que va tenir un mal any climatològic, tancà 1997 amb un creixement reduït, d'un u per cent, que mantindrà enguany. Una situació molt pareguda a la del sector industrial, que es va situar, com l'any anterior, en un 1'5, encara que en aquest cas els empresaris volen mostrar-se esperançats i preveuen una lleugera remuntada per a 1998.

Quant als llocs de feina la patronal, a diferència dels sindicats, creu que la situació és prou bona si la comparem a anys anteriors. Així la mitjana d'ocupacions va ser de 317.200, un 4'2 més que el 1996 i quasi quaranta mil, en xifres absolutes, que fa deu anys. En el gràfic elaborat per la CAEB es pot comprovar la línia ascendent que només es va entrebancar durant la crisi dels anys 91 al 93.

Segons els sindicats el nombre d'ocupacions noves amaga una situació que cada vegada és més insostenible: l'existència d'un atur crònic de més de trenta mil persones s'ha de sumar a l'estacionalitat i a la precarietat. Tot i que el nombre de contractacions per temps indefinit ha augmentat, les Balears continuen a la coa estatal.

EL CONSUM D'ELECTRICITAT HA AUGMENTAT UN 7'5 PER CENT

Segons dades facilitades per GESA el consum d'energia elèctrica de les Balears s'ha incrementat un 7'5 per cent en els primers deu mesos de 1997. Per illes els augments més importants s'han donat a Mallorca amb un 7'8, seguit de les Pitiüses amb un 7'7 i de Menorca amb un 5'6, el conjunt total ha estat de tres milions de MW/h.

Els increments evidencien un cop més la urgència de resoldre un problema que s'arrossega des de fa anys: trobar solucions per a un futur en què el consum continuarà creixent. Si més no aquesta és la tendència. El mes de novembre ho confirma amb un augment del consum del 9'2 per cent, que va ser d'un 10'6 en el cas de Mallorca, un 4 a Eivissa i Formentera i un 1'9 a Menorca.

El Centre Balears Europa lliura els Premis Europa d'enguany

El Centre Balears Europa ha lliurat els premis Europa de periodisme d'enguany a tres professionals que s'han distingit per la difusió d'iniciatives relacionades amb la Unió Europea. És el segon any que s'atorguen aquests premis i en aquesta ocasió els guardonats han estat Rosa Campomar i Margalida Ripoll pels seus treballs a Ràdio Jove i Raphael Ferrer de Telenova.

El premi està patrocinat per la representació a Barcelona de la Comissió Europea, pel Parlament Europeu i pel Centre Balears Europa, un consorci que presideix el conseller d'Economia, Antoni Rami.

Moment del lliurament dels premis.

El jurat estava format per Daniel de Busturia, president de la Societat Europea de la Informació; Miquel Angel Argimón, director de la representació a Barcelona de la Comissió Europea; Pilar Folguera, professora d'història contemporània de la Universitat Autònoma de Madrid; Francesca Bennassar, eurodiputada i Ernest Udina, secretari general de l'Associació de Periodistes Europeus de Catalunya.

EL CBE INFORMA ELS ESTUDIANTS SOBRE OPOSICIONS I STAGES A LA UE

Els responsables del Centre Balears Europa han impartit a la Universitat de les Illes Balears una sessió informativa sobre oposicions i "stages" a la Unió Europea, amb assistència d'un centenar d'estudiants d'economia i ciències empresarials. És la primera vegada que s'ha dut a terme una iniciativa com aquesta, que ha arribat a estudiants dels darrers cursos. Dos tècnics del CBS han explicat de quina manera es pot oposar als organismes de la Unió Europea i quins períodes de pràctiques hi ha a les institucions de Brussel·les per a llicenciats superiors.

La sessió forma part dels acords entre el CBS i l'Associació Internacional d'Estudiants en Ciències Econòmiques i Comercials, una organització fundada després de la Segona Guerra Mundial per estudiants de vuit països europeus i que avui s'expandeix per 87 estats i més de 500 universitats, essent l'organització estudiantil més grossa del món.

El Centre Balear Europa consolidat a Brussel·les defensa els interessos de la nostra comunitat i, a la vegada, facilita a tots els interessats qualsevol informació relativa a la Unió Europea.

DEPARTAMENTS I SERVEIS DEL CBE:

Centre de Documentació Europea

Centre Europeu d'Informació Empresarial

**Centre Tecnològic de suport a les pimes
(pròxima obertura)**

Departament de Relacions Exteriors

**Departament de d'Estratègia Regional i
Coordinació IMEDOC**

INFORMAU-VOS AL CENTRE BALEARS EUROPA

C. Palau Reial, 17
Conselleria d'Economia i Hisenda
07001-Palma de Mallorca, Illes Balears

Tel. 17 62 28 - Fax 17 62 16.

Internet: cbe@bitel.es - X 400: S=CBE; O=Centre Balears Europa;
P=CAIB; A=Mensatex; C=ES

DELEGACIÓ A BRUSSEL·LES

Avenue des Arts, 3, 4 et 5, 7ème étage - 1210-Brussel·les
Tel. 32 2 223 14 10 - Fax 32 2 223 25 24.

Internet: centre.balears.europe@skynet.be

CENTRE BALEARS EUROPA

La Unió Europea recomana a les Balears que funcionin amb energia solar

El Llibre Blanc sobre energies renovables que ha adoptat la Comissió Europea proposa un pla estratègic per impulsar la implantació de l'energia solar a les illes del sud, entre les quals s'hi troben les Balears. Segons Greenpeace aquesta decisió dona suport a la campanya que duen a terme contra les centrals tèrmiques.

ONA

La Comissió Europea va adoptar el passat mes de novembre el Llibre Blanc sobre energies renovables que va presentar el comissari europeu d'Energia, Christos Papoutsis, el qual entre d'altres propostes inclou la implantació progressiva de l'energia solar a totes les illes mediterrànies. Es tracta d'un programa estratègic que afecta les Balears. En concret el document estableix que Mallorca, les Canàries, Sardenya, Sicília, Rodes, Creta i Madeira seran considerades regions pilot que, segons el comissari, "raonablement poden arribar a l'objectiu que el cent per cent del seu subministrament elèctric pot provenir de fons alternatives".

Aquest llibre blanc té un caràcter de proposta i, per tant, el fet que la Comissió el tenguí en consideració només implica que és, ara per ara, un punt de referència, una fita que en qual-sevol cas correspon fer avançar els responsables d'energia dels quinze estats membres de la Unió. D'entrada el propòsit de Papoutsis és doblar l'actual quota europea de consum d'energies renovables, que és d'un sis per cent del total, al dotze i, per això, s'ha d'actuar prioritàriament a aquells llocs on el sol o el vent són constants.

LLOCS DE FEINA I ESTALVI DE COMBUSTIBLE

Per dur endavant el programa pilot la Comissió d'Energia de la Unió Europea reclama 2.500 milions d'ecus, devers 400.000 milions de pessetes, d'aquí a l'any 2010. Una petita part dels 95.000 milions d'ecus que costaria generalitzar l'operació per substituir els sistemes actuals per energies renovables. Segons Papoutsis a pesar de la seva quantia aquesta inversió seria rendible ja que contribuiria a la creació d'un milió de nous llocs de feina a tot el continent i produiria un estalvi de 21.000 milions d'ecus en combustible.

GREENPEACE I MALLORCA

L'associació ecologista Greenpeace ha manifestat que el Llibre Blanc dona suport a les seves tesis segons les quals l'energia solar podria ser implantada a Mallorca en substitució del projecte de nova central tèrmica. En aquest sentit ja fa temps que s'adreçaren al Govern balear per sol·licitar que Mallorca imitès l'illa de Creta, on es construeix una gran central fotovoltaica, una petició que ara ha reiterat després de conèixer el contingut de la proposta europea.

Per la seva part des del Govern, al qual el Centre Balears Europa ha remès el Llibre Blanc, s'ha manifestat que abans de tot s'ha d'analitzar el contingut de les propostes per estudiar-ne

la viabilitat pràctica i sense confondre "els desitjos amb la realitat". Segons els responsables de la política energètica, l'energia solar no pot garantir ara per ara un subministrament massiu suficient per cobrir totes les necessitats. A les directrius territorials s'inclou un apartat en el qual s'aposta per les energies alternatives però no s'hi marquen objectius concrets.

Major duresa contra els infractors de la legislació mediambiental europea

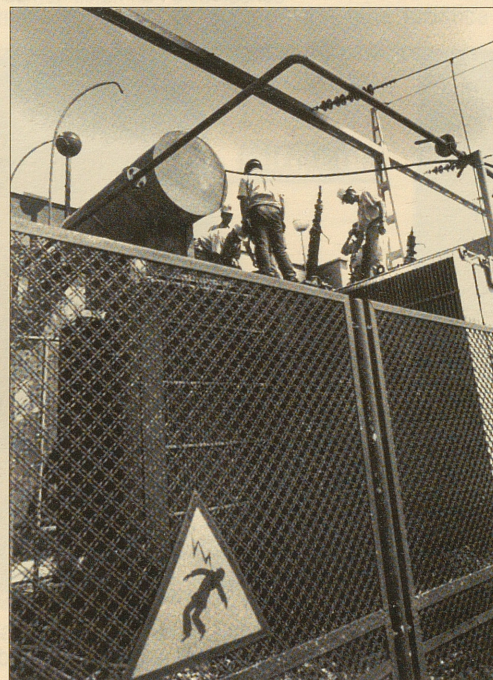
A la seva carta mensual la comissària de Medi Ambient de la UE, Ritt Bjerregaard, ha avisat que s'intensificaran les sancions contra els estats que incompleixen la legislació comunitària sobre medi ambient. Igualment ha advertit sobre els perills del canvi climàtic que s'han analitzat a la conferència internacional de Kioto.

ONA

La comissària de Medi Ambient de la Unió Europea, Ritt Bjerregaard, ha afirmat a la seva "carta mensual" que un dels assumptes més importants que hi ha actualment al món és el problema del canvi climàtic, tal com s'ha constatat a la cimera de Kioto. Experts en clima de les Nacions Unides han xifrat un augment de la temperatura mitjana del planeta d'entre un i tres graus i mig d'aquí a cinquanta anys, un augment que pot provocar que s'anegin moltes terres situades avui a nivell de la mar. La comissària recorda que la principal causa de l'escalfament de la Terra és l'emissió de CO₂, de metà i d'òxid de nitrogen, per mor, sobretot, de les emissions dels automòbils, de les indústries i de les centrals tèrmiques.

La conferència de Kioto ha aprovat la reducció en un 5'2 per cent, un percentatge inferior al que havia proposat la UE que, en principi, creia necessari reduir les emissions en un 7'5 per cent fins a l'any 2005 i un 15 per cent fins al 2010. La comissària recorda el compromís signat i recomana l'adopció de mesures per part dels estats per tal de garantir el compliment.

D'altra banda, la Comissió de Medi Ambient ha decidit prendre mesures més dures contra els estats que no compleixen la legislació ambiental de la Unió. A aquests moments hi ha oberts més de sis-cents casos de denúncia, la qual cosa demostra el poc cas que es fa a la normativa comunitària. Catorze estats membres no apliquen la directiva sobre nitrats i altres deu ignoren la legislació sobre protecció de la naturalesa. El llistat sobre espècies i espais que s'han de protegir hauria d'haver-se acabat el juny de 1988 i encara sols no hi ha data per al seu lliurament definitiu.

Europa cerca alternatives a l'energia convencional.

W.W.W.
BIT

El Consell Insular de Mallorca digitalitzarà el patrimoni bibliogràfic

El president de la Comissió de Cultura, Damià Pons, ha fet conèixer un pla del CIM per introduir en suport CD-Rom els arxius bibliogràfics de dotze ajuntaments per tal de garantir-ne la conservació i facilitar-ne la consulta.

ONA

El president de la Comissió de Cultura del Consell Insular de Mallorca ha fet conèixer un projecte de digitalització dels arxius històrics de dotze ajuntaments per garantir-ne una adequada conservació i al mateix temps per facilitar la consulta dels inves-

*Damià Pons,
president de la
Comissió de
Cultura del CIM.*

tigadors. El primer arxiu introduït en suport de CD-Rom ha estat el de Santa Maria del Camí que d'aquesta manera serà a l'abast de tots els estudiosos d'una manera senzilla i sense posar en perill els documents, la majoria dels quals presenten molts de problemes a causa de la humitat i dels paràsits i, fins i tot, per mor de la manipulació a què han estat sotmesos en el passat per persones inexpertes en el seu maneig.

Aquesta primera experiència ha estat considerada molt satisfactòria pels responsables de l'àrea de cultura del Consell. En un sol CD-Rom s'han pogut guardar nou llibres i més de mil dues-centes pàgines. El batle de Santa Maria ha destacat la importància que té per als historiadors poder reunir en un espai reduït moltes fonts d'informació, quelcom que es farà a altres arxius municipals i, més endavant, a arxius i biblioteques privades.

A partir d'ara, va informar Damià Pons, aquest procés de digitalització que s'ha iniciat a Santa Maria tindrà continuïtat a través de quatre línies d'actuació. La primera serà l'edició digital dels llibres, documents i manuscrits de Llorenç Villalonga que

són propietat del Consell. Després es passarà a suport informàtic la biblioteca de Lluís Alemany i l'epistolari entre Mateu Obrador i l'arxiduc Lluís Salvador que també és propietat del CIM. Finalment s'actuarà sobre els dotze arxius esmentats i s'iniciarà la digitalització del patrimoni bibliogràfic privat que tenguin un interès públic, com és el cas de la Biblioteca de la Real.

Creat el Centre d'Investigació i Tecnologies Turístiques de les Balears

El primer Consell de Govern de desembre va aprovar la constitució d'un centre de recerca turística l'objectiu del qual és tecnificar el sector i dotar la comunitat d'instruments d'anàlisi per atendre adequadament les demandes del mercat. La seva ubicació definitiva serà el Parc BIT.

ONA

El Consell de Govern ha donat llum verda a la constitució del consorci que gestionarà el Centre d'Investigació i Tecnologies Turístiques de les Balears que s'ubicarà provisionalment a un edifici de Sa Nostra del carrer General Riera, si bé el seu emplaçament definitiu serà el Parc BIT del qual n'ha de ser una de les peces clau. Si més no aquest centre de recerca tecnològica s'emmarca dins de l'estratègia Bit del Govern balear i el pla Q de turisme, l'objectiu del qual és la millora de la qualitat a través de la incorporació en el turisme de tots els avanços tecnològics que facilitin tant la informació com la gestió.

El consorci serà format pel Govern balear, a través de les conselleries de Turisme, Presidència (Direcció General de Noves Tecnologies) i Educació, a més de la Universitat de les Illes Balears i del Ministeri d'Educació. El màxim responsable estatal del Pla I+D, Fernando Aldana, ha signat ja l'acord i ha compromès una subvenció de vint milions de pessetes destinades al centre provisional del carrer General Riera.

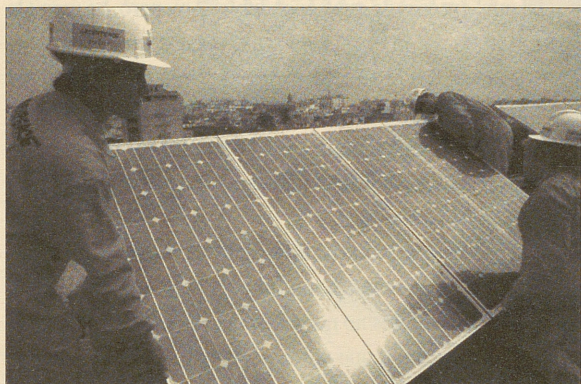
I+D TURÍSTIC

La despesa total del Centre Tecnològic de Turisme serà de sis-cents milions de pessetes, la major part dels quals seran aportats pel fons de l'esmentat pla I+D. Segons el director general d'Ordenació Turística, Josep Aloy, que ha negociat a Madrid la participació de l'Administració central en el projecte, aquest és "una iniciativa absolutament innovadora, un centre pioner en la seva matèria i que per tant s'ha de convertir en un punt de referència obligada tant a nivell espanyol com europeu".

Per la seva banda, el portaveu del Govern, Manuel Ferrer, que va informar els mitjans de comunicació sobre l'acord de constitució del consorci, va dir que el Centre Tecnològic realitzarà projectes de recerca en matèria de qualitat, col·laborarà en la introducció de noves tecnologies turístiques, fomentarà la investigació de nous productes i coordinarà els projectes telemàtics relacionats amb el sector que ara es duen des de la Direcció General de Tecnologies de Presidència, entre els quals s'hi compta Mintour.

El Parc BIT entra a un programa europeu d'eficiència energètica

La Unió Europea aportarà 120 milions de pessetes al Parc BIT per al desenvolupament d'energies alternatives juntament amb l'Expo 98 de Lisboa.

ONA

El Parc BIT és un dels quatre projectes que disposaran de fons europeus assignats al programa Thermie dirigit a fomentar l'eficiència energètica i el desenvolupament d'energies renovables. Seran cent vint milions per reduir els impactes ambientals d'un parc que, segons el conseller d'Economia, Antoni Rami, "ha de ser rendible econòmicament i un exemple per a altres projectes similars". La integració del Parc BIT en aquest programa comunitari es va fer en el decurs d'unes jornades celebrades a Palma on s'analitzaren les propostes de participació, entre les quals també varen ser elegides la ciutat d'Utrecht, l'Expo 98 de Lisboa i l'Expo 2000 de Hannover.

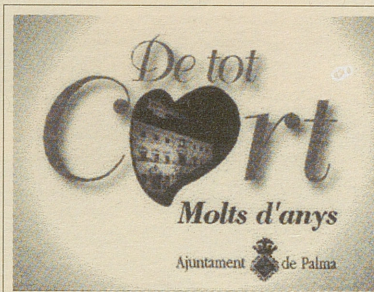
Hans Dietschann, responsable de la Direcció General XVII de la UE, ha afirmat que el Parc BIT inclou una estratègia de millora energètica que es completa amb les aportacions dels altres quatre participants del programa -dues ciutats del nord d'Europa i dues del sud- que d'aquesta manera es complementaran.

Durant la presentació del programa el conseller d'Economia va fer conèixer que la comunitat autònoma balear ha invertit enguany més de cent milions per subvencionar iniciatives d'energies alternatives, entre les quals la instal·lació de panells solars. Antoni Rami va dir que les Balears són la primera comunitat en nombre de panells solars per habitant.

Adreces a la XARXA

DES DE CORT, DE TOT COR

[http:// www.a-palma.es](http://www.a-palma.es)

El mes de desembre allò que primer sorgia de la pàgina web de l'Ajuntament de Palma era la felicitació de cap d'any i el logotip del Pla Mirall. Evidentment, per tant, els usuaris d'Internet varen rebre els molts anys del batle i pogueren, poden, assabentar-se dels plans d'embelliment que es preparen per a la ciutat històrica.

Endemés, la pàgina de l'Ajuntament -encara en construcció- es convertirà en una excel·lent guia per no perdre's a la ciutat. Serà aviat.

BONA CUINA, BON GUST

[http:// www.bongust.com](http://www.bongust.com)

És la pàgina de Koldo Royo, el bon cuiner basc establert des de fa molts anys a Mallorca. Koldo Royo supervisa personalment aquesta adreça. Si vostè és aficionat a la bona cuina convé que en prengui bona nota. Conté una excel·lent

informació i, endemés, és molt agradable de veure, tot i que en aquesta ocasió els plats de Koldo no es puguin ni tastar ni oïr. Per a això caldrà visitar el restaurant.

MINTOUR, EL FUTUR TURÍSTIC

<http://mintour.ibit.org:9000>

Mintour és un projecte cofinançat per la Direcció General XIII de la Unió Europea i pretén ser una guia turística d'abast continental. Hi participen dife-

rents països, però qui el lidera són les Illes Balears. Com en el cas anterior encara és en construcció i admet suggeriments. Ja s'hi pot trobar un bon servei d'informació turística de les Balears.

És un dels projectes que impulsa el Govern des de l'Institut BIT.

Propostes

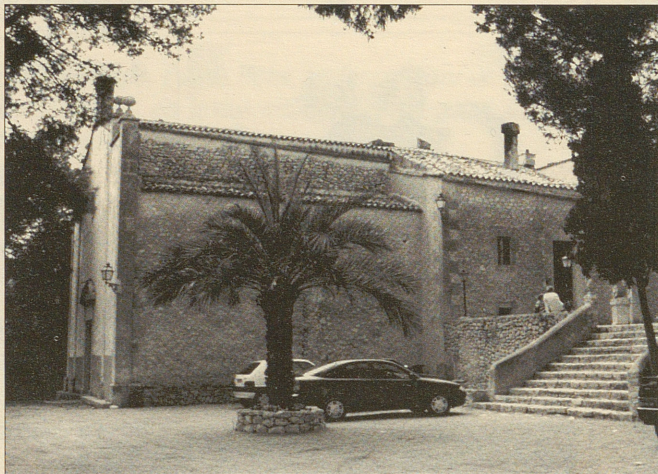
per **PASSATEMPS**

Mallorca: Montuïri, una passada

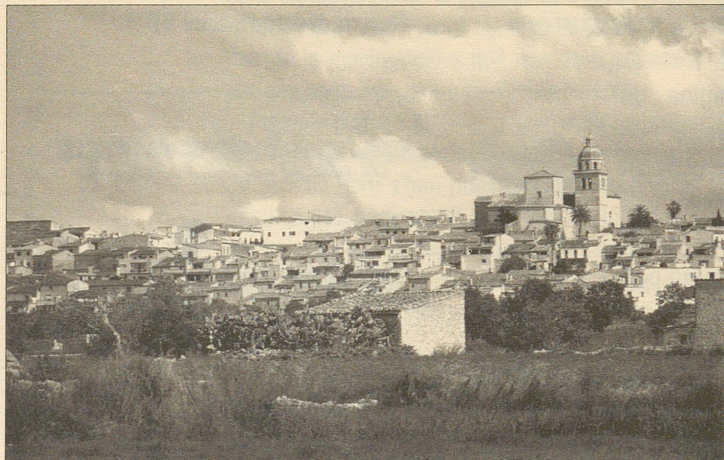
A l'entrada de Montuïri per la carretera de Manacor es pot veure un cartell que diu "abans, un poble de pas, ara una passada de poble". El va instal·lar el batle, del PP, que va voler aprofitar la carretera principal per treure tot el rendiment possible: un parell de restaurants, una fàbrica de perles, un magatzem de pell... etcètera, la qual cosa pot ser bona per a l'economia, però -en efecte- li dona un cert aire de "passada", d'excés, que obliga a pensar que el Pla no es pot balearitzar com ha succeït a la costa.

Nosaltres ens estimam més l'altra imatge de Montuïri que, sens dubte, ha de ser compatible amb la prosperitat que tothom desitja per al Pla de Mallorca. És el Montuïri dels cossiers, de l'església de Sant Bartomeu, dels molins i dels pous. Un poble de pas, sí, com tants d'altres de l'interior, però on es belluga un futur que desitjam més harmònic i, sobretot, respectuós.

A aquestes imatges veim el perfil de la vila, de cases baixes que s'enlairen sobre el turó. Dalt de tot, l'església de Sant Bartomeu, del segle XVIII, on per les festes ballen els cossiers. I veim també l'ermita del Puig de Sant Miquel, on es venera la Mare de Déu de la Bona Pau. Arribar fins al puig amb les primeres clarors d'un matí d'hivern és, pot ser, un dels més bells espectacles del món: els rajos de sol entre les boires i la gelada. Per sort continua essent una bella estació de pas cap a la conservació de l'entorn i de la identitat del poble.

Puig de Sant Miquel.

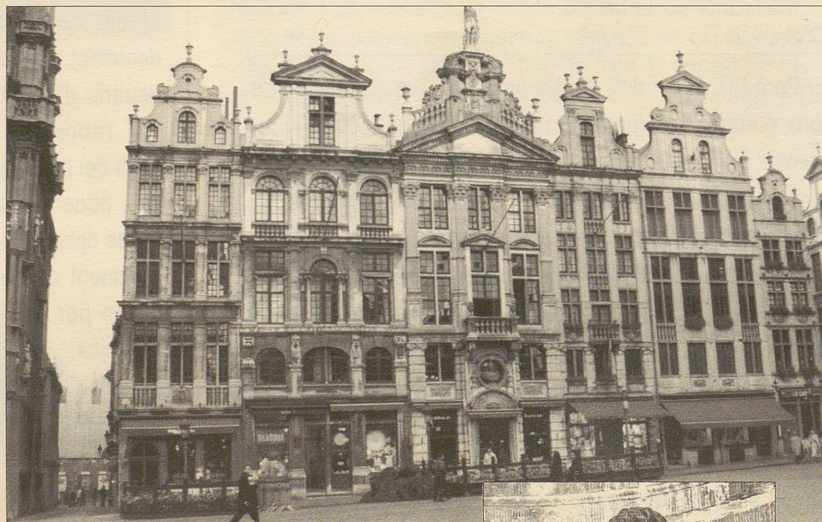
Montuïri vist des del Pla.

Fora Mallorca: Brussel·les, l'altra capital

Abans, si les coses venien mal donades sempre es podia donar la culpa a Madrid, la capital de l'Estat, el centralisme del qual era fora de qualsevol dubte. Ara, però, ha sorgit la competència en forma de capital europea. Parlam de Brussel·les, on hi ha el govern de la Unió i on es decideix sobre qüestions que ens afecten molt directament. Des de Brussel·les, per exemple, es fa i desfà sobre política agrària, és a dir, es contribueix a mantenir o a alterar el paisatge rural de Mallorca.

De fet els pagesos ja no miren tant el cel com Brussel·les, d'on arriben les subvencions que els permeten anar tirant.

Però Brussel·les no només és la Capital, amb majúscula, sinó una ciutat que val la pena visitar. Se n'ha dit que era una ciutat sense gaires encants, gairebé provinciana si

La Grand Place de Brussel·les.

El Manneken Pis, símbol de la capital europea.

la comparan amb les altres grans capitals europees. Això pot fer que ningú no hi vagi si no és per feines, és a dir, si no té alguna cosa a resoldre amb algun funcionari de la Comissió Europea. És un error, perquè Brussel·les mereix una visita. La Grand Place -on Marx i Engels redactaren el manifest comunista, l'any 1847- és un tresor arquitectònic inoblidable, com també ho és, encara que per altres motius, el Manneken Pis, una petita escultura que s'ha convertit en símbol d'una ciutat tan poc pressumida com aquest nin, una mica esquifit, que mira despreocupat el món que l'envolta.

INDICACIÓ
GEOGRÀFICA
**SOBRASSADA
DE MALLORCA**

MALLORCA

De la millor tradició, la seva qualitat

Quan un producte arriba a la categoria de signe d'identitat, la feina només és una: mantenir-ne la qualitat. La **Indicació Geogràfica**

Protegida/Sobrassada de Mallorca

garanteix l'elaboració d'un producte

amb el control del Consell Regulador, amb matèries

primeres d'excel·lent qualitat

i total absència de colorants.

Tastau-la. Amb tota garantia.

Producte
Balear

La Qualitat,
també a l'alimentació

GOVERN BALEAR

Conselleria d'Agricultura, Comerç i Indústria

Estam al vostre costat

A diari. Dia i nit.

Aplicant tecnologia

innovadora,

competitiva

i respectant

el medi ambient,

amb decisió de servei

a la Comunitat Balear.

